

ЈЕВАНЂЕЉЕ У ПОСЛАНИЦИ ГАЛАТИМА

Јул, август, септембар 2017.

Садржај:

1. Павле, апостол незнабожаца	5
2. Павлов ауторитет и Јеванђеље	13
3. Јединство Јеванђеља	21
4. Оправдање само вером	29
5. Старозаветна вера	37
6. Приоритет обећања	45
7. Пут према вери	53
8. Од робова до наследника	61
9. Павлов пастирски позив	69
10. Два завета	77
11. Слобода у Христу	85
12. Живети по духу	93
13. Јеванђеље и црква	101
14. Хвалити се крстом	109

ЈЕВАНЂЕЉЕ У ПОСЛАНИЦИ ГАЛАТИМА

Аутор: Карл П. Козерт

Број 3/2017.

Припрема:

Хришћанска адвентистичка црква, Одељење за суботну школу

www.subotnaskola.org

Одговара:

Игор Боснић, Радослава Грујића 4

Превод:

Милан Шушљић

Лектура:

Мирјана Ђерић

Издаје:

ТИП Препород, Београд

За издавача:

Драган Пејовски, 11000 Београд, Радослава Грујића 4

Табеле заласка Сунца припрема Одељење за суботну школу

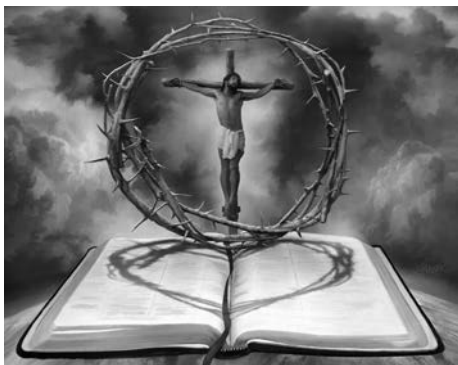
Штампа: Euro Dream, Нова Пазова, 2017.

Тираж: 3 500

© [2017] Генерална конференција Хришћанске адвентистичке цркве*. Сва права придржана. Ниједно лице или установа не може да мења, преправља, прилагођава, преводи, репродукује или објављује ниједан део библијске поуке без претходног писменог одобрења Генералне конференције Хришћанске адвентистичке цркве*. Одељенске службе Генералне конференције Хришћанске адвентистичке цркве* су овлашћене да се побрину за превод библијске поуке, у складу са посебним смерницама. Ауторска права таквих превода и њихово објављивање и даље су у надлежности Генералне конференције. Изрази »Хришћанска адвентистичка«, »Адвентистичка« и лого са пламеном су регистроване ознаке Генералне конференције Хришћанске адвентистичке цркве* и не могу се користити без претходног одобрења Генералне конференције.

УВОД

МАРТИН ЛУТЕР И ПОСЛАНИЦА ГАЛАТИМА

Протестантски свет се припрема за обележевање пет стотина година од почетка протестантске реформације, када је Мартин Лутер, вођен Светим Духом, милионима људи приближио кључне библијске истине које су дуго биле скривене услед вишевековног утицаја сујеверја и обичаја. Могли бисмо рећи да је протестантизам пре пола миленијума настао захваљујући страницама Галатима посланице (као и Посланице Римљанима). Мартин Лутер је управо приликом читања Галатима посланице био дирнут славном Радосном вешћу о оправдању вером, узвишеном истином која је покренула протестантску реформацију, која је милионе људи ослободила од вишевековних теолошких и црквених заблуда. Оно што је прочитао у овој књизи променило је Лутера, и свет више никада није био исти.

Адвентистички хришћани, много векова после Лутера, такође много дугују Галатима посланици. Проучавајући ову библијску књигу, Вагонер и Џонс помогли су Хришћанској адвентистичкој цркви 80-их и 90-их година 19. века да поново открију истину о оправдању вером.

Зашто Галатима посланица представља основу протестантске реформације? Зашто је дотакла срца многих, као и срце Мартина Лутера? За разлику од осталих библијских књига, Галатима посланица се на својствен начин бави бројним темама важним за хришћански живот. Управо се у овој посланици Павле дотиче питања као што су слобода, улога Закона у спасењу, наш положај у Христу, одлике живота вођеног Духом, као и вишевековног питања: Како грешан човек може бити исправан пред светим и праведним Богом? Можда је то питање више од било ког другог нагнало Мартина Лутера да настави путем којим је пошао и са ког никада није зашао.

Наравно, и друге се књиге, као што је Римљанима посланица, баве неким од ових питања, али је Галатима посланица ипак другачија. Она не само да је сажетија, већ су њене богате теме написане снажним личним и ватреним пасторалним тоном који чак и данас не може а да не додирне срца отворена за утицај Божјег Духа.

Иако се Павлова посланица обраћа лично нама, наше разумевање може бити потпуније ако познајемо тадашње историјске прилике о којима Павле, надахнут Светим Духом, говори.

Многи библијски научници верују да је Галатима посланица можда једна од првих Павлових посланица. Написана је 49. године нове ере, убрзо после чувеног Јерусалимског сабора (Дела 15). Зато је ова књига можда најстарији познати хришћански документ. Као што Дела апостолска и Галатима посланица јасно кажу, Рана црква суочила се са оштрим сукобом у вези са природом спасења, нарочито у случају незнабожаца. Према једној групи јеврејских верника, познатој као јудаисти, незнабошцима није било довољно само да верују у Исуса. Морали су бити обрезани и послушни Мојсијевом закону (Дела 15,1). Не треба зато да нас чуди што је неколико јудаиста, када је Павле основао Цркву међу незнабошцима у Галатији, отпутовало тамо да „поставе све на своје место“.

Када је вест о овом питању стигла до Павла, бурно је реаговао. Препознајући да то лажно Јеванђеље о спасењу вером и делима прети да умањи вредност Христовог дела, Павле је написао Галатима ватрену одбрану Јеванђеља. Најснажнијим речима поистоветио је то лажно учење са оним што оно заиста јесте – легализмом.

Поука за ово тромесечје позива нас да пођемо на путовање са апостолом Павлом који моли Галате да остану верни Исусу. У исто време, даје нам прилику да размишљамо о свом схватању истина које су Лутеру омогућиле да се коначно одвоји од Рима и обнови библијско Јеванђеље.

Доктор Карл Козерт је професор библијских студија на Универзитету Вала Вала у Вашингтону.

ПАВЛЕ, АПОСТОЛ НЕЗНАБОЖАЦА

Текстови за проучавање: Дела 6,9-15; 9,1-9; 1. Самуилова 16,7; Матеј 7,1; Дела 11,19-21; 15,1-5.

Текст за памћење: »А када ово чуше, умукосе и хваљаху Бога, говорећи: дакле и незнабошцима Бог даде покајање за живот.« (Дела 11,18)

Није ни тако тешко разумети Савла из Тарса (познатог и као апостол Павле после обраћења) зашто је учинио оно што је учинио. Као одани Јудејац који је целог свог живота учио о важности закона и о скором политичком избављењу Израиља, једва да је могао да се помири са идејом о дуго чеканом Месији који ће бити срамно погубљен као најгори злочинац.

Није никакво чудо, онда, што је закључио да су Христови следбеници неверни Тори и да зато спречавају остварење плана који Бог има са Израиљем. Њихово тврђење да је распети Исус Месија и да је устао из мртвих било је, бар по његовом уверењу, равно отпаду од вере. Таква бесмислица се није могла трпети, а није могло бити ни милости према онима који су одбијали да се одрекну својих отпадничких идеја. Савле је био одлучан да постане Божје оруђе које ће ослободити Израиља од неверника. И зато се први пут појављује на светим страницама као прогонитељ својих земљака који су веровали да је Исус био Месија.

Међутим, Бог је имао друкчије планове с Павлом, планове које он није могао ни наслутити: не само да је требало да овај Јудејац проповеда Исуса као Месију већ да то чини међу незнабошцима!

ПРОГОНИТЕЉ ХРИШЋАНА

Савле из Тарса се први пут појављује у Делима апостолским као један од учесника у каменовању Стефана (Дела 7,58), а онда и у вези са ширим прогонством које је избило у Јерусалиму (Дела 8,1-5). Петар, Стефан, Филип и Павле имају значајне улоге у књизи Дела зато што су учествовали у догађајима који су довели до ширења хришћанске вере преко граница јудејског света. Стефан је посебно значајан зато што су његово проповедање и његово мучеништво оставили снажан утисак на Савла из Тарса.

Сам Стефан је био Јудејац који је говорио грчки и спадао у седам првих ђакона (Дела 6,3-6). Према Делима апостолским, група Јудејаца из страних земаља који су дошли да живе у Јерусалиму започела је расправу са Стефаном (Дела 6,9) о његовом проповедању Христа као Месије. Могуће је, можда чак и извесно, да је и Савле из Тарса био учесник у тим расправама.

Какве су оптужбе биле подигнуте против Стефана? На шта вас подсећају те оптужбе? Дела 6,9-15.

Ватрено непријатељство према Стефановом проповедању изгледа да је имало два различита узрока. С једне стране, Стефан је разбуктао мржњу својих противника тиме што није на прво место стављао јеврејски закон и храм, који су заузимали централно место у јудаизму и представљали драгоцене симболе религијског и националног идентитета. Међутим, Стефан је учинио и много више него да само потцени ове омиљене иконе; он је ватрено објављивао да Исус, распети и ускрсли Месија, представља право средиште јеврејске вере.

Није никакво чудо, према томе, што је разгневио фарисеја Савла (Филибљанима 3,3-6). Фарисеји су припадали јеврејској верској групи која је строго поштовала јеврејске законе. Савле је увидео да се велика пророчка обећања о Божјем царству још нису испунила (Данило 2; Захарија 8,23; Исаија 40-45) и вероватно је мислио да је његов задатак да помогне Богу да то оствари – а то се могло постићи само чишћењем Израиља од религијске покварености, укључујући и идеју да је овај Исус Месија.

Уверен да је у праву, Савле је био спреман да оне за које је сматрао да су криви пошаље у смрт. Иако је и нама потребна ревност за оно у шта верујемо, како да научимо да смиримо своју ватреност схватајући да, понекад, можда и нисмо у праву?

»А он рече: ко си ти Господе? А Господ рече: ја сам Исус, којега ти гониш: Тешко ти је противу бодила праћати се.« (Дела 9,5)

Иако је Савлово гоњење прве Цркве почело прилично неупадљиво (он је само чувао одећу Стефанових убица), брзо се појачало (види Дела 8,1-3; 9,1.2.13.14.21; 22,3-5). Неке речи које Лука употребљава да опише Савла дају слику дивље, грабљиве звери или војника пљачкаша који се заверио да уништи свога противника. Реч, преведена са »досађиваше« у Делима апостолским 8,3, на пример, употребљена је у грчком преводу Старог завета (Псалам 80,13) да опише необуздано и разорно понашање дивљег вепра. Савлов поход на хришћане свакако није био безвољан чин, већ промишљен и намеран план да се истреби хришћанска вера.

Проучи три описа Павловог обраћења. Какву улогу је Божја благодат имала у том искуству? Другим речима, колико је Савле заслужио доброту коју је Господ показао према њему? Дела 9,1-18; 22,6-21; 26,12-19.

Савлово обраћење, гледано из људске перспективе, морало је изгледати немогуће (Отуда и неверица коју су многи показивали када су за то чули).

Једино што је Савле заслуживао била је казна, али је Бог показао благодат према том ватреном јеврејском ревнитељу. Међутим, битно је да приметимо да се Савлово обраћење није догодило независно од других догађаја.

Савле није био неверник. Био је религиозан, иако у тешкој заблуди што се тиче разумевања Бога. Исусове речи, упућене Савлу: »Тешко ти је против бодила праћати се« (Дела 26,14), указују да је Свети Дух осведочавао Савла. У стара времена, »бодило« је био штап са оштрим шиљком на врху који се употребљавао да се покрену волови који су вукли плуг. Савле се одупирао Божјем подстицању неко време, али је коначно, на свом путу према Дамаску, чудесним сусретом са васкрслим Исусом, одлучио да више не пружа отпор.

Како је изгледало твоје искуство обраћења? Можда није било тако драматично као Савлово – већина није – али на који сличан начин си и ти постао прималац Божје благодати? Зашто је тако важно да никада не заборавимо шта смо добили у Христу?

САВЛЕ У ДАМАСКУ

У току свог сусрета са Исусом Савле је ослепео, а онда добио налог да оде до куће човека по имену Јуда и да тамо чека на другог човека који се зове Ананија. Нема сумње да је Савлово физичко слепило снажно упућивало на још већу духовну заслепљеност која га је навела да прогони Исусове следбенике.

Чињеница да му се Исус показао на путу за Дамаск променила је Савлов живот и све у животу. Оно што је Савле сматрао да је потпуно правилно, било је савршено погрешно. Уместо да ради за Бога, он је радио против Њега. Савле је ушао у Дамаск као потпуно други човек, није више ни личио на охолог и ревносног фарисеја који је кренуо из Јерусалима. Уместо да једе и пије, Савле је своја прва три дана у Дамаску провео у посту и молитви и у размишљању о свему што се догодило.

Читај текст у Делима апостолским 9,10-14. Замисли шта се све догађало у Ананијевим мислима. Савле више није био прогонитељ, већ Исусов следбеник! Није више био ни Савле, већ Павле, Божје изабрано оруђе, апостол који треба да однесе јеванђеље у свет незнабожаца (види Дела 26,16-18).

Није никакво чудо да је Ананија био прилично збуњен. Ако је црква у Јерусалиму оклевала да прихвати Павла чак и после три године од његовог обраћења (Дела 9,26-30), лако се могу замислити бриге и страховања верника у Дамаску само неколико дана после тог догађаја.

Важно је да се нагласи да је Ананија добио виђење од Господа који га је упознао са изненађујућом и неочекиваном вешћу о Савлу из Тарса; све што би било мање од виђења сигурно га не би осведочио да је истина оно што је чуо о Савлу – да је непријатељ јеврејских верника сада постао један од њих.

Савле је изашао из Јерусалима са овлашћењем и налогом свештеничких главара да истреби хришћанску веру (Дела 26,12). Бог је, међутим, имао сасвим супротан налог за Павла, налог који је почивао на много већем овлашћењу. Требало је да Савле однесе јеванђеље у свет незнабожаца, замисао која је, можда, била много несхватљивија и невероватнија и од самог Савловог обраћења.

Док се Савле трудио да спречи ширење хришћанске вере, Бог га сада употребљава да је прошири далеко преко граница које би јеврејски верници икада могли да замисле.

Зашто морамо бити изузетно пажљиви и уздржани када оцењујемо духовно искуство других људи? Које погрешке си и ти сам већ чинио у свом оцењивању других, и шта си научио из тих грешака? 1. Самуилова 16,7; Матеј 7,1; 1. Коринћанима 4,5.

ЈЕВАНЂЕЉЕ СЕ ШИРИ МЕЂУ НЕЗНАБОШЦИМА

Где је основана прва црква међу незнабошцима? Који догађаји су навели вернике да оду у то и у друга места? Дела 11,19-21.26. На шта вас из старозаветних времена подсећа овај догађај? Данило 2.

Прогонство које је избило у Јерусалиму после смрти ђакона Стефана навело је многе јеврејске вернике да побегну скоро пет стотина километара на север у Антиохију. Као главни град римске провинције Сирије, Антиохија је по свом значају долазила одмах после Рима и Александрије. Њено становништво, процењено на пет стотина хиљада, било је изузетно многонационално, чинећи је не само идеалним местом за цркву сачињену од великог броја Јевреја и незнабожаца, већ и за почетну базу глобалне мисије прве Цркве.

Шта се то догодило у Антиохији што је навело Варнаву да посети град и да касније позове и Павла да му се придружи? Какву сте врсту слике о цркви у том граду створили на темељу библијског извештаја о њој? Дела 11,20-26.

Саставити хронологију Павловог живота изузетно је тешко, али изгледа да је прошло око пет година од његове посете Јерусалиму после обраћења (Дела 9,26-30) и Варнавиног позива да му се придружи у Антиохији. Шта је Павле чинио у току свих тих година? Тешко је то одредити са сигурношћу. Међутим, на темељу његовог коментара у Галатима 1,21. можда је проповедао јеванђеље на подручју Сирије и Киликије. Неки сматрају да је у току тог времена Павле био искључен из породичног наслеђа (Филибљанима 3,8) и да је претрпео велике тешкоће које и описује у 2. Коринћанима 11,23-28.

Црква у Антиохији је цветала под вођством Светога Духа. Опис у Делима апостолским 13,1. указује да се многонационална природа града врло брзо одразила и на етничку и културну различитост саме цркве (Варнава је долазио са Кипра, Луције из Кирене, Павле из Киликије, Симеун вероватно из Африке, а томе треба прибродити и многе незнабошце из разних земаља). Свети Дух је сада одлучио да јеванђељем досегне и до многих других незнабожаца, служећи се Антиохијом као базом далекосежних мисионарских активности, далеко изван граница Сирије и Јудеје.

Наравно, ништа људско није савршено, и није дуго потрајало па су почеле невоље у тој раној заједници вере. За почетак, нису сви били задовољни уласком незнабожаца у прву Цркву. Неслагање није било око замисли о мисији међу незнабошцима, већ око услова под којима ће незнабошцима бити дозвољено да приступе Цркви. Неки су сматрали да сама вера у Исуса није довољна као ознака припадности хришћанству; мислили су да се вери мора додати и обрезање и послушност Мојсијевом закону. Да би били прави хришћани, говорили су они, незнабошци морају да буду обрезани (На темељу текста у Делима апостолским 10,1. до 11,18. можемо видети величину поделе између Јевреја и незнабожаца. То нам откривају Петрово искуство и реакција верника).

Службене посете из Јерусалима, које су усмеравале Филипово дело међу Самарјанима (Дела 8,14) и рад међу незнабошцима у Антиохији (Дела 11,22), говоре о томе да је постојало интересовање за прихватање нејевреја у хришћанску заједницу. Међутим, реакција на крштавање Корнелија, необрезаног римског војника, представља јасан пример неслагања које је постојало међу првим хришћанима о примању незнабожаца у Цркву. Прихватање ту и тамо понеког незнабошца, као што је био Корнелије, учинило је да се неки осећају неугодно, али Павлови намерни и планирани напори да широко отвори врата Цркве незнабошцима само на темељу вере у Исуса, имали су као последицу пажљиво усмерене напоре неких верника да поткопају Павлову службу.

Како су неки верници из Јудеје покушали да поткопају Павлово дело у Антиохији међу обраћеницима из незнабоштва? Дела 15,1-5.

Иако је Сабор у Јерусалиму, према тексту у Делима 15, коначно стао на Павлову страну у питању обрезања, противљење Павловој служби се наставило. Око седам година после Сабора, у току Павлове последње посете Јерусалиму, многи су и даље били сумњичави према његовом јеванђељу. У ствари, када је Павле ушао у Храм, скоро да је изгубио живот када су Јевреји из Азије повикали: »Помагајте, људи Израилци! Ово је човјек који против народа и закона и против овога мјеста учи све свуда; па још и Грке уведе у цркву и опогани свето место ово« (Дела 21,28; 21,20.21).

Стави себе у положај ових јеврејских верника које су забрињавала Павлова учења. Зашто њихова забринутост и противљење имају неког смисла? Шта из тога можемо научити како наше унапред створене идеје, као и религијске и културне навике и предрасуде, могу да нас заведу с правог пута? Како да научимо да се заштитимо од сличних грешака, без обзира колико су добронамерне?

»Павле је некада био познат као ватрени бранитељ јеврејске религије и као неуморни прогонитељ Исусових следбеника. Храбар, независан, истрајан, имао је таланте и способности и образовање који су га оспособљавали да служи на било којем подручју. Он је могао да расправља са изузетном јасноћом, и да својим горким сарказмом стави свога противника под незавидну светлост. И сада Јевреји виде тог младог човека изузетних способности како наступа заједнички са онима које је некада прогонио, како неустрашиво проповеда у име Исуса Христа.

Генерал који погине у борби изгубљен је за своју војску, али његова смрт не даје додатну снагу непријатељу. Али, када се неки истакнути војник придружи противничким снагама, не само да је његова служба изгубљена већ они којима се придружио стичу одлучујућу предност. Савле из Тарса, на свом путу у Дамаск, лако је могао да изгуби свој живот од Господње руке, и тада би велика снага изостала код прогонитеља. Међутим, Бог у свом провиђењу није само поштедео Савлу живот већ га је обратио, преображавајући тако витеза на страни непријатеља у витеза на Христовој страни. Као речит говорник и оштар критичар, Павле, са својом чврстом усмереношћу према циљу и непресушном храброшћу, имао је управо оне способности које су биле потребне првој Цркви.« (Елен Г. Вајт, *Апостолска црква - Христовим трагом*, стр. 124, оригинал)

ЗА РАЗГОВОР:

1. Шта можемо да научимо из чињенице да су неки најогорченији Павлови противници били Јевреји који су веровали у Христа?
2. Како се можете залагати за религијска начела и у исто време бити сигурни да се не борите против Бога?

Сажетак: Савлов сусрет са ускрслим Исусом на путу за Дамаск био је прекретница у његовом животу и у историји ране Цркве. Бог је променио некадашњег прогонитеља Цркве и учинио од њега своје изабрано оруђе да објави јеванђеље незнабожачком свету. Међутим, Павлово настојање да незнабошцима омогући да приступе Цркви само на темељу вере показало се као неприхватљиво за неке припаднике Цркве – што је снажан пример како унапред створене предрасуде и замисли могу да уназаде мисију Цркве.

ПАВЛОВ АУТОРИТЕТ И ЈЕВАНЂЕЉЕ

Текстови за проучавање: 2. Петрова 3,15.16; Галатима 1; Филиплџанима 1,1; Галатима 5,12.

Текст за памћење: »Зар ја сада наговарам људе или Бога? Или тражим људима да угађам? Јер, када бих ја још људима угађао, онда не бих био слуга Христов.« (Галатима 1,10)

Студенти неког универзитета изградили су на свом кампусу центар где је свако – без обзира на расу, пол, друштвени положај или религијска уверења – увек добродошао. Замислите само како би то било када би после неколико година студенти поново посетили свој центар и установили да су нови студенти променили изглед просторија. Уместо велике просторије за друштвене састанке у којој су сви били заједно, поделили су простор на много малих соба где су се састајале групе подељене по раси, полу, положају и уверењима. Студенти који су унели ту промену тврдили су да њихово право на промену правила потиче из столетне устаљене праксе.

Било је то стање слично ономе које је Павле затекао када је писао своју посланицу црквама у Галатији. Његов план да се незнабошци могу придружити Цркви на темељу своје вере и само вере, лажни учитељи су одбацивали на темељу столетне праксе да су сви обраћеници у јудаизам морали да се обрежу.

Ово гледиште, Павле је то добро схватио, представљало је напад на срж самог јеванђеља; и зато је морао да одговори. Његов одговор је био Посланица Галатима.

Како је, према Петровом сведочењу, рана Црква гледала на Павлова писма? Шта нас то учи о начину на који надахнуће делује? 2. Петрова 3,15.16.

Када је Павле писао Галатима, није покушавао да произведе књижевно ремек-дело. Уместо тога, под вођством Светога Духа, Павле је покушавао да реши одређене проблеме који су се тицали њега и верника у Галатији.

Писма као што је Посланица Галатима имала су битну улогу у Павловој апостолској служби. Као мисионар међу незнабошцима, основао је неколико цркава расејаних по Средоземљу. Иако је посећивао те цркве кад год је могао, није успевао да у сваком месту остане довољно времена. Да би надокнадио своје одсуство, Павле је писао црквама посланице и тако их усмеравао. Током времена, преписи Павлових писама размењивали су се међу црквама (Колошанима 4,16). Иако су нека Павлова писма била изгубљена, најмање тринаест новозаветних књига носе његово име. И као што Петрове речи показују, Павлове посланице су почеле да се сматрају делом Писма. То показује колико је ауторитета његова служба стекла још врло рано у историји Цркве.

Било је времена када су неки хришћани сматрали да је форма Павлових посланица јединствена – посебна форма начињена по надахнућу, да би се показало да садрже надахнуту Реч. То гледиште се променило када су два млада научника из Оксфорда пронашла у Египту око пет хиљада фрагмената старих папирусних докумената – папирус је популарни писаћи материјал који се употребљавао неколико стотина година пре и после Христа. Осим неких најстаријих библијских рукописа, пронашли су и рачуне, пореске потврде, лична писма.

Људи су се веома изненадили када су установили да је основна форма Павлових писама у ствари била уобичајена форма писма његовог времена. Писмо је садржавало: (1) почетни увод који је спомињао и пошљаоца и примаоца и поздрав; (2) реч захвалности; (3) основни текст писма; (4) завршне примедбе.

Укратко, Павле се служио уобичајеном формом писма свога времена, обраћајући се својим савременицима стилем на који су били навикли.

Када би се Библија данас морала писати, коју бисте врсту облика и стила очекивали да Господ употреби како би досегнуо до срца наших савременика и нас самих?

ПАВЛОВ ПОЗИВ

Иако Павлове посланице обично следе основну форму старих писама, Посланица Галатима садржи и низ јединствених карактеристика, које не налазимо у осталим Павловим посланицама. Када их препознамо, могу нам помоћи да боље разумемо стање цркве којој се Павле обраћао.

Упоредите Павлов почетни поздрав у Галатима 1,1.2 с поздравом који је упутио у Ефесцима 1,1, Филибљанима 1,1. и у 2. Солуњанима 1,1. На који начин је Павлов поздрав Галатима сличан или различит од осталих?

Павлов почетни поздрав у Галатима није само нешто дужи него у осталим посланицама већ садржи и опис темеља његовог апостолског ауторитета. Дословно, реч »апостол« значи »неко ко је послан« или »весник«. У Новом завету, у најстрожем смислу, он се односи на првобитних дванаест Христових следбеника и на друге које је Христос послао да проповедају о Њему (Галатима 1,19; 1. Коринћанима 15,7). Павле изјављује да припада тој изабраној групи.

Чињеница да Павле тако одлучно одбија да његово апостолство почива на било чему што долази од човека, као да говори о томе да су неки верници у Галатији покушали да поткопају његов апостолски ауторитет. Зашто? Као што смо већ видели, некима у Цркви није била по вољи Павлова порука да се спасење темељи само на вери у Христа, а не на делима закона. Они су сматрали да Павлово јеванђеље поткопава послушност. Ти противници су били лукави. Они су знали да је темељ Павловог јеванђеља непосредно повезан са извором његовог апостолског ауторитета (Јован 3,34), па су одлучили да изведу снажан напад против тог ауторитета.

Ипак, нису непосредно одбацили Павлово апостолство; они су само тврдили да оно и није толико важно. На исти начин су тврдили да Павле није један од Исусових првобитних следбеника; према томе, његов ауторитет не потиче од Бога него од људи – можда од црквених старешина из Антиохије који су изабрали Павла и Варнаву за мисионаре (Дела 13,1-3). Или, можда, само од Ананије, који је крстио Павла (Дела 9,10-18). Павле, по њиховом мишљењу, био је само весник из Антиохије или из Дамаска – и ништа више. У складу с тим, сматрали су да је његова вест само његово властито мишљење, а не Божја Реч.

Павле је препознао опасност коју су та тврђења представљала, па је сместа почео да брани своје богомдано апостолство.

На које се начине, чак и подмукло, данас поткопава ауторитет Библије и у оквиру наше Цркве? Како да препознамо те изазове? И што је још важније, како су ти изазови утицали на наше размишљање у вези са ауторитетом Библије?

ПАВЛОВО ЈЕВАНЂЕЉЕ

Осим што брани своје апостолство, шта Павле још наглашава у свом уводном поздраву Галатима? Упоредите текст у Галатима 1,3-5. са текстовима у Ефесцима 1,2; Филибљанима 1,2. и Колошанима 1,2.

Једна од јединствених карактеристика Павлових писама јесте начин на који он повезује речи »благодат« и »мир« у свом поздраву. Комбинација те две речи представља преиначавање најкарактеристичнијег поздрава у грчком и јеврејском свету. Тамо где би грчки писац написао »поздрави« (chairein), Павле пише »благодат«, реч која на грчком језику врло слично звучи (charis). Томе Павле додаје и типични јеврејски поздрав »мир«.

Комбинација ове две речи није само љубазан поздрав. Много више од тога, јер те две речи описују срж његовог јеванђеља. (У ствари, Павле употребљава ове две речи много више од било ког другог новозаветног писца.) Благодат и мир не долазе од Павла, него од Бога Оца и Господа нашега Исуса Христа.

Које аспекте јеванђеља Павле обухвата својим поздравом? Галатима 1,1-6.

Иако Павле у свом уводном поздраву има сувише мало простора да би могао да опширно проговори о природи свог јеванђеља, он мајсторски описује његову срж у само неколико кратких стихова. Која је централна истина на којој се јеванђеље темељи? Према Павлу, то није усклађеност са законом – тачка коју наглашавају његови противници. Насупрот томе, јеванђеље се у потпуности ослања на оно што је Христос постигао за нас својом смрћу на крсту и ускрсењем из мртвих. Христова смрт и Његово ускрсење постигли су нешто што ми сами никада не бисмо постигли за себе. Они су сломили силу греха и смрти, ослободивши Христове следбенике силе зла, која је толике држала у страху и оковима.

И док Павле расправља о прекрасној поруци благодати и мира коју нам Бог шаље преко Христа, спонтано почиње да слави Бога речима које су записане у петом стиху.

Са исто толико речи колико их Павле употребљава у Галатима 1,1-5. напишите шта је по вашем мишљењу срж Јеванђеља. Прочитајте свој састав у суботу пред разредом.

НЕМА ДРУГОГ ЈЕВАНЂЕЉА

Шта обично долази после уводног поздрава у Павловим посланицама? По чему се Посланица Галатима разликује од осталих? Упореди Галатима 1,6. са Римљанима 1,8; 1.Коринћанима 1,4; Филићанима 1,3; 1. Солућанима 1,2.

Иако Павле у својим посланицама црквама расправља о свим врстама локалних изазова и проблема, ипак се држи правила да после уводног поздрава изриче реч молитве или захваљивања Богу на вери својих читалаца. Он то чини чак и у својим посланицама Коринћанима, који су се борили са свим врстама нехришћанског понашања (упореди 1. Коринћанима 1,4. и 5,1). Стање у Галатији је толико узнемирујуће да Павле потпуно изоставља захваљивање и одмах прелази на основну тему.

Којим се строгим и озбиљним речима Павле служи да би показао своју забринутост због онога што се догађа у Галатији? Галатима 1,6-9; 5,12.

Павле се не устручава ни од једне речи у својој оптужби против Галата. Једноставно речено, он их оптужује да су изневерили свој позив као хришћани. У ствари, реч »одвраћате«, која се појављује у 6. стиху, често се употребљавала за војнике који су одустали од верности својој земљи и напуштали војску. Духовно говорећи, Павле каже да су Галати превртљивци који су окренули леђа Богу.

На који начин су Галати напуштали Бога? Тиме што су се окренули другом јеванђељу. Павле не каже да постоји више него једно јеванђеље, већ да у цркви постоје и неки који се, говорећи да вера у Христа није довољна (Дела 15,1-5), понашају као да заиста постоји и неко друго. Павле је толико узнемирен тим изопачавањем јеванђеља да изражава жељу да сви који проповедају неко друго јеванђеље осете на себи Божје проклетство (Галатима 1,8). Павле је толико узбуђен због тога да два пута изражава исту мисао (Галатима 1,9).

Данас постоји склоност, чак у нашој Цркви у неким местима, да се искуство ставља изнад доктрине. Оно што највише вреди, тако нам говоре, то је наше искуство, наш однос према Богу. Ма колико да је искуство важно, шта нас Павлови списи овде уче о важности правилне доктрине?

ИЗВОР ПАВЛОВОГ ЈЕВАНЂЕЉА

Изазивачи немира у Галатији тврдили су да је Павлово јеванђеље у стварности покретано његовом жељом да добије одобравање од људи. Шта би Павле у својој посланици друкчије написао да је заиста само тражио људско одобравање? Галатима 1,6-9. 11-24.

Зашто Павле није тражио од обраћеника из незнабоштва да се обрежу? Павлови противници су говорили да је Павле у ствари желео обраћења по сваку цену. Можда су чак мислили да је Павле, зато што је знао колико су незнабошци против обрезивања, одустао да га захтева. Желео је да угоди људима. Одговарајући на такве оптужбе, Павле указује својим противницима на оштре речи које је написао у Галатима 1,8.9. Да је желео само одобравање људи, свакако да би дао неки други одговор.

Зашто је Павле рекао да је немогуће бити Христов следбеник и истовремено се трудити да угодиш људима?

После изјаве у Галатима 1,11.12, наиме, да је своје јеванђеље и ауторитет примио непосредно од Бога, како Павле поново изражава своје осведочење у Галатима 1,13-24?

Текст у Галатима 1,13-24. пружа аутобиографски извештај о Павловом стању пре обраћења (Галатима 1,13.14), за време обраћења (Галатима 1,15.16) и после тога (Галатима 1,16-24). Павле тврди да околности које су пратиле свако од тих раздобља чине апсолутно неприхватљивом могућност да неко каже да је своје јеванђеље примио од било кога другог осим од Бога. Павле није био спреман да мирно посматра како неко обара његову поруку изражавајући сумњу у његов апостолски позив. Он добро зна шта му се догађало, зна шта је био позван да проповеда, и жели да то чини без обзира на цену.

Колико сте сигурни у свој позив у Христу? Како можете бити потпуно сигурни да вас је Бог позвао? У исто време, чак и ако сте сигурни у свој позив, зашто морате научити да чујете и савете својих ближњих?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

»У скоро свакој цркви било је верника који су били Јевреји по рођењу. Код тих обраћеника су јеврејски учитељи имали слободан приступ и преко њих налазили ослонац у цркви. Било је немогуће, доказима из Библије, оборити доктрине које је Павле проповедао; и зато су прибегли најбескрупулознијим методама да сузбију његов утицај и да ослабе његов ауторитет. Објављивали су да он није био Исусов ученик, и да од Њега није добио никакав налог; а ипак се усудио да проповеда доктрине које су се непосредно супротиле доктринама које су проповедали Петар, Јаков и остали апостоли...

Павлова душа се узнемирила када је видео зла која су претила да брзо униште те цркве. Одмах је писао Галатима, разобличујући њихове лажне теорије, и с великом строгошћу укоравајући оне који су се удаљили од вере.« (Елен Вајт, *Sketches From the Life of Paul*, стр. 188.189)

ЗА РАЗГОВОР:

1. У разреду, прочитајте своје објашњење сржи јеванђеља. Шта сте научили из објашњења других?
2. У свом поздраву Галатима, Павле изјављује да се Исусова смрт догодила из одређених разлога. Који су то били разлози и какво значење имају за нас данас?
3. У Галатима 1,14. Павле каже да је веома ревновао за традиције оца. Под »традицијама« вероватно подразумева усмене традиције фарисеја. Које место, уколико оно уопште постоји, заузимају традиције у нашој вери? Коју опомену нам Павлово искуство упућује у односу на целокупно питање традиција?
4. Зашто је Павле наизглед био тако »нетрпељив« према онима који су веровали друкчије од од онога што је проповедао и чинио? Читајте поново шта он пише о онима који су веровали друкчије, који су друкчије гледали на јеванђеље? Како би неко који има тако строга, непоколебљива гледишта био посматран данас у нашој Цркви?

Сажетак: Лажни учитељи у Галатији покушавали су да поткопају Павлову службу тврдећи да његово апостолство и његова еванђеоска порука не потичу од Бога. Павле се сукобљава са обе оптужбе у почетним стиховима своје Посланице Галатима. Он смело изјављује да постоји само један пут спасења и описује како су догађаји у време његовог обраћења показали да његов позив и његово јеванђеље долазе од Бога.

ЈЕДИНСТВО ЈЕВАНЂЕЉА

Текстови за проучавање: Галатима 2,1-14; 1. Коринћанима 1,10-13; 1. Мојсијева 17,1-21; Јован 8,31-36; Колошанима 3,11.

Текст за памћење: »Испуните моју радост да једно мислите, једну љубав имате, једнодушни и једномислени.« (Филипљанима 2,2)

Протестантски реформатор Жан Калвин је веровао да су разједињеност и неслога најважнија оруђа сотоне у борби против Цркве, па је говорио да се хришћани морају чувати раскола као куге.

Међутим, може ли се јединство чувати и на штету истине? Замисли да је Мартин Лутер, отац протестантске реформације, у име јединства одлучио да одбаци своја гледишта о спасењу вером када је био изведен пред Сабор у Вормсу ради суђења?

»Да је реформатор попустио у само једном питању, Сотона и његове чете би постигле победу. Али, његова непоколебљива чврстина била је средство да се Црква ослободи и да отпочне нова и боља ера.« (Елен Г. Вајт, *Велика борба*, стр. 161, оригинал)

У Галатима 2,1-14. налазимо да апостол чини све што је у његовој моћи да сачува јединство апостолског круга, усред покушаја неких верника да га поткопају. Али, колико год је то јединство било важно Павлу, одбио је да дозволи да се оно постигне на уштрб истине јеванђеља. Иако има места за различитост у оквиру јединства, јеванђеље никада не сме да буде жртвовано у току тог процеса.

ВАЖНОСТ ЈЕДИНСТВА

Колико је за Павла било важно јединство у Цркви? 1. Коринћанима 1,10-13.

Пошто је одбацио приговоре да његово јеванђеље не долази од Бога, Павле у Галатима 2,1.2. усмерава своју пажњу на другу оптужбу која је била подигнута против њега. Лажни учитељи у Галатији почели су да тврде да Павлово јеванђеље није у складу са оним што су Петар и остали апостоли учили. Говорили су да је Павле у ствари отпадник.

Одговарајући на ту оптужбу, Павле наводи путовање у Јерусалим најмање четрнаест година после свога обраћења. Иако нисмо потпуно сигурни када је путовање обављено, ниједно путовање у та стара времена није било ни лако ни једноставно. Ако је путовао копном из Антиохије према Јерусалиму, око четири стотине километара пута узело би му најмање три седмице и укључивало би све врсте тешкоћа и опасности. Али, упркос свим тим невољама, Павле је кренуо на пут, не зато што су га апостоли позвали да дође, већ зато што му је Свети Дух то наредио. И док је боравио у Јерусалиму, представио је своје јеванђеље апостолима.

Зашто је то учинио? Сигурно не зато што је гајио неку сумњу у вест коју је објављивао. Свакако да му није било потребно никакво охрабрење с њихове стране. Уосталом, то исто јеванђеље је већ објављивао четрнаест година. И, премда му није било потребно њихово одобрење или њихова дозвола, високо је ценио подршку осталих апостола и охрабрење које би му они могли дати.

Према томе, оптужба да је његова порука друкчија није била само напад на Павла већ и на јединство међу апостолима и на саму Цркву. Одржавање јединства међу апостолима је било битно, јер би подела између Павлове мисије међу незнабошцима и мајке Цркве у Јерусалиму могла имати разорне последице. Без заједништва између хришћана из јеврејства и незнабоштва и сам »Христос би био подељен и сва енергија коју је Павле улагао и коју ће, како се надао, и даље улагати у евангелизацију незнабожачког света била би узалуд потрошена.« (Ф. Ф. Брус, *The Epistle to the Galatians*, стр. 11)

Која питања угрожавају данас јединство Цркве? Када их дефинишемо, много је важније како ћемо им приступати и како ћемо их решавати, зар не? Има ли нешто важније од јединства?

Зашто је обрезање било тако врућа тема у расправама између Павла и неких учитеља из јеврејства? Види 1. Мојсијева 17,1-22; Галатима 2,3-5; 5,2,6; Дела 15,1,5. Зашто није тако тешко разумети да су обраћеници из јеврејства веровали да се обраћеници из незнабоштва морају обрезати?

Обрезање је било знак заветног односа који је Бог успоставио са Аврамом, оцем јеврејског народа. Иако су се обрезавали само Аврамови мушки потомци, и сви други су били позвани да се прикључе заветном односу с Богом. Знак обрезања, према 1. Мојсијевој 17, био је дат Авраму. То се догодило после Аврамовог погрешног покушаја – када је стекао сина са Сариним египатском робинjom – да помогне Богу да му испуни обећање о мушком потомку.

Обрезање је било прикладан знак завета. Било је то подсећање да ни најбољи људски планови не могу постићи оно што је сам Бог обећао да ће учинити. Физичко обрезање је било само симбол обрезања срца (5. Мојсијева 10,16; 30,6; Јеремија 4,4; Римљанима 2,29). Оно је представљало одбацивање поверења у себе и прихватање ослањања вером на Бога.

Међутим, у Павлово време, обрезање је постало цењени знак националног и верског идентитета – а не онога што је у почетку требало да означава. Око сто педесет година пре Исусовог рођења, неки претерано ватрени јудејски ревнитељи натерали су све необрезане Јевреје да се обрежу, али не само њих, него и све становнике околних покрајина које су имали под својом влашћу. Неки су чак веровали да је обрезање пропусница за спасење. То се може видети по прастарим натписима на гробовима Јудејаца: »Обрезани не силазе у гехену (пакао).« (Б. Кранфилд, *A Critical and Exegetical Commentary on the Epistle to the Romans*, стр. 172)

Било би погрешно мислити да је Павле био против самог обрезања. Павле је само сматрао да је погрешно тражити од обраћених незнабожаца да се обрежу. Лажни учитељи су говорили: »Ако се не обрежете по закону Мојсијеу, не можете се спасти.« (Дела 15,1) Проблем, у ствари, није био обрезање, већ спасење. Спасење се стиче само вером у Христа, али људи покушавају да га зараде сопственом послушношћу, односно делима закона.

Можда данас обрезање није проблем. Међутим, са чим се ми као Црква боримо, а што би могло бити слично томе?

Павле каже да се лажна браћа »привукоше да уходе слободу нашу коју имамо у Христу Исусу да нас заробе« (Галатима 2,1-10). Од чега су хришћани слободни? Јован 8,31-36; Римљанима 6,6,7; 8,2,3; Галатима 3,23-25; 4,7,8; Јеврејима 2,14.15. Како ми сами за себе стичемо искуство у погледу стварности своје слободе?

Слобода, као опис хришћанског искуства, представља за Павла ома важну замисао. Он се служи овим појмом много чешће од других писаца Новог завета, а у самој Посланици Галатима речи слобода и слободан појављују се много пута. Међутим, слобода за хришћанина значи слобода у Христу. То је прилика да се живи животом неограничене преданости Богу. Она обухвата слободу од робовања жељама грешне природе (Римљанима 6), слободу од осуде закона (Римљанима 8,1.2) и слободу од силе смрти (1. Коринћанима 15,55).

Апостоли су признали да је Павлу »повјерено јеванђеље у необре-занима« (Галатима 2,7). Шта то наговештава о природи јединства у разноликости у крилу Цркве?

Апостоли су признали да је Господ позвао Павла да проповеда јеванђеље незнабошцима, исто онако као што је позвао Петра да га проповеда Јеврејима. У оба случаја, јеванђеље је било исто, али је начин његовог представљања зависио од људи до којих су апостоли настојали да допру. Јеванђеље је доносило »јединственост која је темељ хришћанског јединства, јединства у различитости.« (Ј. Дан, *The Epistle to the Galatians*, стр. 106)

Колико треба да будемо отворени за методе евангелизације и сведочења које прелазе границе наше »зоне удобности«? Постоје ли неки облици евангелизације који вам сметају? Ако је тако, који су то облици и зашто вам сметају? Како можемо знати да је нов метод добар?

СУКОБЉАВАЊЕ У АНТИОХИЈИ (ГАЛАТИМА 2,11-13)

Неко време после Павловог саветовања у Јерусалиму, Петар је посетио Антиохију у Сирији, место прве месне цркве обраћеника из незнабоштва и базу Павлове мисионарске активности описане у Делима апостолским. Док је боравио у том месту, Петар је слободно јео са обраћеницима из незнабоштва, али када је група јеврејских обраћеника стигла у град, Петар, плашећи се последица и гласина, потпуно је променио своје понашање.

Зашто се Петар могао и боље понашати? Упоредите Галатима 2,11-13. с Делима 10,28. Шта нам његово понашање говори о томе колико дубоко наша култура и традиција могу да буду укоренење у нама и у нашем животу?

Неки су погрешно помислили да су Петар и остали Јевреји с њим престали да поштују старозаветне прописе о чистој и нечистој храни. Међутим, то није био случај. Да су Петар и остали јеврејски хришћани одбацили јеврејске законе о исхрани, сигурно би се у Цркви подигла велика буна. Да се то догодило, сигурно би о томе остао неки запис, али таквог записа нигде нема. Много је вероватније да је проблем био у седењу за заједничким столом са обраћеницима из незнабоштва. Пошто су многи Јевреји незнабошце сматрали нечистима, постојао је обичај да се избегавају друштвени додире с незнабошцима колико год је то било могуће.

Петар се и сам борио с тим проблемом и тек му је виђење од Бога помогло да питање јасније сагледа. Петар је рекао Корнелију, пошто је ушао у његову кућу: »Ви знате како је неприлично човјеку Јеврејину дружити се или долазити к туђину, али Бог мени показа да ниједнога човјека не зовем поганим или нечистим« (Дела 10,28). Иако је, дакле, знао за боље, био је тако уплашен да не увреди своје земљаке да се вратио својим старим путевима. То је показало како је снажан био зов културе и традиције у Петровом животу.

Павле је, међутим, Петрове поступке назвао правим именом: грчка реч коју је употребио у Галатима 2,13. је *hypocrisy*. Чак и Варнава, казао је »приста у њихово дволичење«. Тешке речи упућене од стране једног Бојјег човека другоме.

Зашто је тако лако бити лицемер? (Да није зато што смо сви склони да будемо слепи према својим манама и погрешкама, док жудно трагамо за погрешкама других?) Коју врсту лицемерја налазите у свом животу? Како да га препознате и искорените?

ПАВЛОВА БРИГА (ГАЛАТИМА 2,14)

Свакако да је стање у Антиохији било напето: Павле и Петар, двојица старешина у Цркви, налазили су се у отвореном сукобу. И Павле се није уздржавао да позове Петра на одговорност због његовог понашања.

Које разлоге је Павле навео што се јавно успротивио Петру? Галатима 2,11-14.

Према Павловом мишљењу, проблем није био у томе што је Петар одлучио да једе с посетиоцима из Јерусалима. Стари обичаји и традиција гостољубља свакако да су то захтевали од њега.

Проблем је била »истина јеванђеља«. Дакле, проблем није био у дружењу или обичајима при једу. Петрово понашање је у стварном смислу поткопавало целокупну поруку јеванђеља.

Како нам сам Павле помаже да разумемо његову оштру реакцију? Галатима 3,28; Колошанима 3,11.

Приликом Павловог сусрета с Петром и другим апостолима у Јерусалиму, заједнички су сви дошли до закључка да обраћеници из незнабоштва треба да уживају све благослове у Христу без претходног обрезивања. Петрово садашње понашање је угрожавало тај споразум. Иако су се обраћеници из јеврејства и незнабоштва већ здружили у заједништво вере и љубави, сада се Црква поделила и изгледало је да ће таква остати и у будућности.

Из Павлове перспективе, Петрово понашање је указивало да су обраћеници из незнабоштва у најбољем случају хришћани другог реда. Павле је сматрао да ће Петрови поступци принудити обраћенике из незнабоштва да се покоре уколико желе да буду примљени у пуно заједништво. И зато Павле каже: »Када ти, који си Јеврејин, незнабожачки, а не јеврејски живиш, зашто незнабошце нагониш да живе јеврејски?« (Галатиам 2,14) Израз »јеврејски живиш« могао би се тачније превести »јудаизујеш«. Та реч је била општеприхваћена у значењу »прихватити јеврејски начин живота«. Употребљавала се и за незнабошце који су посећивали службе у синагоги и учествовали у другим јеврејским обичајима. Она је била разлог што се Павлови противници у Галатији, које он назива лажним учитељима, често називају »јудаистима«.

Као да Петрово понашање није било довољно, Варнава се повео за њим – човек за кога би се помислило да то никада неће учинити. Каквог ли примера притиска околине! Како бисмо се могли заштитити да не будемо повучени у погрешном смеру деловањем оних око нас?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

»Чак и најбољи међу људима, ако буду препуштени сами себи, чиње озбиљне грешке. Што се више одговорности стави на плећа неког човека, што је виши његов положај и могућност да диктира и контролише, то ће више невоља сигурно причинити у изопачавању ума и срца ако не буде пажљиво следио пут Господњи. У Антиохији Петар је пао на подручју начела поштења. Павле је морао да се успротиви његовом подривачком утицају лицем у лице. Ово је записано да би и други имали користи од тога и да би та поука била свечано упозорење људима на високом положају, да не би пали на подручју поштења, већ да остану чврсто уз начела.« (*The SDA Bible Commentary*, 6. свеска, стр. 1108)

ЗА РАЗГОВОР:

1. Врло мало људи ужива у сукобљавању, али је оно понекад неопходно. У којим околностима Црква треба да осуди заблуду и дисциплинује оне који одбијају да прихвате укор?
2. Док наша Црква расте по свету, она у исто време постаје све разноликија. Које кораке Црква треба да предузме да се осигура да јединство не буде угрожено таквом разноликошћу? Како да научимо да прихватимо такву различитост култура и традиција и да чак у њој уживамо, док истовремено чувамо своје јединство?
3. Када објављујемо јеванђеље другим културама, који битни елементи морају остати непромењени, а шта може да се промени? Како да научимо да препознамо разлику између онога што мора остати и онога што се, ако буде потребно, може променити?

Сажетак: Инсистирање неких хришћана из јеврејства да незнабошци морају да се обрежу како би постали прави Христови следбеници, представљало је озбиљну претњу јединству прве Цркве. Уместо да дозволе да ово спорно питање подели Цркву на два различита покрета, апостоли су радили заједно, упркос међусобним сукобима, како би осигурали да тело Христово отане јединствено и верно истини Јеванђеља.

ОПРАВДАЊЕ САМО ВЕРОМ

Текстови за проучавање: Галатима 2,15-21; Ефесцима 2,12; Филибљанима 3,9; Римљанима 3,10-20; 1. Мојсијева 15,5,6; Римљанима 3,8.

Текст за памћење: »С Христом се разапех. А ја више не живим, него живи у мени Христос. А што сада живим у тијелу, живим вјером сина Божјега којему омиљех и предаде себе за мене.« (Галатима 2,19.20)

Као што смо видели прошле седмице, Павле се јавно успротивио Петру у Антиохији због његове недоследности, због разлике између вере коју је проповедао и понашања које је показивао. Петрова одлука да више не једе с некадашњим незнабошцима говорила је да их сматра хришћанима другог реда, у најбољем случају. Његово понашање је указивало да они, уколико стварно желе да постану део Божје породице и да уживају благослове заједништва за столом прво треба да се подвргну обреду обрезања.

Шта је Павле стварно рекао Петру у том напетом тренутку? У поуци за ову седмицу, проучаваћемо сажето о ономе што се догађало. Овај текст је један од најјезгровитијих у Новом завету, и изузетно је значајан јер нас први пут упознаје с неколико речи и израза који су темељни за разумевање јеванђеља и остатка Павлове Посланице Галатима. Те кључне речи су, између осталог, оправдање, праведност, дела закона, веровање, и не само вера него и вера Исусова.

Шта Павле хоће да каже тим изразима и шта нас они уче о плану спасења?

ПИТАЊЕ »ОПРАВДАЊА« (ГАЛАТИМА 2,15.16)

Павле пише Галатима: »Ми који смо рођени Јевреји, а не грешници из незнабожаца.« (Галатима 2,15) Шта је он тиме желео да нагласи?

Павлове речи се морају разумети у контексту у којем су изречене. У покушају да своју браћу, јеврејске хришћане, задобије за своја гледишта, Павле почиње нечим што је прихватљиво и за њих – традиционалним разликовањем између Јевреја и незнабожаца. Јевреји су Божји изабраници, којима је поверен Његов закон и који уживају благодати заветног односа с Њим. Међутим, незнабошци су грешници; Божји закон не обуздава њихово понашање и они се налазе изван заветног обећања (Ефесцима 2,12; Римљанима 2,14). Иако су незнабошци очигледно »грешници«, у 16. стиху Павле упозорава јеврејске хришћане да их њихове духовне предности не чине ништа више прихватљивим пред Богом, јер се нико не може оправдати »делима закона«.

У Галатима 2,16.17 Павле четири пута употребљава реч »оправдање«. Шта мисли када каже »оправдање«? Види и 2. Мој. 23,7 и 5. Мој. 25,1.

Глагол »оправдати« је за Павла кључна реч. Од тридесет и девет пута у Новом завету, она се двадесет и седам пута појављује у Павловим посланицама. Он се служи њоме осам пута у Галатима, укључујући и четири пута у Галатима 2,16.17. Оправдање је правни термин, који се употребљава у судницама. Реч је повезана с пресудом коју судија изриче када објављује да је неко ослобођен оптужби које су подигнуте против њега. Оправдање је појам супротан осуди. Осим тога, речи »праведан« и »прав« долазе од истог грчког корена тако да, када је неко »оправдан«, то онда значи да се рачуна и као »праведан«. Према томе, оправдање обухвата више него само помиловање или опроштење; то је проглашење да је та особа праведна.

За неке од јеврејских верника, међутим, оправдање се тицало и односа. Оно је обухватало и њихов однос с Богом и Његовим заветом. Бити »оправдан« значило је такође да се та особа рачуна као верни члан Божје заветне заједнице, Аврамове породице.

Прочитајте текст у Галатима 2,15-17! Шта Павле ту говори и како те његове речи можете применити на своје хришћанско искуство?

Павле три пута наглашава у Галатима 2,16 да се нико не оправдава »делима закона«. Шта значи тај његов израз »дела закона«? Како нам следећи текстови помажу да разумемо његово значење? Галатима 2,16.17; 3,2.5.10; Римљанима 3,20.28.

Да бисмо били у стању да схватимо израз »дела закона«, треба најпре да разумемо шта Павле подразумева под законом. Реч закон (грчки номос) понавља се 121 пут у Павловим писмима. Он се може односити на неколико разних појмова, укључујући Божју вољу за Његов народ, на првих пет Мојсијевих књига, на цели Стари завет, па чак и на општа начела. Међутим, првенствени смисао у којем га Павле употребљава јесте целокупна збирка Божјих заповести које је Бог преко Мојсија дао своје народу.

Израз »дела закона«, према томе, обухвата све захтеве садржане у заповестима, које су објављене преко Мојсија, без обзира да ли је реч о моралном или церемонијалном закону. Павле наглашава да без обзира колико се напорно неко трудио да следи и слуша Божји закон, сама послушност никада неће бити довољно добра да би нас Бог могао оправдати, да би нас могао прогласити праведнима. То долази отуда што закон захтева апсолутну верност у мислима и делима – не само неко време већ све време, и не само неким заповестима већ свим заповестима.

Иако се израз »дела закона« не појављује у Старом завету а нема га ни у Новом, осим у Павловим списима, запрепашћујућа потврда његовог значења појавила се 1947. године приликом откривања рукописа на Мртвом мору, збирке списа које је преписивала група Јевреја, званих есени, која је живела у време Исуса Христа. Иако је написан на јеврејском језику, један рукопис садржи тај израз. Наслов рукописа је *Miqsat Ma'as Ha-Torah*, што би се могло превести као »Важна дела закона«. Рукопис описује неколико питања утемељених на библијском закону о спречавању обесвећивања светих ствари, укључујући и нека која су означавала Јевреје као различите од незнабожаца. На крају, писац каже да ћете, ако чините та »дела закона«, »бити проглашени праведнима пред Богом«. Супротно Павлу, писац својим читаоцима нуди праведност на темељу понашања, а не на темељу вере.

Колико добро држите Божји закон у личном искуству? Да ли стварно мислите да закон држиш тако добро да бисте се могли оправдати пред Богом својим држањем закона (Римљанима 3,10-20)? Ако не, у којој мери вам твој одговор помаже да разумете шта Павле овде говори?

»Да се нађем у њему, не имајући своје правде која је од закона, него која је од вјере Исуса Христа, правду која је од Бога у вјери.« (Филипљанима 3,9)

Не треба да мислимо да су јеврејски хришћани сматрали да је вера у Христа неважна; уосталом, они су сви били Христови следбеници. Они су сви веровали у Њега. Међутим, њихово понашање је показивало да су мислили да вера сама по себи није довољна, да је морала бити допуњена послушношћу, као да наша послушност нешто додаје самом делу оправдања. Оправдање, они би говорили, добијало се и вером и делима. Начин на који Павле неколико пута супротставља веру у Христа делима закона указује на његово снажно противљење таквој врсти »и једно и друго« приступа. Вера, и само вера, представља темељ оправдања.

За Павла, осим тога, вера није нека апстрактна мисао; она је неодвојиво повезана са Исусом. У ствари, израз два пута преведен као »вера у Христа« у Галатима 2,16 много је богатији од било којег превода. Израз на грчком језику дословно значи Исусова »вера« или »верност«. То дословно значење, према Павлу, приказује снажну супротност између дела закона која чинимо и Христовог дела, учињеног у нашу корист, дела које је Он, својом верношћу (отуда и »Исусова верност«) учинио за нас.

Важно је да имамо на уму да вера сама не доприноси оправдању, као да би вера била заслужна сама по себи. Уместо тога, вера је средство којим се хватамо за Исуса и за Његова дела учињена за нас. Ми се не оправдавамо на темељу своје вере, већ на темељу Христове верности за нас, коју тражимо за себе вером.

Христос је учинио оно што је сваки појединац пропустио да учини, а то је: Он је једини био веран Богу у свему што је чинио. Наша нада је у Христовој верности, а не у нашој. И као што један писац каже: »Ми верујемо у Христа, али не зато да бисмо се оправдали тим веровањем, већ да бисмо се могли оправдати Његовом верношћу Богу.« (Ј. Мекреј, *Paul: His Life and Teaching*, стр. 355)

Један стари сиријски превод текста у Галатима 2,16 добро преноси значење Павлових речи: »Стога знамо да се човек не оправдава делима закона, већ вером Исуса Месије, и ми верујемо у Њега, у Исуса као у Месију, да бисмо се Његовом вером, вером Месије, могли оправдати, а не делима закона.«

Прочитајте текстове у Римљанима 3,22,26; Галатима 3,22; Ефесцима 3,12. и Филипљанима 3,9. Како нам ти текстови, и оно што смо прочитали у претходно наведеном тексту, помажу да разумемо задивљујућу истину да је Христова верност, Његова савршена послушност Богу, једини темељ нашег спасења?

ПОСЛУШНОСТ ВЕРЕ

Павле објашњава да је вера основна чињеница у хришћанском животу. То је средство којим се хватамо за обећања која имамо у Христу. Али, шта је заиста вера? Шта је њоме обухваћено?

Шта нам следећи текстови говоре о пореклу вере? 1. Мојсијева 15,5,6; Јован 3,14-16; 2. Коринћанима 5,14.15; Галатима 5,6.

Истинска библијска вера је одговор Богу. Вера није нека врста осећања или држања за које се једнога дана човек одлучио зато што Бог то тражи од њега. Напротив, истинска вера се зачиње у срцу које је обузето свешћу о захвалности и љубави као одговором на Божју доброту. И зато, када Библија говори о вери, вера увек одговара на неку иницијативу коју је Бог предузео. У случају Аврама, на пример, вера је његов одговор на задивљујућа Божја обећања која је добио (1. Мојсијева 15,5,6), док у Новом завету Павле каже да је вера у крајњој линији утемељена на нашој свести о ономе што је Христос учинио за нас на крсту.

Ако је вера одговор Богу, шта тај одговор треба да садржи у себи? Шта следећи текстови говоре о природи вере? Јован 8,32.36; Дела 10,43; Римљанима 1,5.8; 6,17; Јеврејима 11,6; Јаков 2,19.

Многи људи дефинишу веру као »веровање«. Ова дефиниција је проблематична, јер у грчком језику реч »вера« је једноставно именички облик глагола »веровати«. Употребити један облик да би се дефинисао други било би као да кажемо: »Вера значи имати веру!« Тиме не бисмо ништа објаснили. Пажљиво истраживање Библије открива да вера не обухвата само знање о Богу, већ и менталну сагласност или прихватање тог знања. Ово је један од разлога зашто је тако важно створити правилну слику о Богу. Изопачене идеје о Божјем карактеру могу да допринесу да човеку постане тешко да верује. Међутим, интелектуално прихватање јеванђеља није довољно, јер у том смислу и »демони верују«. Права вера утиче и на начин на који човек живи. У Римљанима 1,5 Павле пише о »послушности вере«. Он не каже да је послушност исто што и вера. Он хоће да каже да истинска вера утиче на целину човековог живота, а не само на ум. Она обухвата предање нашем Господу и Спаситељу Исусу Христу уместо самог прихватања листе правила. Вера је исто толико оно што чинимо и како живимо, у кога се уздамо, као што је оно у шта верујемо.

ДА ЛИ ВЕРА ПОДУПИРЕ ГРЕХ?

Једна од најважнијих оптужби против Павла гласи да његово јеванђеље о оправдању само вером охрабрује људе да греше (Римљанима 3,8; 6,1). Нема сумње да су тужиоци мислили да људи, уколико не морају да држе закон да би угодили Богу, не треба уопште да се забрањавају због начина на који живе.

Како Павле одговара на оптужбу да доктрина о оправдању само вером охрабрује грешно понашање? Галатима 2,17.18.

Павле на оптужбе својих противника одговара најснажнијим могућим изразима: »Боже сачувај!« Иако је могуће да неко пошто дође Христу опет упадне у грех, одговорност сигурно не почива на Христу. Ако кршимо закон, ми сами смо постали прекршиоци закона.

Како Павле описује своје јединство са Исусом Христом? На који начин тај одговор одбацује приговоре његових противника? Галатима 2,19-21.

Павле налази да је доказивање његових противника једноставно бесмислено. Прихватање Христа вером није нешто неважно; није то игра »небеског« претварања, у којој Бог проглашава човека праведним без икакве стварне промене у његовом животу. Насупрот томе, прихватити Христа вером је изузетно радикалан потез. Он обухвата потпуно јединство с Христом – јединство и у Његовој смрти и у васкрсењу. Духовно говорећи, Павле истиче да смо се распели с Христом, и да су наши стари грешни путеви, укореењени у себичности, одбачени (Римљанима 6,5-14). Ми смо учинили радикални раскид с прошлошћу. Све је ново (2. Коринћанима 5,17). И ми смо устали на нови живот у Христу. Ускрсли Христос живи у нама, чинећи да свакога дана постајемо све сличнији Њему.

Вера у Христа, према томе, није изговор за грех, већ позив на много дубљи, богатији однос с Христом од онога који би се могао наћи у религији утемељеној на закону.

Како се односите према схватању о спасењу вером и само вером, без дела закона? Да ли вас, можда, мало плаши, јер сте у опасности да помислите да то може постати изговор за грех – или се радујете у њој? Шта ваш одговор открива о вашем разумевању спасења?

»Непрестано ми је указивано на опасност да као Црква гајимо погрешна схватања о оправдању вером. Годинама ми је било напомињано да ће Сотона деловати на посебан начин да у вези с тим изазове пометњу у нашим мислима. Бавили смо се Божјим законом веома много, и он је представљан нашим црквама скоро исто тако лишен познавања Исуса Христа и Његовог односа према закону као што је то била и Кајинова жртва. Било ми је показано да су многи били удаљени од вере због помешаних, нејасних идеја о спасењу, јер су проповедници радили на погрешан начин да досегну до срца људи. Чињеница која је годинама салетала мој ум јесте урачуната Христова праведност...

»Не постоји чињеница којом бисмо се морали бавити озбиљније, понављати је чешће, утврђивати је чвршће у мислима свих него што је немогућност грешног човека да заслужи било шта својим најбољим добрим делима. Спасење се добија само вером у Исуса Христа.« (Елен Г. Вајт, *Faith and Works*, стр. 18.19)

»Закон захтева праведност и то је оно што грешник дугује закону; али је немоћан да пружи. Једини начин на који може да стекне праведност је преко вере. Вером он може да изнесе пред Бога Христове заслуге, и Господ ставља послушност свога Сина на рачун грешника. Христова праведност се прихвата уместо човековог пораза, и Бог прима, опрашта, оправдава покајничку душу која верује и понаша се према њој као да је праведна, воли је као што воли свога Сина.« (Елен Г. Вајт, *Selected Messages*, 1. свеска, стр. 367)

ЗА РАЗГОВОР:

1. У првом претходно наведеном цитату, Дух пророштва каже да ниједну тему не треба толико наглашавати као оправдање вером. Као разред, расправљајте о томе да ли су њени коментари исто тако применљиви за нас данас као што су били када их је написала пре више од стотину година? Зашто тако мислиш?
2. Зашто Павле каже да би Христос умро без икакве сврхе када би се оправдање могло стећи преко закона? Галатима 2,21. Шта је тиме хтео да каже?

Сажетак: Петрово понашање у Антиохији говорило је да некадашњи незнабошци не могу постати прави хришћани уколико се пре тога не обрежу. Павле је разоткрио неприхватљивост такве идеје. Бог никога не може прогласити праведним на темељу његовог понашања, јер чак ни најбољи међу људима нису савршени. Једино прихватањем онога што је Бог учинио за нас преко Христа грешници се могу оправдати у Божјим очима.

СТАРОЗАВЕТНА ВЕРА

Текстови за проучавање: Галатима 3,1-14; Римљанима 1,2; 4,3; 1. Мојсијева 15,6; 12,1-3; 3. Мојсијева 17,11; 2. Коринћанима 5,21.

Текст за памћење: »Христос је нас искупио од клетве законске поставши за нас клетва, јер је писано: проклет сваки који виси на дрвету.« (Галатима 3,13)

Дечак је начинио мали брод, опремљен и обојен као прави. Једнога дана неко му је украо бродић и он је био очајан. Пролазећи поред старинарнице, угледао је своју играчку. Сав срећан, утрчао је у трговину и повикао: »Ово је мој брод!« »Не«, одговорио му је трговац, »брод је мој јер сам га платио.« »Да«, успротивио се дечак, »али, брод је мој јер сам га ја начинио!« »У реду« – сложио се продавац старина. »Ако ми платиш два долара, брод опет може да буде твој!«

Било је то много новца за дечака, који није имао ни паре. Али, било како било, одлучио је да ће поново стећи свој брод. Косио је траву, обављао сваковрсне послове и ускоро имао новац на располагању.

Поново се нашао у трговини и рекао: »Желим свој брод.« Уплатио је тражени новац и добио играчку. Узео ју је у руке, загрлио је, пољубио и рекао: »Мој мали драги бродићу, волим те. Поново си мој. Ти си у ствари двоструко мој. Ја сам те начинио и ја сам те откупио.«

Тако је и с нама. Ми смо, у извесном смислу, двоструко Господњи. Он нас је створио, па смо онда доспели у Сотонину старинарницу. Онда је Исус дошао, откупио нас плативши стравичну цену – али не у злату и сребру, већ својом драгоценом проливеном крвљу. Ми смо Господњи стварањем и откупљењем.

НЕРАЗУМНИ ГАЛАТИ

Како је Павле укорио Галате због слушања јудаистичких учитеља? У ком смислу и ми можемо да будемо у опасности да паднемо у исту духовну замку, да почнемо како треба, а да онда скренемо у легализам? Галатима 3,1-5.

Неколико савремених превода је покушало да изрази прави смисао Павлових речи упућених »неразумним« Галатима. Стварна реч којом се Павле служи у ствари је много оштрија. Она гласи *anoetoi* и долази од речи која означава здраво ментално стање (*nous*). Дословно, употребљена реч значи »безуман«. Галати једноставно нису размишљали. Павле се овде не зауставља, већ каже: пошто су се тако безумно понашали, мора да се упита да их неки врачар није зачарао. »Ко вас је зачарао?« Његов избор речи овде може чак да наговести да је коначни извор њиховог понашања сам ђаво (2. Коринћанима 4,4).

Павла је у отпаду Галата највише чудила чињеница што су они знали да се спасење темељи на Христовом крсту. То свакако нису могли да забораве. Реч преведена као »написан« или представљен у Галатима 3,1 употребљавала се да опише све обзнањене објаве. Павле у ствари каже да је крст био до те мере централна мисао његовог проповедања да су Галати у свом уму могли да себи представе распетог Христа (1. Коринћанима 1,23; 2,2). У извесном смислу, Павле као да каже да се они својим поступцима одвраћају од крста.

Павле затим упоређује садашње искуство Галата са оним које су стекли када су први пут прихватили веру у Христа. Он то чини постављајући им неколико реторичких питања. Како су примили Духа, што значи како су први пут постали хришћани? И онда, из мало друкчије перспективе, зашто им је Бог дао свога Духа? Да ли зато што су учинили нешто да Га заслуже? Свакако да нису! Уместо тога, добили су Га зато што су поверовали у радосну вест о ономе што је Христос већ учинио за њих. Пошто су тако добро започели, шта их је навело да мисле да се сада морају ослонити на сопствено понашање?

Колико често затекнете себе како размишљате: Добро ми иде. Ја сам заиста добар као хришћанин. Ја не чиним ово или оно ... и онда, чини ми се да сам на неки начин довољно добар да будем спасен. Шта је погрешно у таквом размишљању?

УТЕМЕЉЕНИ НА ПИСМУ

Све до сада у свом писму Галатима Павле је бранио своје јеванђеље или оправдање вером, позивајући се на договор апостола у Јерусалиму (Галатима 2,1-10) и на лична искуства самих Галата (Галатима 3,1-5). Почев од Галатима 3,6 Павле се обраћа сведочанству Писма да добије коначну и завршну потврду свог јеванђеља. У ствари, текстови у Галатима 3,6 - 4,31 објављују доказе утемељене на Писму.

Шта Павле жели да каже када у Галатима 3,6-8. пише о »Писму«? Види и Римљанима 1,2; 4,3; 9,17.

Важно је да се сетимо да у време када је Павле писао своју Посланицу Галатима, није било новозаветне збирке светих списа. Према томе, када се Павле позива на Писма, има само Стари завет на уму.

Старозаветни списи имају значајну улогу у Павловим учењима. Он на њих не гледа као на мртве текстове, већ као на ауторитативну и живу Божју Реч. У 2. Тимотију 3,16. пише: »Све је писмо од Бога дано.« Реч преведена као дано или надахнуто гласи *theopneustos*. Први део речи *theo* значи »Бог«, док други део *pneustos* значи »надахнут«. Библија је од Бога надахнута књига. Павле се служи Писмом да покаже да је Исус обећани Месија (Римљанима 1,2), да да упутства о хришћанском живљењу (Римљанима 13,8-10), али и да докаже ваљаност свога учења (Галатима 3,8,9).

Тешко је тачно одредити колико стотина пута Павле цитира Стари завет, али се цитати налазе у свим његовим посланицама, осим у најкраћима, посланицама Титу и Филимону.

Пажљиво прочитајте текст у Галатима 3,6-14. Које речи су у ствари цитати из старозаветних списа? Шта нам то говори о томе колико је ауторитативан био Стари завет за прве хришћане, па и Павла?

Да ли понекад ухватиш себе како помислиш да је неки део Библије мање надахнут од других делова? Према Павловој изјави у 2. Тимотију 3,16, зашто је такво размишљање веома опасно?

УРАЧУНАТИ У ПРАВЕДНЕ

Шта мислите, зашто се Павле прво позива на Аврама када на темељу Писма доказује веродостојност своје еванђеоске поруке? Галатима 3,6.

Аврам је централна личност у јудаизму. Не само да је био праотац јеврејског народа већ су Јевреји Павловог времена гледали на њега као на прототип свега што прави Јеврејин треба да буде. Многи су не само веровали да је његова најважнија карактеристика била послушност већ и да је Бог прогласио Аврама праведним управо због његове послушности. Уосталом, Аврам се одрекао свога дома и своје постојбине, прихватио је обрезање, па је чак био спреман да жртвује и свога сина на Божју заповест. То је заиста послушност. Са својим наглашавањем обрезања, Павлови противници су свакако доказивали своје тезе на овај начин. Павле, међутим, изненађује своје противнике позивајући се на Аврама – девет пута у Галатима – као на пример вере уместо на пример држања закона.

Размотрите Павлово цитирање текста из 1. Мојсијеве 15,6. Шта значи када он каже да се Авраму његова вера урачунала у праведност? Види и Римљанима 4,3-6, 8-11, 22-24!

Док је појам оправдање био метафора узета из правничког речника, реч »прими се« или »урачуна се« долази из пословног света. Она значи »ставити нешто некоме на рачун«. Она је употребљена не само за Аврама у Галатима 3,6. већ се појављује још једанаест пута у вези с патријархом.

У складу с Павловом метафором, и на наш рачун је стављена праведност. Међутим, поставља се питање: На темељу чега нас Бог урачунава у праведнике? Свакако да се то не дешава на темељу послушности – упркос свему што Павлови противници тврде. Без обзира шта они говоре о Аврамовој послушности, само Писмо објављује да га је Бог урачунао међу праведнике на темељу његове вере!

Библија је јасна: Аврамова послушност није била темељ његовог оправдања; уместо тога, она је била последица оправдања. Он није чинио што је чинио да би се оправдао; он је то чинио зато што је већ био оправдан. Оправдање наводи на послушност, а не обрнуто.

Шта то значи – да се оправдавамо не оним што смо чинили, већ оним што је Христос учинио за нас! Зашто је то тако добра вест? Како да научимо да та истина постане наша истина, односно да верујемо да се односи на нас, без обзира на наше садашње и прошле борбе?

ЈЕВАНЂЕЉЕ У СТАРОМ ЗАВЕТУ

»И Писмо, видјевши у напредак да Бог вјером незнабошце правда, напријед објави Авраму: у теби ће се благословити сви незнабошци.« (Галатима 3,8) Павле пише да је јеванђеље не само било објављено Авраму већ га је објавио сам Господ; према томе, то је морало бити право јеванђеље. Али, када је Господ објавио јеванђеље Авраму? Павлово цитирање текста из 1.Мојсијеве 12,3 указује да је он имао у виду завет који је Бог склопио с Аврамом када га је позвао у 1. Мојсијевој 12,1-3.

Шта текст у 1. Мојсијевој 12,1-3. говори о природи завета који је Бог склопио са Аврамом?

Темељ Божјег завета са Аврамом представљају Божја обећања. Четири пута је Бог рекао патријарху: »Ја ћу!« Божја обећања Авраму су зачуђујућа, зато што су потпуно једнострана. Бог даје сва обећања; Аврам ништа не обећава. То је потпуно супротно од онога што већина људи покушава у односу према Богу. Ми људи обично обећавамо да ћемо служити Богу, ако Он буде учинио нешто за нас. Међутим, то је легализам. Бог није тражио од Аврама да било шта обећа, већ само да вером прихвати Божја обећања. Наравно, то није био лак задатак, јер је Аврам тек морао да научи да се потпуно ослони на Бога, а не на себе (види 1. Мојсијева 22). Позивање Аврама показује, према томе, срж јеванђеља, а то је спасење вером.

Неки погрешно закључују да Библија проповеда два начина спасења. Они тврде да је у Старом завету спасење било утемељено на држању заповести; а онда, пошто то није успевало, да је Бог укинуо закон и учинио да се спасење може добити вером. Ништа не може бити даље од истине него то. Као што је Павле написао у Галатима 1,7. постоји само једно једино право јеванђеље!

Које друге примере спасења само вером можете навести из Старог завета? Види на пример, 3. Мојсијева 17,11; Псалам 32,1-5; 2. Самуилова 12,1-13; Захарија 3,1-4

Често се чује израз »јефтина благодат«. Ипак, то је погрешан назив. Благодат није јефтина – она је бесплатна, у најмању руку бар за нас. Међутим, ми је уништавамо када мислимо да својим делима можемо нешто додати благодати, или када мислимо да је можемо узети као изговор да грешимо. Ком сте од та два пута склонили у свом личном искуству и како се можете зауставити?

ОТКУПЉЕНИ ОД ПРОКЛЕТСТВА (ГАЛАТИМА 3,9-14)

Нема сумње да су Павлови противници били збуњени његовим оштрим речима у Галатима 3,10. Свакако да нису мислили о себи да се налазе под проклетством; ако ништа друго, очекивали су да буду благословени због своје послушности. Али, Павле је врло јасан: »Јер који су год од дјела закона, под клетвом су; јер је писано: проклет сваки који не остане на свему што је написано у књизи законској да чини.«

Павле упоређује две потпуно различите могућности: спасење вером и спасење делима. Заветни благослови и заветна проклетства записани у 5. Мојсијевој 27. и 28. поглављу 5. Мојсијевој јасни су јасни и одређени. Они који слушају су благословени, они који су непослушни бивају проклетети. То значи, ако неко жели да се ослони на послушност закону за прихватање пред Богом, мора да држи цели закон. Ми немамо права да бирамо шта желимо да слушамо, нити смемо мислити да је Бог спреман да занемари грешке које чинимо ту и тамо. То је заиста све или ништа.

То је, наравно, лоша вест не само за незнабошце, већ и за Павлове легалистичке противнике, зато што »сви сагријешили су и изгубили су славу Божју« (Римљанима 3,23). Без обзира колико се трудимо да будемо добри, закон нас мора осудити као прекршитеље закона.

Како нас је Христос избавио од проклетства закона? Види Галатима 3,13; 2. Коринћанима 5,21.

Павле уводи још једну метафору да би објаснио шта је Бог учинио за нас преко Христа. Реч »откупити« значи »искупити некога из ропства«. Реч се употребљавала да значи откупнину плаћену за ослобађање талаци или цену за ослобађање неког роба. Пошто је плата за грех смрт, проклетство за пропуштање да се држи закон често је била смрт. Откупнина плаћена за наше ослобађање није била безначајна; Бог је платио нашу откупнину смрћу свога Сина (Јован 3,16). Исус нас је откупио од проклетства постајући носилац греха уместо нас (1. Коринћанима 6,20; 7,23). Он је драговољно преузео наше проклетство на себе и претрпео уместо нас пуну казну за грех (2. Коринћанима 5,21).

Павле цитира текст из 5. Мојсијевој 21,23 као библијски доказ. У складу с јеврејским обичајем, неко се налазио под Божјим проклетством ако је његово тело, после извршења смртне казне, било обешено на дрво. Исусова смрт на крсту се сматрала примером те казне и тог проклетства (Дела 5,30; 1. Петрова 2,24). Према томе, није никакво чудо да је крст био камен спотицања за неке Јевреје који нису могли да схвате мисао да се Месија нашао под Божјим проклетством. Да, Месија је понео проклетство, али оно није било његово – било је наше.

»На Христа је као на нашу замену и залог било положено безакоње свих нас. На њега се гледало као на прекршитеља, да би могао да нас откупи од проклетства закона. Кривица сваког потомка Адамовог притискивала је Његово срце. Божји гнев против греха, страшно испољавање Његовог незадовољства због безакоња, испуњавао је душу Његовог Сина запрепашћењем. У току целог свог живота Христос је објављивао грешном свету радосну вест о Очевој милости и љубави која опрашта. Спасење највећег грешника било је Његова тема. Међутим, сада са страшним теретом кривице који је понео, није могао да види Очево помирљиво лице. Повлачење божанског лица од Спаситеља у том тренутку врхунског бола погодило је Његово срце тугом коју човек никада неће потпуно разумети. Тако је велика била та агонија да је једва осећао физички бол.

Сотона је својим суровим кушањем сломио Исусово срце. Спаситељ није могао да види кроз врата гроба. Нада му није представљала да ће изаћи из гроба као победник нити му је говорила да ће Отац прихватити Његову жртву. Плашио се да је грех толико одвратан Богу да Њихово одвајање мора да буде вечито. Христос је осетио бол који ће грешник осетити када се милост више не буде заузимала за грешни род. Управо је свест о греху, која је призивала Очево гнев на Њега као на човековог заменика, учинила да чаша коју је испијао постане тако горка и да се скрши срце Божјег Сина.« (Елен Г. Вајт, *Чезња векова*, стр. 753, оригинал)

ЗА РАЗГОВОР:

1. Чак и данас, у нашој Цркви, некимa је врло тешко да прихвате спасење само вером, да нас спасава само Божја благодат преко Христа, независно од наших дела. Шта се крије иза оклевања неких да прихвате ову кључну истину?
2. Павле је говорио врло оштро о теолошкој заблуди спасавања делима закона. Шта нам то говори о важности добре теологије? Зашто ми, као Црква, треба да устанемо, снажно ако буде потребно, уколико се у нашој средини проповедају заблуде?

Сажетак: Од почетка до краја у хришћанском животу, темељ нашег спасења је само вера у Христа. Управо је због своје вере у Божја обећања Аврам био проглашен праведним, и тај исти дар праведности данас је доступан свакоме ко учествује у Аврамовој вери. Једини разлог што нисмо осуђени због наших грешака јесте чињеница да је Исус платио цену за наше грехе, умирући уместо нас.

ПРИОРИТЕТ ОБЕЋАЊА

Текстови за проучавање: Галатима 3,15-20; 1. Мојсијева 9,11-17; Матеј 5,17-20; 2. Мојсијева 16,22-26; 1. Мојсијева 15,1-6.

Текст за памћење: »Јер ако је нашљедство од закона, онда већ није од обећања, а Авраму обећањем дарова Бог.« (Галатима 3,18)

Неко је једном приликом упитао неког политичара: »Да ли сте одржали сва обећања која сте дали у току предизборне борбе?« Он је одговорио: »Па...добро, у најмању руку одржао сам обећања која сам намеравао да одржим!«

Ко није, у ово или у неко друго време, био на једном или на другом крају неког неодржаног обећања? Ко није некада био онај који је прекршио обећање или онај којему је обећање упућено, а онда остало неиспуњено?

Понекад људи дају обећања, потпуно намерни да их испуне, али касније то ипак не учине; други дају обећања иако знају – у тренутку када звук напусти њихове усне или слова страницу њиховог писма – да је све било лаж.

На срећу по нас, Божја обећања спадају у сасвим другу категорију. Божја Реч је сигурна и непроменљива. »Рекох и доведешћу то; научих и учинићу!« (Исаија 46,11)

У поуци за ову седмицу, Павле скреће нашу пажњу на однос између Божјих обећања датих Авраму и закона датих Израиљу, 430 година после тога. Како треба да се разуме однос између те две категорије и какве последице то има по поведеање јеванђеља?

ЗАКОН И ВЕРА (ГАЛАТИМА 3,15-18)

Чак и да су се његови противници сложили да је Аврамов живот првенствено био обележен вером, Павле је знао да ће и даље имати питања о томе зашто је Бог Израилу дао закон око четири стотине година после Аврама. Зар није давање закона поништило све дотадашње споразуме?

Зашто Павле наглашава сличност између нечијег тестамена и Божјег завета с Аврамом? Галатима 3,15-18.

Завет и тестамент се обично разликују. Завет је углавном међусобни споразум између две или више особа, често називан и уговор или повеља; супротно томе, тестамент је изјава једне појединачне особе. Грчки превод Старог завета, Септуагинта, никада не преводи Божји завет са Аврамом грчком речју која се употребљава као ознака међусобног споразума или уговора (*syntheke*). Уместо тога, употребљава реч која означава тестамент или последњу вољу (*diatheke*). Зашто? Вероватно зато што су преводиоци схватили да Божји завет с Аврамом није био уговор између две особе, у којем се међусобно размењују обећања. Напротив, Божји завет је био утемељен ни на чему другом осим на Његовој вољи. Није додат никакав услов: »ако«, »када« и »међутим«. Једноставно је требало да се Аврам ослони на Божју реч.

Павле се хвата за то двоструко значење речи тестамент и уговор да би објаснио посебне карактеристике Божјег завета са Аврамом. И као што је случај с људским тестаментом, Божје обећање се односи на посебног корисника, Аврама и његове потомке (1. Мојсијева 12,1-5; Галатима 3,16); садржи неко наследство (1. Мојсијева 13,15; 17,8; Римљанима 4,13; Галатима 3,29). За Павла је најважнија непроменљива природа Божјег обећања. Баш као што се ни људски тестамент не може мењати када једном ступи на снагу, тако и давање закона преко Мојсија не може једноставно укинути Божји претходни завет са Аврамом. Божји завет је обећање (Галатима 3,16), а Бог ни на који начин не крши своја обећања (Исаија 46,11; Јеврејима 6,18).

Замените реч завет речју обећање у следећим текстовима. Каква је природа завета у сваком од тих текстова? Како разумевање Божјег завета као обећања чини да текст постаје јаснији, и како нам то помаже да јасније схватимо шта је завет? 1. Мојсијева 9,11-17; 15,18; 17,1-21. Шта нам то говори о Божјем карактеру и колико можемо да Му верујемо?

ВЕРА И ЗАКОН (РИМЉАНИМА 3,31)

Павле се вагрено борио да докаже првенство вере у човековом односу с Богом. Он је неколико пута изјављивао да ни обрезање ни било које друго »дело закона« не представљају предуслов за спасење, »јер се делима закона нико неће оправдати« (Галатима 2,16). Штавише, не дела закона, већ вера представља обележје верника (Галатима 3,7). Ово поновљено порицање вредности дела закона покреће питање: »Па зар закон нема баш никакве вредности? Зар је Бог укинуо свој закон?«

Пошто се спасење добија само вером, а не делима закона, да ли Павле хоће да каже да вера укида закон? Шта нам о томе говоре следећи текстови? Текст у Римљанима 3,31. упореди с Римљанима 7,7.12; 8,3. и Матеј 5,17-20.

Павлово доказивање у Римљанима 3 представља паралелу његовој расправи о вери и закону у Галатима. Осећајући да би његови коментари могли навести некога да закључи да уздиже веру на штету закона, Павле поставља реторичко питање: »Кваримо ли дакле закон вјером?« Реч преведена као »укидамо /кваримо/« у Римљанима 3,31. гласи *katargeo*. Павле се често служи том речју и она се може превести појмом »укинути« (Римљанима 3,3), »поништити« (Ефесцима 2,15) или »учинити да не вреди« (Римљанима 6,6), чак и »покварити« (1. Коринћанима 6,13). Наравно, да је Павле желео да изрази мисао да је закон на неки начин био укинут на крсту, као што неки данас тврде, сада би било најбоље време за то. Међутим, Павле не само да одбацује такву могућност одлучним »не« већ додаје да његово јеванђеље у ствари »утврђује« закон.

»План оправдања вером открива да Бог уздиже свој закон тиме што захтева и приноси жртву помирницу. Када би оправдање вером укидало Божји закон, не би било ни потребе за Христовом помирићеском смрћу која ослобађа грешника његовог греха и тако обнавља његов мир са Богом. Штавише, истинска вера обухвата у себи неограничену спремност на послушност Божјој вољи у животу покоравана Његовом закону... Истинска вера, утемељена на савршеној љубави према Спаситељу, може да наведе једино на послушност закону.« (*The SDA Bible Commentary*, 6. свеска, стр. 510)

Какве би биле последице да је Павле заиста мислио да вера укида потребу за држањем закона? Да ли, онда, на пример, прељуба више не би била грех, или крађа, или чак убиство? Размислите о жалости, болу, патњама које би уштедео себи када би само поштовао Божји закон. Кроз које патње сте ви или неко кога познајеш прошли само зато што нисте поштовали Божји закон?

СВРХА ЗАКОНА

У Галатима 3,19-29. Павле се неколико пута позива на закон. На који закон Павле првенствено мисли у том делу Посланице Галатима?

Неки, верујући да реч »докле« у 19. стиху указује да је тај закон био само привремен, помислили су да се ради о церемонијалном закону, јер се сврха тог закона остварила на крсту и тако је тај закон био укинут. Иако то само по себи има смисла, изгледа да то није била сврха Павловог доказивања. Иако су и церемонијални и морални закони били »додати« на Синају због престапа, видећемо, разматрајући следеће питање, да је Павле у првом реду имао на уму морални закон.

Да ли Павле заиста мисли да је закон био »додат«? Ако је заиста тако, чему је био додат и зашто? Упореди Галатима 3,19. са Римљанима 5,13.20.

Павле не каже да је закон био додат Божјем завету са Аврамом, као да би то био неки додаток тестаменту којим се мења његова првобитна воља. Закон је постојао дуго времена пре Синаја. Павле мисли, уместо тога, да је закон био објављен Израилу с једном потпуно друкчијом сврхом. Требало је да се народ поново врати Богу, да се преусмери према Богу и благодати коју Он нуди свакоме ко вером долази Њему. Закон нам показује наше грешно стање и нашу потребу за Божјом благодаћу. Закон није био постављен да буде нека врста програма за »зарађивање« спасења. Сасвим супротно томе, Павле каже да је закон дат да се »умножи пријеступ« (Римљанима 5,20), а то значи да нам много јасније покаже шта је грех у нашем животу (Римљанима 7,13).

Док је церемонијални закон указивао на Месију и наглашавао светост и потребу за Спаситељем, управо је морални закон, својим одредбама »не чини« показивао шта је грех, што нам говори да грех није неки део нашег природног стања, већ да представља кршење Божјег закона (Римљанима 3,20; 5,13.20; 7,7.8.13). Управо зато Павле и говори: »Јер гдје нема закона нема ни пријеступа.« (Римљанима 4,15)

»Закон делује као увеличавајуће стакло. Тај уређај не повећава у ствари број прљавих места која каљају одећу, већ чини да се боље истакну и виде него што би се видела голим оком.« (В. Хендриксен, *NT Commentary: Exposition on Galatians*, стр. 141)

ТРАЈАЊЕ БОЖЈЕГ ЗАКОНА

Да ли Павлова изјава да је закон додат на Синају значи да закон није постојао пре тога? Ако није тако, у чему је разлика пре и после Синаја? 1. Мојсијева 9,5,6; 18,19; 26,5; 39,7-10; 2. Мојсијева 16,22-26.

Бог није имао потребе да свој закон открива Авраму грмљавином, муњама и смртном казном (2. Мојсијева 19,10-23). Зашто је, онда, на тај начин дао свој закон Израјлићима? Било је то зато што су, у току свог робовања у Египту, изгубили из вида Божју величину и Његова висока морална мерила. Као последица, требало је да постану свесни величине своје грешности и светости Божјег закона. Откривење на Синају је управо то и учинило.

Шта је Павле хтео да каже када је нагласио да је закон био додат »докле дође сјеме којему се обећа«? Галатима 3,16-19.

Многи су схватили ове речи као да значе да је закон дат на Синају био привремен; да је проглашен 430 година после Аврама и да је укинут када се појавио Христос. Међутим, то тумачење се супроти ономе што Павле у Римљанима говори о закону, као и другим текстовима у Библији, као што је, на пример, онај у Матеју 5,17-19.

Заблуда у коју упадају читаоци овог текста огледа се у томе што претпостављају да реч »докле« увек указује на ограничено трајање времена. То није случај. Описујући човека који се боји Бога, Псалам 112,8 каже: »Утврђено је срце његово, неће се плашити све док не буде победоносно гледао на непријатеље своје« (грчки оригинал). Да ли то значи да ће се плашити док буде побеђивао своје непријатеље? У Откривењу 2,25. Исус каже: »Само држите чврсто што имате докле не будем дошао« (грчки оригинал). Да ли Исус мисли да после Његовог доласка више нема потребе да будемо верни? Улога закона се није завршила Христовим доласком. Он ће наставити да указује на грех све док буде постојао. Павле у ствари жели да каже да је Христов долазак прекретница у људској историји. Христос може да учини и оно што закон никада није могао да учини – да осигура прави лек за грех, што значи да оправда грешника и да својим Духом испуни свој закон у њима (Римљанима 8,3,4)

Да ли сте икада помислили: када би ми Господ учинио само ово, или само оно, никада више не бих посумњао у Њега. Сетите се онога што се догодило на Синају, сетите се моћног испољавања Божје силе пред Израјлићима – а ипак, шта су учинили? Шта то говори о правој вери и како да је стекнемо и сачувамо? (Колошанима 2,6)

НАДМОЋНОСТ ОБЕЋАЊА

»Ово је онај што бјеше у цркви у пустињи с анђелом, који му говори на гори Синајској, и с оцима нашијем, који прими ријечи живе да их нама да.« (Дела 7,38)

У Галатима 3,19.20 Павле наставља свој ток мисли о закону који не укида завет благодати; то је важно, јер у случају да је теологија његових противника била правилна, закон би учинио управо то. Размисли, онда, какав би био наш положај као грешника када бисмо се морали ослањати на своје држање закона ради спасења, уместо на Божју благодат. Ми бисмо на крају заиста остали без икакве наде!

Иако су појединости Павловог коментара у Галатима 3,19.20 тешки, његова основна мисао је јасна: закон је помагач обећању, јер је био објављен посредством анђела и Мојсија. Веза анђела са објављивањем закона није споменута у 2. Мојсијевој, али се спомиње на неколико других места у Библији (5. Мојсијева 33,2; Дела 7,53; Јеврејима 2,2). Павле употребљава реч »посредник« у 1.Тимотију 2,5 у односу на Христа, али његови коментари овде веома снажно наговештавају да има на уму текст у 5. Мојсијевој 5,5 где Мојсије говори: »Ја тада стајах између Господа и вас, да вам јавим ријечи Господње, јер вас бјеше страх од огња и не изиђосте на гору.«

Иако је објављивање закона на Синају било величанствено, извршено у присутности безбројних анђела, оно је ипак било посредно. Потпуно супротно томе, Божје обећање Авраму (а преко њега и свим верницима) било је непосредно, јер није било потребе за посредником. И на крају, колико год је закон био важан, ништа није могло да замени обећање о спасењу вером путем благодати. Насупрот томе, закон нам помаже да боље разумемо како је стварно величанствено то обећање.

Како би објаснио природу Аврамових непосредних сусрета с Богом? Какве благослове доноси таква непосредна Божја близина? Види 1. Мојсијева 15,1-6; 18,1-33; 22,1-18.

Сетите се многих других сусрета људи и Бога у Библији – Адама и Еве (1. Мојсијева 3); Јаковљеве лествице (1. Мојсијева 28); Павле на путу у Дамаск (Дела 9). Можда ви нисте искусили ништа тако драматично, али, на који начин се Бог откривао вама? Осим тога, упитајте себе, да није нешто у вашем животу онемогућило такву врсту сусрета какву је Аврам имао с Богом? Ако је тако, које кораке бисте морали да предузмете да би дошло до промене?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

»У својим ропским оковима, народ је у великој мери изгубио знање о Богу и о начелима завета са Аврамом. Избављајући их из Египта, Бог је желео да им открије своју моћ и своју милост, да би могли да буду наведени да Га заволе и да Му верују. Довео их је до Црвеног мора – где је због потере Египћана спасење изгледало немогуће – да би могли да схвате своју крајњу беспомоћност, своју потребу за божанском помоћи; а онда остварио њихово избављење. На тај начин су се испунили љубављу и захвалношћу према Богу и поверењем у Његову моћ да им помогне. Веао их је за себе као њихов Избавитељ из земаљских окова.

Међутим, постојала је једна још већа истина која се морала урезати у њихове мисли. Живећи усред идолопоклонства и покварености, нису имали никакво право схватање о Божјој светости, о изузетној грешности свога срца, о својој крајњој неспособности да сами од себе буду послушни Божјем закону, и о својој потреби за Спаситељем. Све то су још морали да науче.« (Елен Г. Вајт, *Стварање, патријарси и пророци*, стр. 371. оригинал)

»Божји закон, изговорен у страшној величанствености са Синаја, представља изрицање осуде над грешником. Служба закона је да осуди, али у њему нема силе да опрости или да искупи.« (*The SDA Bible Commentary*, б. свеска, стр. 1094)

ЗА РАЗГОВОР:

1. Размислите о целој идеји обећања, а посебно о прекршеним обећањима. Шта мислите о онима који су прекршили своја обећања дата вама? Има ли неке разлике ако је неко намеравао да испуни обећање, па није могао, или је променио мишљење, или никада није ни намеравао да га испуни, а ви сте то схватили? Шта се догодило с вашим поверењем после неиспуњеног обећања, без обзира на разлог? Колико вам значи када знате да се можете ослонити на Божја обећања? Или би требало да се упитате: како да научим да се ослоним на Божја обећања?
2. На који начин се налазимо у опасности да се покваримо под утицајем своје околине у толикој мери да изгубимо из вида важне истине које нам је Бог дао? Како да postanемо свесни тих покварених утицаја и како да им се одупремо?

Сажетак: Давање закона на Синају није укинуло обећање које је Бог дао Авраму, нити је закон променио садржину заветних обећања. Закон је био објављен да људи постану свесни праве величине своје грешности и да препознају своју потребу за Божјим обећањима Авраму и његовим потомцима.

ПУТ ПРЕМА ВЕРИ

Текстови за проучавање: Галатима 3,21-25; 3. Мојсијева 18,5; Римљанима 3,9-19; 1. Коринћанима 9,20; Римљанима 3,1.2; 8,1-4.

Текст за памћење: »Али писмо затвори све под гријех, да се обећање даде кроз вјеру Исуса Христа онима који вјерују.« (Галатима 3,22)

Голубови писмоноше су познати по својој способности да лете стотинама километара на дан и да стигну на своје одређиште са задивљујућом тачношћу. Ипак, чак и најбољи голубови писмоноше понекад изгубе оријентацију и никада се не врате на своје полазиште. Најгори такав случај догодио се у Енглеској, када се око педесет и пет хиљада таквих птица, вредних преко шест стотина хиљада долара, никада није вратило на своје полазиште. Све до данашњег дана узрок те појаве остао је неразјашњен.

И као што је већина од нас искусила на овај или онај начин, изгубити оријентацију или се изгубити није угодно. То нас испуњава страхом и забринутошћу; може довести и до тренутака панике.

Исто то вреди и на духовном подручју. Чак и пошто прихватимо Христа, можемо се изгубити или изгубити оријентацију, тако да се више никада не вратимо Господу.

Међутим, добра је вест да нас Бог није препустио нама самима. Он је обележио пут који води према вери, каква је откривена у јеванђељу, и тај пут обухвата и закон. Многи се труде да раздвоје закон и јеванђеље, неки их чак сматрају међусобно супротним. Али, не само да је такво мишљење погрешно већ има и трагичне последице. Без закона, ми не бисмо имали ни јеванђеља. Заиста је тешко разумети јеванђеље без закона.

ЗАКОН И ОБЕЋАЊЕ

»Еда ли је, дакле, закон противан обећањима Божијим?« (Галатима 3,21)

Осећајући да би његови коментари могли да наведу његове противнике да закључе да се он презриво односи према закону, или да су његови коментари о предности Божјих обећања пред законом само прикривени начин обарања Мојсијевог закона и Торе, Павле поставља управо оно питање које је њима било на уму: »Да ли ти говориш да се закон супроти Божјим обећањима?« Павле сам даје наглашен одговор: »Боже сачувај!« Њихов закључак је немогућ, јер се Бог не противи самоме себи. Бог је дао и обећање и закон. Закон није устукнуо пред обећањем. Закон и обећање само имају различите улоге и функције у Божјем свеукупном плану спасења.

Која су погрешна схватања о улози закона гајили Павлови противници? Упореди Галатима 3,21; 3. Мојсијева 18,5 са 5. Мојсијева 6,24.

Ти људи су веровали да је закон у стању да им да духовни живот. То њихово мишљење вероватно је произлазило из погрешног тумачења старозаветних текстова као што су 3. Мојсијева 18,5 и 5. Мојсијева 6,24, где закон говори како они који су обухваћени Божјим заветом треба да живе. Закон је заиста уређивао живот у оквиру завета, али су они закључили да је закон извор човековог односа према Богу. Међутим, Библија је јасна да је способност »давања живота« сила која припада само Богу и Његовом Духу (2. О царевима 5,7; Немија 9,6; Јован 5,21; Римљанима 4,17). Закон никога не може оживети ни у духовном смислу. Међутим, то не значи да се закон супроти Божјем обећању.

Трудећи се да докаже неспособност закона да некоме дарује живот, Павле је у Галатима 3,22. написао: »А писмо затвори све под гријех, да се обећање даде кроз вјеру Исуса Христа онима који вјерују.« У Римљанима 3,9-19. Павле цитира низ стихова из Старог завета да покаже колико смо ми као људи зли. Поредак тих стихова није случајан. Павле почиње од суштине проблема греха – себичним држањем које мучи људско срце – а онда прелази на стихове који описују раширеност греха и његову свеопштост. Шта жели да нагласи? Због раширености греха и ограничења закона, обећање о вечном животу може да дође до нас само Христовом верношћу која се приписује нама.

Иако закон не може да нас спасе, које нам велике благослове доноси наша верност закону? Другим речима, које сте практичне користи искусили у свом животу захваљујући послушности Божјем закону?

»ПОД ЗАКОНОМ ЧУВАНИ«

У Галатима 3,23. Павле пише да »прије доласка вјере бисмо под законом чувани«. Под »нама« Павле мисли на јеврејске вернике у галатијским црквама. Они су ти који познају закон, а Павле се посебно њима обраћа још од текста у Галатима 2,15. То се може видети на темељу супротности између »нас« у Галатима 3,23. и »вас« у Галатима 3,26.

У Галатима 3,23. стоји: »прије доласка вјере«; али у грчком оригиналу стоји »прије него што вјера« дође. Пошто Павле упоређује место закона пре и после Христа (Галатима 3,24), »вјера« се највероватније односи на нашу веру, а не на хришћанску веру уопште.

Павле каже да су Јевреји били »под законом чувани« пре Христовог доласка. Шта то значи »под законом«? Упореди Галатима 3,22.23 са Римљанима 6,14.15; 1. Коринћанима 9,20; Галатима 4,4.5.21; 5,18.

Павле се служи изразом »под законом« дванаест пута у својим посланицама.

1. »Под законом« значи под његовом силом или казном (Галатима 4,21). Павлови противници у Галатији су покушавали да стекну животодавну праведност послушношћу закону. Међутим, као што је Павле већ разјаснио, то је немогуће (Галатима 3,21.22), јер без Христа не можемо бити послушни закону. Павле ће касније чак указати да су својом жељом да буду под законом Галати у ствари одбацивали Христа (Галатима 5,2-4).

2. »Под законом« - у смислу бити под осудом закона (Римљанима 6,14.15). Пошто закон не може да донесе помирење за грех, кршење његових захтева коначно доноси осуду. То је стање у којем се налази целокупни људски род. Закон делује као тамничар, затварајући све који су га прекршили и тако навукли на себе смртну осуду. И као што ћемо видети у сутрашњем делу поуке, употреба речи »чувар« (Галатима 3,23) указује да је то управо оно што Павле жели да каже изразом »под законом« у овом тексту.

Сродна грчка реч *ennomos*, обично преведена као »под законом«, дословно значи »у оквиру закона« и односи се на живот по захтевима закона преко јединства с Христом (1. Коринћанима 9,21). »Делима закона«, односно покушајима да се закон држи независно од Христа, нико се не може оправдати, јер ће само они који су се оправдали вером бити живи (Галатима 3,11). Ова истина не укида закон, она само показује да нам закон не може дати вечни живот.

ЗАКОН КАО НАШ »СТРАЖАР«

Павле даје два основна закључка о закону: (1) закон не укида нити поништава Божје обећање дато Авраму (Галатима 3,15-20); (2) закон није супротан обећању (Галатима 3,21.22). Коју улогу, онда, заправо има закон? Павле пише да је био додат »ради гријеха« (Галатима 3,19), а онда проширује ову мисао служећи се с још три појма или израза у вези са законом: чувани (3,23), затворени (3,23) и чувар (3,24).

Уз молитву и врло пажљиво прочитајте текст у Галатима 3,19-24. Шта Павле каже о закону?

Савременији преводи тумаче Павлове коментаре о закону у Галатима 3,19 на потпуно негативан начин. Међутим, оригинални грчки језик није ни издалека тако једностран. Грчка реч, преведена као »чувани« (3,23) дословно значи »чувати«. Иако се може употребити и у негативном смислу, као »држати у покорности« или »стражарити над« (2. Коринћанима 11,32), у Новом завету она углавном има много позитивнији смисао »заштитити« или »одржати« (Филипљанима 4,7; 1. Петрова 1,5). Исто се то односи и на реч преведену као »затворити« (Галатима 3,23). Та реч се може превести као »затворити« (1. Мојсијева 20,18), као »заробити« (2. Мојсијева 14,3; Исус Навин 6,1; Јеремија 13,19); као »окожити« (Лука 5,6) или »ограничити« (Римљанима 11,32). Као што ти примери показују, зависно од контекста, та реч може да има и негативне и позитивне призвуче.

Које благослове је закон, и морални и церемонијални, обезбедио синовима Израљејевим? Римљанима 3,1.2; 5. Мојсијева 7,12-24; 3. Мојсијева 18,20-30.

Иако Павле може да проговори о закону негативним изразима (Рим. 7,6; Галатима 2,19), има и много позитивних израза које он изриче о закону (Римљанима 7,12.14; 8,3.4; 13,8). Закон није био проклетство које би Бог изрекао над Израљејем; сасвим супротно, требало је да закон послужи на благослов. Иако његов жртвени систем није могао да коначно уклони грех, указивао је на обећаног Месију који је то могао, а његови закони који су усмеравали људско понашање заштитили су Израљеја од многих зала која су мучила остале цивилизације. У светлости Павлових позитивних коментара о закону на другим местима, било би погрешно разумети његов коментар овде у потпуно негативном смислу.

Размислите о нечем добром што је било злоупотребљено. На пример, медикамент начињен да уклони болест, неко може да употреби као дрогу. Које сте примере овог истог начела могли да видите у сопственом животу? Како нам знање да се нешто добро може и злоупотребити помаже да разумемо чиме се Павле овде бави?

ЗАКОН КАО НАШ ЧУВАР

У Галатима 3,23 Павле описује закон као силу која нас чува и штити. Са чим га упоређује у 24. стиху и шта то значи?

Реч преведена као »чувар« долази од грчке речи *paidagogos* (учитељ, педагог). Неки преводи се служе називима као што су »редар«, »стариатељ«, чак и »стражар«, али ниједна реч није сама у стању да потпуно покрије цело значење ове речи. *Педагогос* је у римском друштву био роб коме је била поверена нека врста надзора над синовима његовог господара од времена када напуне шест или седам година па све док не достигну зрелост. Осим што се морао старати о физичким потребама својих штићеника, хигијени, исхрани и одећи, он их је штитио од било које опасности, водио надзор над њима да редовно одлазе у школу и да раде своје домаће задатке. Затим, требало је да их учи моралним врлинама и да се стара да их покажу у стварном животу.

Иако су неки педагози били љубазни и омиљени међу својим штићеницима, стара литература их претежно описује као строге редаре или надзорнике. Они су осигуравали дисциплину и послушност не само оштрим претњама већ и бичевањем и шибанњем.

Павлов опис закона као педагога даље разјашњава његово разумевање улоге закона. Закон је био додат да укаже на грех и да осигура поуку. Већ и сама природа тог задатка значи да закон има и своје негативне стране, и то зато што нас опомиње и осуђује као грешнике. Ипак, и тај негативни аспект Бог употребљава за наше добро, јер нас осуда закона упућује на Христа. Према томе, закон и јеванђеље нису у нескладу. Бог је одредио да раде заједно на нашем спасењу.

»У овом тексту (Галатима 3,24), Свето писмо преко апостола говори посебно о моралном закону. Закон нам открива грех и наводи нас да осетимо своју потребу за Христом и утекнемо Њему тражећи опроштење и мир, показујући покајање пред Богом и веру у Господа Исуса Христа.« (Елен Г. Вајт, *Selected Messages*, 1. свеска, стр. 234)

Када сте последњи пут упоредили своје поступке, речи и мисли са законом? Учините то сада, упоређујући их не само са словом закона већ и са духом (Матеј 5,28; Римљанима 7,6). Какав је резултат? Шта ваш одговор говори о ономе што Павле наглашава у овој посланици?

ЗАКОН И ВЕРНИК (ГАЛАТИМА 3,25)

Многи су тумачили Павлов коментар у Галатима 3,25. као потпуно одбацавање закона. Међутим, таква оцена има мало смисла у светлости Павлових позитивних коментара о закону на другим местима у Библији. Шта је онда желео да каже?

Прво, ми више нисмо под проклетством закона (Римљанима 8,3). Као верници, ми смо у Христу и уживамо предност да будемо под благодаћу (Римљанима 6,14.15). То нам даје слободу да целим срцем служимо Господу, без страха да будемо проклети због грешака које чинимо у току тог процеса. И то је истинска слобода у јеванђељу, што се радикално разликује од тога да само слушамо закон – што неки људи сматрају »слободом« у Христу. Али, непослушност закону, уместо тога, представља грех, а грех је све друго само не слобода (Јован 8,34)

Шта значи више не бити под осудом закона? Како та прекрасна истина утиче на начин нашег живота? Римљанима 8,1-3.

Као последица чињенице да смо преко Христа добили опроштење, мења се и наш однос према закону. Ми смо сада позвани да живимо животом који је угодан Богу (1. Солуњанима 4,1); Павле говори о томе као о ходању по Духу (Галатима 5,18). То не значи да морални закон више није употребљив – то никада није ни било проблем. Како би и могао да буде када смо тако јасно сагледали да морални закон дефинише грех и да је морални закон записан у нашем срцу?

Пошто је закон препис Божјег карактера, слушајући закон ми једноставно одражавамо Његов карактер. Али, и више него то, ми следимо не само низ правила већ пример Исуса који је за нас учинио оно што закон никада не би могао учинити: Он је написао закон на зидовима нашег срца (Јеврејима 8,10) и омогућио да се праведни захтеви закона испуне у нама (Римљанима 8,4). То значи, преко нашег односа са Христом ми смо добили снагу да будемо послушни закону као никада пре тога.

Прочитајте текст у Римљанима 8,4. О чему Павле овде говори? Како се то обећање показало у вашем животу? У исто време, упркос свим позитивним променама које сте искусили, зашто спасење увек мора да буде утемељено на ономе што Христос чини за нас, а не на ономе што смо ми учинили за себе?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

»Питали су ме о закону у Посланици Галатима: који је закон учитељ који треба да нас доведе Исусу? Ја одговарам: оба, и церемонијални и морални закон - Десет заповести. Христос је био темељ целокупног јеврејског уређења. Авељева смрт била је последица Кајиновог одбијања да прихвати Божји план у школи послушности, како би био спасен крвљу Исуса Христа, симболички представљеном жртвеним приносом који је указивао на Христа. Кајин је одбио да пролије крв која је симболички представљала Христову крв која ће бити проливена за свет. Ову целу церемонију је припремио сам Бог, а Христос је постао темељ целог система. То је почетак његовог деловања као учитеља да приведе грешна људска оруђа разумевању чињенице да је Христос темељ целокупног јеврејског уређења.

Сви који су обављали службу повезану са светилиштем добијали су сталне поуке о Христовој интервенцији у корист људског рода. Та служба је била одређена да у сваком срцу распламса љубав према Божјем закону, који је и закон Његовог царства.« (Елен Г. Вајт, *Selected Messages*, 1. свеска, стр. 233)

»Закон десет заповести не треба да се посматра као закон који забрањује, већ као закон који нуди милост. Његове забране су сигурна гаранција среће у послушности. Када се прихвати у Христу, он изграђује у нама чистоту карактера која ће нам доносити радост у току вечних времена. За послушне он представља заштитни зид.« ((Елен Г. Вајт, *Selected Messages*, 1. свеска, стр. 235)

ЗА РАЗГОВОР:

1. Ми се често боримо с питањем како да победимо грех у свом животу? Која обећања о победи над грехом имамо у Библији? Како можемо да се поставимо да бисмо припомогли да се та обећања обистине у нашем животу? У исто време, зашто морамо да будемо веома пажљиви да све своје наде у спасење не темељимо на својим победама, већ на победама које је Христос постигао за нас?
2. Често слушамо хришћане како тврде да је закон укинут. Ти исти хришћани ће за тим ватрено говорити против греха што значи, наравно, да не мисле озбиљно да је закон укинут. Шта, онда, заиста мисле када кажу да је закон укинут? Напомена: О којој заповести је обично реч када почињу да тврде да је закон укинут?

Сажетак: Закон је проглашен да би указао грешницима на њихову потребу за Спаситељем, за Христом. Као чувар и педагог он нам даје поуке о Богу и пружа заштиту од зла. Али, као стражар, указује и на нашу грешност и проглашава осуду. Христос нас ослобађа од осуде закона и уписује свој закон у наше срце.

ОД РОБОВА ДО НАСЛЕДНИКА

Текстови за проучавање: Галатима 3,26 – 4,20; Римљанима 6,1-11; Јеврејима 2,14-18; 4,14.15; Римљанима 9,4.5.

Текст за памћење: »Тако већ нијеси роб, него син; а ако си син, и нашљедник си Божји кроз Исуса Христа.« (Галатима 4,7)

Павле говори Галатима да више не треба да живе и раде као робови, већ као синови и кћери Божје, са свим правима и предностима тога звања. Њихов положај је био веома сличан положају обесхрабреног кинеског новообраћеног хришћанина који је дошао да разговара са својим кинеским братом у Христу:

»Без обзира колико се молим, без обзира колико се трудим, никако ми не изгледа да сам довољно веран свом Господу. Све ми се чини да губим своје спасење.« Брат Ни му је одговорио: »Видиш ли тамо оног пса? То је мој пас. Обучен је да се пристојно понаша у кући. Никада не прави неред. Послушан је, право је уживање имати га у кући. Међутим, тамо у кухињи налази се мој син, који је још мали. Стално прави неред, разбацује храну унаоколо, прља своју одећу. Али, ко ће наследити моје имање? Мој пас сигурно неће, мој син је мој наследник! Ти си наследник Исуса Христа, јер је Он умро за тебе.« (Л. Николс, *Hebrews: Patterns for Living*, стр. 31)

И ми смо Божји наследници, не због наших заслуга, већ због Његове благодати. У Христу имамо много више него што смо икада имали пре Адамовог греха; то је нешто што Павле очајнички покушава да објасни галатијским верницима, који су били скоро скренули са свог пута.

НАШ ПОЛОЖАЈ У ХРИСТУ (ГАЛАТИМА 3,26-29)

Имајући на уму текст у Галатима 3,25, прочитајте текст у Галатима 3,26. Како нам он помаже да разумемо свој однос према закону, сада када смо откупљени у Христу?

Реч »јер« у почетку 26. стиха указује да Павле види непосредну везу између овог стиха и претходног. На исти начин као што је господарев син био под надзором педагога само док је био малолетник, тако исто, каже Павле, и они који у вери долазе Христу нису више малолетници; њихов однос према закону се променио зато што су сада одрасли Божји »синови«.

Појам »син« у овом стиху сигурно се не односи само на мушки род; Павле јасно укључује и женски род у ту категорију (Галатима 3,28). Разлог зашто се служи појмом син уместо појмом деца свакако треба приписати чињеници да Павле говори о породичном наследству које је прелазило на мушке потомке, али и старозаветној традицији која је све Израилјце сврстала међу »синове Божје« (5. Мојсијева 14,1; Осија 11,1). У Христу, сада су и незнабошци уживали посебан синовски однос с Богом, који је некада био резервисан искључиво за Израилјце.

Шта крштење чини тако значајним догађајем? Галатима 3,27.28; Римљанима 6,1-11; 1. Петрова 3,21.

Павлова употреба речи »јер« у 27. стиху указује још једном на логички развој његовог доказивања. Павле гледа на крштење као на радикалну одлуку да човек свој живот сједини с Христовим. У Римљанима 6, симболички описује крштење као наше сједињење с Христом, и у Његовој смрти и у Његовом ускрсењу. У Галатима, Павле се служи другачијом метафором: крштење је дело одевања Христом. Павлова терминологија подсећа на прекрасне текстове у Старом завету који говоре о одевању у праведност и спасење (Исаија 61,10; О Јову 29,14). »Павле посматра крштење као тренутак када Христос, слично одећи, заогрће верника собом. Иако се не служи тим појмом, Павле описује праведност која се урачунава вернику.« (Ф. Матера, *Galatians*, стр. 145) Наше јединство с Христом, симболички представљено крштењем, значи да оно што је истина о Христу истина је и о нама. Пошто је Христос »сјеме« Аврамово, као »сунашљедници Христови« (Римљанима 8,17) верници су такође наследници свих заветних обећања упућених Авраму и његовим потомцима.

Размишљајте о чињеници да је оно што је истина о Христу истина и о нама. Како би та задивљујућа истина морала да утиче на свако подручје нашег живота?

ЗАРОБЉЕНИЦИ ОСНОВНИХ НАЧЕЛА

Упоредивши наш однос према Богу са односом синова и наследника, Павле сада разрађује ову метафору укључујући и тематику наследства у Галатима 4,1-3. Павлова терминологија упућује на ситуацију када је неки власник великог имања умро, остављајући целокупно имање најстаријем сину. Међутим, његов син је још малолетан. И као што се често дешава с тестаментима чак и данас, тестамент одређује да ће син бити под старатељством све док не стекне пунолетство. Иако има право на власништво над целим имањем, као малолетник налази се тек мало изнад положаја роба. Павлова аналогија је слична аналогији с педагогом у Галатима 3,24, али је у овом случају власт пристава и управника далеко већа и много важнија. Они су одговорни не само за васпитање власниковог сина већ носе одговорност и за све финансијске и управљачке делатности, све док син не буде довољно зрео да сам преузме те дужности.

Шта Павле поново наглашава у Галатима 4,1-3. што треба да нам помогне да схватимо улогу коју закон треба да има у нашем животу, чак и сада када смо у Христу?

Остаје нејасно шта Павле подразумева под »стихијама свијета« (Гал. 4,3,9) или »основним начелима« као што други преводи гласе. Грчка реч *stoiheia* значи »елементи«. Неки су у њима видели опис основних елемената од којих се састоји свемир (2. Петрова 3,10.12), или демонских сила које управљају овим злим временом (Колошанима 2,15); или основних начела верског живота, азбуке религије (Јеврејима 5,12). Павлово наглашавање малолетничког положаја људског рода пре Христовог доласка (Галатима 4,1-3) наговештава да он овде ипак говори о основним начелима верског живота. Ако је тако, Павле каже да је старозаветни период, са својим законима и жртвама, био само еванђеоски буквар који описује основе спасења. Према томе, колико год су важни и поучни церемонијални закони били за Израиља, они су ипак само сенка онога што треба да дође. Никада није било намере да они заузму Христово место. Прилагођавати нечији живот тим начелима уместо Христу било би слично жељи да се вратимо у неки старији временски период. Да се Галати врате тим основним елементима пошто је Христос већ дошао, било би као да одрасли син из Павлове аналогије пожели да поново буде малолетник.

Иако дечја вера може бити позитивна (Матеј 18,3), да ли се она може изједначити са духовном зрелашћу? Или ћете, можда, казати да ће ваша вера постајати све сличнија дечјој вери што ћете више духовно одрастали? Колико је дечја и »безазлена« и пуна поверења ваша вера?

»ПОСЛА БОГ СИНА СВОЈЕГА« (ГАЛАТИМА 4,4)

»А када се наврши вријеме, посла Бог сина својега јединороднога, који је рођен од жене и покорен закону.« (Галатима 4,4)

Павлов избор речи »наврши« указује на Божју активну улогу у остваривању Његове намере у људској историји. Исус није дошао у било које време; Он је дошао у време тачно одређено у Божјем плану. Из историјске перспективе, то време је познато као *Pax Romana* – римски мир – период од две стотине година релативног мира и стабилности у целој Римској империји. Римско освајање средоземног простора донело је мир, заједнички језик, удобна превозна средства на путовањима, и заједничку културу која је омогућила брзо ширење јеванђеља. Из библијске перспективе, било је то време које је Бог унапред одредио као време доласка Месије (Данило 9,24-27).

Зашто је Христос морао да узме људску природу да би нас откупио? Јован 1,14; Галатима 4,4.5; Римљанима 8,3.4; 2. Коринћанима 5,21; Филибљанима 2,5-8; Јеврејима 2,14-18; 4,14.15.

Текст у Галатима посланици 4,4.5. садржи један од најјезгровитијих извештаја о јеванђељу у Библији. Исусов улазак у људску историју није био случајан. »Посла Бог сина својега.« Другим речима, Бог је предузео кораке да нас спасе.

Садржано у овим речима јесте и темељно хришћанско веровање о Христовом вечном божанству (Јован 1,1-3.18; Филибљанима 2,5-9; Колошанима 1,15-17). Бог није послао небеског гласника. Он сам је дошао к нама!

Иако је био божански прапостојећи Син Божји, Исус је био и »рођен од жене«. Иако је Његово натприродно зачеће овде само наговештено, много одређеније је потврђена његова истинска припадност људском роду. Израз »покорен закону« указује не само на Исусово јеврејско порекло већ укључује и чињеницу да је носио и наше проклетство и да је био рођен да умре за наше грехе.

Било је неопходно да Христос прихвати нашу људску природу пошто ми сами нисмо били у стању да се спасемо. Сједињавајући своју божанску природу с нашом грешном људском природом, Христос се законски квалификовао да буде наш Заменик, Спаситељ и Првосвештеник. Као други Адам, Он је дошао да поново затражи све што је први Адам изгубио својом непослушношћу (Римљанима 5,12-21). Својом послушношћу, Он је савршено испунио све захтеве закона, икупљујући тако Адамов трагични преступ. Својом смрћу на крсту, Он је задовољио правду по закону, који је захтевао смрт преступника, и тако стекао право да откупи све који долазе к Њему са истинском вером и правим предањем.

ПРЕДНОСТИ ПОСИЊЕЊА (ГАЛАТИМА 4,5-7)

У Галатима посланици 4,57. Павле проширује исту тему, наглашавајући да је Христос сада откупио оне који су »под законом« (Галатима 4,4.5). Реч откупити значи »поново купити«. Реч се односи на цену која је плаћена да се купи слобода таоца или роба. И као што контекст показује, откупљење подразумева негативну позадину: особа има потребу да буде ослобођена. Од чега, онда, треба да будемо ослобођени? Нови завет представља четири разлога, међу осталима: (1) ослобођени од ђавола и његових лукавастава (Јеврејима 2,14.15); (2) ослобођени од смрти (1. Коринћанима 15,56.57); (3) ослобођени од силе греха која нас заробљава нашем природом (Римљанима 6,22); (4) ослобођени од проклетства закона (Римљанима 3,19-24; Галатима 3,13; 4,5).

Коју позитивну сврху је Христос постигао за нас откупљењем које имамо у Њему? Галатима 4,5-7; Ефесцима 1,5; Римљанима 8,15.16.23; 9,4.5.

Ми често називамо »спасењем« оно што је Христос постигао за нас. Иако је добра, ова реч није ни издалека тако садржајна као јединствени начин на који се Павле служи речју »посињење« или »усвојење« (*huiiothesia*). Иако је Павле једини новозаветни аутор који се служи овим појмом, усвојење је било добро позната законска радња у римско-грчком свету. Неколико римских императора се послужило усвојењем да изабере себи наследника када нису имали потомства. Усвојење је доносило неколико предности: »(1) Усвојени син постаје прави син... свога усвојитеља... (2) Усвојитељ се обавезује да правилно васпита усвојеника и да му осигура неопходну храну и одећу. (3) Усвојитељ није могао да се одрекне свог усвојеника. (4) Дете није могло бити претворено у роба. (5) Дететови природни родитељи више нису имали права да га поново траже. (6) Усвојење је успостављало право на наслеђе.« (Д. Мур Криспин, *Galatians 4,19: The Use and Misuse od Parallels*, стр. 216)

Ако се таква права дају на земаљском нивоу, замислите колико су веће предности које добијамо као усвојена Божја деца!

Прочитајте текст у Галатима 4,6. имајући на уму да је арамејска реч *aba* била омиљени назив из љубави, којим су се деца обраћала своје оцу. Исус се њоме служио у молитви (Марко 14,36), и као Божја деца и ми имамо предност да Бога називамо тим именом. Да ли живите у таквој врсти блискости са Богом у свом животу? Ако не, у чему је проблем? Шта можете учинити да дође до промене у вашем односу са Богом?

ЗАШТО ДА ОКРЕНЕМО ЛЕЂА РОБОВАЊУ? (ГАЛАТИМА 4,8-20)

Прочитајте текст у Галатима 4,8-20. Шта је Павле рекао у том тексту? Како је озбиљно узимао појаву лажних учења међу Галатима?

Павле није објаснио тачну природу верских обичаја Галата, али је свакако имао на уму лажне системе богослужења који су доводили до религијског робовања. Заиста, он је стање сматрао тако опасним и разорним да им је написао ватрено писмо, опомињући их да је оно што чине слично претварању сина у роба.

Иако се није упуштао у појединости, шта је Павле ипак рекао Галатима који су чинили оно што је он сматрао тако неприхватљивим? Галатима 4,9-11.

Многи су Павлове речи о »данима и мјесецима и временима и годинама« (Галатима 4,10) сматрали приговором не само против церемонијалних закона, већ и против седмичне Суботе. Такво тумачење нема иза себе никаквих доказа који га потврђују. Пре свега, да Павле заиста жели да издвоји Суботу и друге посебне јеврејске обичаје, лако их је могао навести по имену. Друго, Павле објашњава да без обзира на то шта Галати чине, управо их то води из слободе, коју уживају у Христу, у ропство. »Ако их је поштовање седмог дана, Суботе, довело у ропски положај, онда је и сам Створитељ ушао у ропски однос када је светковао прву Суботу после стварања.« (*The SDA Bible Commentary*, 6. свеска, стр. 967) Дакле, зашто би Исус сам светковао Суботу и још учио друге да је светкују, ако би њено правилно светковање на било који начин лишавало људе слободе коју имају у Њему? (Марко 2,27.28; Лука 13,10-16)

Има ли у нашој Цркви неких обичаја који угрожавају слободу коју имамо у Христу? Или, уколико сами обичаји нису проблематични, да није проблематичан наш став према тим обичајима? Како нас погрешан став може навести на неку врсту робовања на које је Павле тако речито упозоравао Галате?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

»У савету Неба, пронађена је могућност да човек, иако преступник, не пропадне у својој непослушности, већ да, вером у Христа као у свог заменика и залог, може да постане изабраник Божји, предодређен да га усвоји сам Исус Христос у складу са угодношћу воље своје. Бог жели да се сви људи спасу, јер је давањем јединородног Сина који ће платити откупнину за човека, створио широку могућност за то. Они који буду пропали, пропашће зато што одбијају да буду усвојени као деца Божја преко Исуса Христа. Охолост спречава човека да прихвати могућност спасења. Међутим, људске заслуге неће омогућити души да се нађе у Божјој присутности. Оно што ће човека учинити прихватљивим пред Богом јесте урачуната Христова благодат вером у Његово име. Нико се не сме ослонити на своја дела или радосни узлет осећања као доказ да је човек постао изабраник Божји; јер, изабрани постају изабрани само преко Христа.« (Елен Г. Вајт, »Chosen in Christ«, *Sign of the Times*, 2. јануар 1893)

ЗА РАЗГОВОР:

- 1. Размислите мало више о томе шта значи а шта не значи бити као дете у свом ходању за Господом. Које аспекте понашања детета треба да прихватимо у погледу своје вере и односа према Богу? У исто време, на који начин бисмо могли отићи у крајност у примени ове мисли?**
- 2. Шта је то у људским бићима што их толико плаши кад је реч о благодати, о спасењу само вером? Зашто неки људи упорно покушавају да зараде своје спасење сопственим делима?**
- 3. Као разред, разговарајте о последњем питању у делу поуке за четвртак. На који начин и ми можемо бити заробљени идејама од којих би требало да смо се већ ослободили? Како се то може догодити и теби, и како можеш препознати да ти се то догодило? Како се можеш коначно ослободити? Како се то може догодити и вама, и како можете препознати да вам се то догодило? Како се можете коначно ослободити?**

Сажетак: У Христу смо усвојени у Божју породицу као Његови синови и Његове кћери. Као Божја деца, имамо приступ свим правима и предностима које нам тај породични статус обезбеђује. Односити се према Богу само на темељу правила и прописа није разумно. Било би то као да син жели да се одрекне свог синовског положаја и наслеђа да би могао да постане роб.

ПАВЛОВ ПАСТИРСКИ ПОЗИВ

Текстови за проучавање: Галатима 4,12-20; 1. Коринћанима 11,1; Филибљанима 3,17; 1. Коринћанима 9,19-23; 2. Коринћанима 4,7-12.

Текст за памћење: »Будите као ја што сам; јер сам ја као што ви сте.« (Галатима 4, 12)

Као што смо до сада видели, Павле није штеедо речи упућене Галатима. Његови строги изрази, међутим, једноставно су одражавали надахнуту чежњу коју је осећао да црква коју је основао духовно јача и напредује. Осим кључних теолошких питања којима се бави, Посланица Галатима у ширем смислу јасно показује колико је важна правилна доктрина. Када оно што верујемо не би било тако важно, зашто би Павле био тако забринут, тако бескомпромисан, у свом писму? Наравно, истина је да је оно у шта верујемо и што чинимо веома важно, посебно у оквиру целог предмета јеванђеља.

У Галатима посланици 4,12-20. Павле наставља своје излагање, иако мења приступ, у најмању руку бар донекле. Павле је навео неколико исцрпних и теолошки разрађених доказа да осведочи Галате да греше, а сада упућује личнији, пастирски позив. За разлику од лажних учитеља који нису били истински заинтересовани за Галате, Павле показује истинску бригу, наду и љубав доброг пастира према залуталом стаду. Он није само исправљао теологију, он се трудио да послужи онима које воли.

ПАВЛОВО СРЦЕ

Прочитајте текст у Галатима посланици 4,12-20. Шта Павле жели да постигне овим речима?

Почетни наговештај бриге која је оптерећивала Павлово срце је сте његов лични позив у 12. стиху. Позив се упућује непосредно после Павловог захтева да Галати постану »као што је он«. Важност израза »молим вас«, »преклињем вас« није савршено изражена у неким преводима. Реч на грчком гласи *deotai*. Иако се заиста може превести речима »позивам вас«, она у оригиналу садржи снажније изражено очајање које је повезано с њом (2. Коринћанима 5,20; 8,4; 10,2). Павле је стварно желео да каже »преклињем вас«.

Павлова брига није једноставно била изазвана теолошким идејама или доктриналним гледиштима. Његово срце је било повезано са животом људи које је својом службом довео Христу. Он је себе сматрао и више него само њиховим пријатељем; он је био њихов духовни отац, а они његова деца. Али, чак и више него то, Павле упоређује своју бригу о Галатима са бригом и страхом који обузима мајку приликом рађања детета (Галатима 4,19). Павле је мислио да је његов претходни »труд« био довољан за њихово »сигурно рођење« када је основао цркву. Међутим, сада, када су Галати скренули с пута истине, Павле поново осећа порођајне болове желећи да осигура њихову добробит.

Који је циљ Павле имао на уму за Галате? Какве је резултате желео да види од свег свог »труда« који је уложио око њих? Галатима 4,19.

Описавши прво Галате као новорођенчад, као бебе које се тек рађају, Павле сада говори о Галатима као да су и они сами будуће мајке. Појам који је преведен речју »рађам« у оригиналу гласи »обликујем« и употребљава се у медицини да означи развој ембриона. Путем ове метафоре Павле описује шта значи бити хришћанин, и појединачно и заједнички, као Црква. Бити Христов следбеник значи много више него само исповедање вере; то обухвата радикално преображавање у Христово обличје. Павле није »у Галатима тражио неколико мањих промена, већ такво преображавање да они који виде њих у ствари виде Христа.« (Л. Морис, *Galatians*, стр. 142)

На које се начине Христов карактер испољава у вашем животу? На којим подручјима треба још веома много да растете?

ИЗАЗОВ ДА ПОСТАНУ КАО ОН

Прочитајте следеће текстове у 1. Коринћанима 11,1; Филибљанима 3,17; 2. Солуњанима 3,7-9; Дела 26,28.29. Шта Павле у тим текстовима наглашава, а на неки начин понавља и у Галатима 4,12? Како да схватимо његове речи?

Неколико пута у својим посланицама Павле позива хришћане да следе његов пример, да се поведу за његовим понашањем. У сваком од тих случајева, Павле представља себе као ауторитативни пример који верници треба да следе. У 2. Солуњанима 3,7-9. Павле нуди себе као пример у томе како солунски верници треба да раде да би стекли средства за живот и да тако више никада не буду неке на терет. У 1. Коринћанима 11,1. Павле позива Коринћане да га опонашају у томе што ће интересе других ставити на прво место. Изгледа ипак да је Павлова брига у Посланици Галатима понешто друкчија.

У Галатима 4,12. Павле не позива Галате да га имитирају; уместо тога, тражи од њих да буду као он – говори о томе да буду, а не да чине. Зашто? Невоља у Галатији није била неетичко понашање или неки безбожни начин живота, као у цркви у Коринту. Проблем у Галатији био је утемељен у самој сржи хришћанства. Радило се више о »бити« него о »понашати се«. Павле није говорио: понашајте се као што се ја понашам, већ будите као што сам ја! Потпуно иста терминологија из Галатима 4,12. појављује се у Павловом позиву Ироду Агрипи II у Делима апостолским 26,29, где Павле каже: »Молио бих Бога и за мало и за много да би не само ти него и сви који ме слушају данас били такви као и ја што сам, осим окова овијех.« Другим речима, Павле говори о свом искуству као хришћанина, искуству чији темељ почива само на Христу, вери која се ослања на оно што је Христос учинио за њега, а не на сопствена дела закона. Галати су придавали више вредности свом понашању, него свом идентитету у Христу.

Иако Павле не каже тачно како жели да Галати постану као он, контекст стања описаног у Галатима указује да није реч о сваком аспекту његовог живота. Пошто је његова брига била усредсређена на легалистичку религију Галата, Павле је сигурно имао у виду прекрасну љубав, радост, слободу и сигурност у спасење које је он сам нашао у Исусу Христу. У светлости прекрасног примера Исуса Христа, Павле је научио да све друго сматра »за штету« (Филибљанима 3,5-9) – цезнуо је стога да и сами Галати стекну то исто искуство.

Познајете ли некога – осим Исуса – ко вам пружа добар пример? Ако је то случај, које особине или врлине те особе сматрате тако примернима, и на који начин и ви можете да их покажете у свом животу?

»ЈЕР САМ ЈА КАО ВИ ШТО СТЕ«

Прочитајте текст у 1. Коринћанима 9,19-23. Шта Павле каже у овим стиховима, што нам може помоћи да боље схватимо његове речи у последњем делу текста у Галатима 4,12? (Види: Дела 17,16-34; 1. Коринћанима 8,8-13; Галатима 2,11-14).

Текст у Галатима 4,12. може нас помало и збунити. Зашто би требало да Галати постану слични Павлу када је он већ постао сличан њима?

Као што смо видели у јучерашњем делу поуке, Павле је желео да они постану слични њему у његовој вери и поверењу у истину да нам је Христос потпуно довољан за спасење. Његов коментар да је постао као што су они био је само подсећање да је он, иако Јеврејин, постао као »незнабожац без закона«, тако да може да досегне незнабошце међу њима јеванђељем. Као велики мисионар међу незнабошцима, Павле је научио како да проповеда јеванђеље и Јеврејима и незнабошцима. У ствари, према тексту у 1. Коринћанима 9,19-23, иако јеванђеље остаје исто, Павлова метода проповедања се мења зависно од народа коме жели да проповеда.

»Павле је био пионир у ономе што данас називамо контекстуализација^{*}, односно потреба да се јеванђеље објављује на такав начин да се потпуно прилагоди особеностима народа коме је упућено.« (Т. Џорџ, *The New American Commentary: Galatians*, стр. 321)

Павлов властити коментар у 1. Коринћанима 9,21 указује да он верује да постоје границе колико далеко неко сме да иде у контекстуализацији јеванђеља. Он спомиње, на пример, да човек, иако има право да на различит начин проповеда јеванђеље Јеврејима и незнабошцима, нема слободу да живи незаконичким начином живота, јер се хришћани налазе под »законом Христовим«.

Иако контекстуализација није увек лака, »онолико колико смо способни да раздвојимо срце јеванђеља од његовог културног омотача и да контекстуализујемо Христову поруку без изневеравања његове садржине, и ми треба да постанемо Павлови имитатори.« (Т. Џорџ, *Galatians*, стр. 321.322)

Тако је лако склапати компромисе, зар не? Понекад, што је неко дуже хришћанин, то лакше склапа компромисе. Зашто је то тако? Погледајте сами себе, и то поштено! Колико су се компромиси увукли у твој живот и на који начин сте покушавали да оправдате своје поступке? Како бисте могли да се вратите на прави пут у подручјима у којима ти је то потребно?

* прилагођавање одређеном контексту, посебним потребама

ОНДА И САДА

Павлов однос с галатијским верницима није увек био тако хладан и тежак какав је сада постао. У ствари, сећајући се времена када је први пут проповедао у Галатији, Павле одушевљено прича о томе како су га добро примили. Шта се, онда, догодило у међувремену?

Који догађај је изгледа навео Павла да проповеда јеванђеље у Галатији? Галатима 4,13.

Очигледно је да Павле првобитно није намеравао да проповеда јеванђеље у Галатији. Међутим, нека врста болести напала га је у току путовања, приморавајући га или да остане у Галатији дуже него што је намеравао, или да отпутује у Галатију да се опорави. Тајна окружује праву природу Павлове болести. Неки су сматрали да је добио маларију; други (на основу Павлове примедбе да су Галати били спремни да жртвују своје очи да би их дали Павлу) мисле да се радило о некој очној болести. Његова болест је могла бити повезана и са »трном /жалац/ у тијелу« који се спомиње у 2. Коринћанима 12,7-9. Без обзира од чега је Павле патио, сам каже да је то било тако неугодно да је постало проба за Галате. У свету где се болест често сматрала знаком Божјег незадовољства (Јован 9,1.2; Лука 13,1-4), Павлова болест је лако могла послужити Галатима као изговор да одбаце и њега и његову поруку. Међутим, они су срдачно дочекали Павла. Зашто? Зато што су њихова срца била загрејана његовим проповедањем крста (Галатима 3,1) и осведочењем које им је дао Свети Дух. Које разлоге могу сада да наведу за промену свога држања?

Које разлоге је могао имати Бог што је дозволио да Павле пати? Како је Павле могао да служи другима иако се борио са оваквим проблемом? Римљанима 8,28; 2. Коринћанима 4,7-12; 12,7-10.

Каква год да је била Павлова болест, свакако да је била озбиљна и да му је могла послужити као изговор да оптужује Бога или да једноставно престане да проповеда јеванђеље. Павле није учинио ни једно ни друго. Уместо да дозволи да га болест обори и онемогући у раду, Павле је искористио прилику да се још потпуније ослони на Божју благодат. »Много пута Бог је користио тешке тренутке у животу – болест, прогонство, сиромаштво, па чак и природне катастрофе и необјашњиве трагедије – као прилике да покаже своју милост и благодат, и као средство за унапређење јеванђеља.« (Т. Џорџ, *Galatians*, стр. 323.324)

Како би могао да научиш да у невољама и страдањима боље упознаш Господа? Које ти још могућности пружају невоље и страдања?

ГОВОРИТИ ИСТИНУ

Прочитајте текст из Галатима посланице 4,16. Шта овде Павле снажно наглашава? На које начине си и ти сам искусио нешто слично? Види: Јован 3,19; Матеј 26,64.65; Јеремија 36,17-23

Израз »говорећи истину« често има негативан призив, особито у наше дане, када се може тумачити као непоштедно, безобзирно, нељубазно и нежељено изношење истинитих података. Када не би било Павлових коментара у Галатима 4,12-20. и других расејаних по целој Посланици (види: Галатима 6,9.10), неко би могао погрешно закључити да је заинтересованост за истину јеванђеља спречила Павла у изражавању љубави према Галатима. Међутим, као што смо видели, иако је Павле био заинтересован да Галати упознају »истину јеванђеља« (види: Галатима 2,5.14), та заинтересованост је била утемељена на његовој љубави према њима. Ко већ није искусио како је болно и неугодно када морате да кажете истину некоме ко из било којег разлога није спреман да је саслуша? Ми то чинимо зато што нам је стало до те особе, а не зато што желимо да је ранимо, иако је понекад непосредна последица наших речи заиста рањавање или одбојност према нама. Ми то ипак чинимо, јер знамо да је истина неопходна тој особи, без обзира колико је неспремна да је чује.

Шта је Павле у Галатима 4,17-20. казао о онима којима се противио? Чему се још противио, осим њиховој теологији?

У супротности са отвореношћу Павловог јеванђеља, којом је могао да изазове одбојност Галата, његови противници су се борили да стекну њихову наклоност, али из својих себичних побуда. Није познато шта је Павле тачно мислио када је рекао да се његови противници труде да их »одвоје«, иако се то, можда, односи на њихов покушај да им ускрате предности јеванђеља док се не обрежу.

Можете ли се сетити неког случаја када су ваше речи, ма колико истините и неопходне, навеле некога да се наљути на вас! Шта сте научили из тог случаја? Колико вам је то помогло да следећи пут промените начин говора или приступ тој особи?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

»У галатијским црквама је отворена, нескривена заблуда заменила еванђеоску поруку. Христос, прави темељ вере, био је стварно одбачен и замењен застарелим церемонијама јудаизма. Апостол је видео да се, уколико вернике у Галатији треба спасти од опасних утицаја који су им претили, морају предузети најодлучније мере, упутити најоштрије опомене.

Важна поука коју мора да научи сваки Христов проповедник гласи да мора да прилагоди свој рад околностима оних којима жели да послужи на благослов. Нежност, стрпљивост, одлучност и чврстина су једнако потребни, али се морају примењивати промишљено. Поступати мудро са различитим људима, под разним околностима и условима, представља дело које захтева мудрост и расуђивање просветљено и посвећено Божјим Духом... Павле је преклињао оне који су некада у свом животу упознали Божју силу да се врате својој првој љубави према истини јеванђеља. Необоривим доказима им је представио предност да постану слободни људи и жене у Христу, јер Његовом благодаћу помирења сви они који се потпуно предају Богу биће одевени у Христову праведност. Он се држао гледишта да свака душа која ће бити спасена мора да стекне истинско, лично искуство на духовном подручју.

Апостолове озбиљне речи опомене нису остале без плода. Свети Дух је деловао моћном силом и многи, чије су ноге залутале на погрешне путеве вратили су се својој ранијој вери у јеванђеље. Од тада су остали чврсти у слободи којом их је Христос ослободио.« (Елен Г. Вајт, *Апостолска црква - Христовим трагом*, стр. 385.386.388, оригинал)

ЗА РАЗГОВОР:

- 1. Бавите се више целокупним проблемом патњи и како их Бог може искористити. Како да поступамо у ситуацији када нам изгледа да патње нису донеле никаквог добра?**
- 2. Размислите о идеји да се Христос обликује у нама. Шта то практично значи? Како можемо знати да се то заиста догађа у нама? Како да се сачувамо од разочарења ако се то не догађа тако брзо као што смо мислили да би требало?**

Сажетак: Пошто је изнео низ исцрпних и теолошки сложених доказа, Павле сада прелази на лични и осећајнији позив Галатима. Он их преклиње да послушају његове савете, подсећајући их на добре односе које су одржавали некада, и на истинску љубав и старање које он гаји према њима као њихов духовни отац.

ДВА ЗАВЕТА

Текстови за проучавање: Галатима 4,21-31; 1. Мојсијева 1,28; 2,2.3; 3,15; 15,1-6; 2.Мојсијева 6,2-8; 19,3-6.

Текст за памћење: »А горњи Јерусалим слободна је, који је мати свима нама.« (Галатима 4,26)

Хришћани који одбацују ауторитет Старог завета често гледају на давање закона на Синају као на нешто неспојиво с јеванђељем. Они сматрају да завет склопљен на Синају представља једну еру, један систем, из времена људске историје када се спасење темељило на послушности закону. Међутим, пошто су људи пропустили да живе по захтевима закона, Бог је – тако они кажу – успоставио нови завет, завет благодати утемељен на заслугама Исуса Христа. То је, дакле, њихово разумевање два завета: стари завет утемељен на закону и нови завет утемељен на заслугама Исуса Христа, на Његовој благодати.

Ма колико било распрострањено, ово гледиште је ипак погрешно. Спасење се никада није темељило на послушности закону; библијски јудаизам, од самог почетка, био је религија благодати. Легализам с којим се Павле сукобљавао у Галатији био је изопачење не само хришћанства већ и самог Старог завета. Два завета нису ствар времена; уместо тога, они одражавају људски став. Они представљају два различита начина односа према Богу, начина који нас враћају у прошлост све до Кајина и Авеља. Стари завет представља оне који се, слично Кајину, погрешно ослањају на своју послушност као средство да угоде Богу; насупрот томе, нови завет представља искуство оних који се, слично Авељу, у потпуности ослањају на Божју благодат да учини све што је обећао.

ОСНОВНЕ ЧИЊЕНИЦЕ О ЗАВЕТУ

Многи сматрају да је Павлово тумачење историје Израиља у Галатима 4,21-31. најтежи текст у тој Посланици. Ради се о изузетно сложеном доказивању које захтева широко познавање старозаветних личности и догађаја. Први корак у осмишљавању овог текста је правилно разумевање старозаветне замисли која има централно место у Павловом доказивању: замисли о завету.

Јеврејска реч преведена као »завет« гласи *berit*. Она се појављује преко три стотине пута у Старом завету и односи се на обавезујући уговор, споразум или повељу. Хиљадама година, завет је имао главну улогу у дефинисању односа између народа и држава на целом Блиском истоку. Завети су често садржавали и жртвовање животиња као део процеса склапања завета. Жртвовање животиња симболички је представљало шта ће се догодити уговорној страни која пропусти да одржи своја заветна обећања и обавезе.

»Од Адама до Исуса, Бог се бавио људским родом путем низа заветних обећања која су се усредсређивала на долазак Избавитеља и добила свој врхунац у Давидовом завету (1. Мојсијева 12,2,3; 2. Самуилова 7,12-17; Исаија 11). Израиљу у вавилонском ропству Бог је обећао успешнији 'нови завет' (Јеремија 31,31-34) у вези с доласком Месије из Давидове лозе (Језекиљ 36,26-28; 37,22-28).« (Х. Ларондел, *Our Creator Redeemer*, стр. 4)

Шта је представљало темељ Божјег првобитног завета са Адамом у Едемском врту пре греха? 1. Мојсијева 1,28; 2,2.3.15-17.

Док су брак, физички рад и Субота представљали део општих услова завета приликом стварања, његова средишња тачка била је Божја заповест којом забрањује узимање плода са забрањеног дрвета. Суштина завета била је: »буди послушан и живи«. Пошто је природа била створена у складу с Божјом вољом, Господ није захтевао немогуће. Послушност је била природна склоност људског рода; а ипак, Адам и Ева изабрали су да поступе супротно својој природи и тим делом прекршили завет склопљен приликом стварања, учинили да његови услови постану немогући за људе сада изопачене грехом. Бог је морао да пронађе начин да обнови однос који су Адам и Ева прекинули. Он је то учинио одмах, стављајући на снагу завет благодати утемељен на обећању о Спаситељу (1. Мојсијева 3,15).

Прочитајте текст у 1. Мојсијевој 3,15. То је прво еванђеоско обећање у Библији. Где у том стиху видиш наговештај наде коју имамо у Исусу Христу?

ЗАВЕТ СА АВРАМОМ**Која заветна обећања је Бог дао Авраму у 1. Мојсијевој 12,1-5? Како је Аврам одговорио?**

Божје почетно обећање Авраму сачињава један од најснажнијих текстова у Старом завету. Ти стихови говоре о Божјој благодати. Само Бог, а не и Аврам, даје обећања. Аврам није учинио ништа да заслужи Божју наклоност, нема никаквог наговештаја да су се Аврам и Бог договарали да сачине тај уговор. Бог даје сва обећања. Аврам, на супрот томе, позван је да покаже веру у сигурност Божјих обећања, али не било какву веру, већ веру која се показала тиме што је оставио своју ширу породицу – у старости од седамдесет и пет година – и пошао у земљу коју му је Бог обећао.

»Благословом који је изрекао Авраму и преко њега целом људском роду, Створитељ је обновио своју избавитељску намеру. Он је већ благословио Адама и Еву у Едему (1. Мојсијева 1,28; 5,2), а онда је благословио и Ноја и његове синове после Потопа (1. Мојсијева 9,1). На тај начин је разјаснио своје раније обећање о Откупитељу који ће откупити човечанство, уништити зло и обновити Едем (1. Мојсијева 3,15). Бог је потврдио своје обећање да ће благословити све народе у свом глобалном приступу.« (Х. Ларондел, *Our Creator Redeemer*, стр. 22.23)

После десет година чекања на обећаног сина, која питања је Аврам поставио о Божјим обећањима? 1. Мојсијева 15,1-6.

Често је лако хвалити Аврама као човека вере који никада није гајио никакве сумње нити је постављао икаква питања. Писмо, међутим, слика сасвим друкчију слику о њему. Аврам је веровао, али је успут имао и питања. Његова вера је била вера која расте. Као и отац у Јеванђељу по Марку 9,24, Аврам је у ствари говорио Богу: »Вјерујем, Господе! помози мојему невјерју.« (1. Мојсијева 15,8) У свом одговору Бог милостиво уверава Аврама у извесност својих обећања улазећи у заветни уговор с њим (1. Мојсијева 15,7-18). У целом том тексту највише изненађује не чињеница да је Бог склопио завет са Аврамом, већ дубина до које се Бог спустио да то учини. За разлику од других владара на старом Блиском истоку, који су се устручавали да дају обавезујућа обећања својим слугама, Бог је не само дао своју реч већ је, пролазећи кроз делове расечених животиња, симболички заложиио и свој живот. Наравно, Исус је на крају дао свој живот на Голготи и учинио да Његова обећања постану стварност.

Која су то подручја на којима још морате вером искорачити и поверовати у оно што изгледа немогуће? Како да научите да истрајете, без обзира на околности?

АВРАМ, САРА И АГАРА

Зашто се Павле тако потцењивачки односи према догађају са Агаром? Галатима 4,21-31; 1. Мојсијева 16. Коју кључну тачку о спасењу Павле наглашава помињући овај старозаветни извештај?

Агарино место у овом извештају 1. Мојсијево непосредно је повезано с Аврамовим неверовањем у Божје обећање. Ова египатска робинја вероватно је дошла у Аврамово домаћинство као један од многих фараонових дарова које му је тај владар дао у замену за Сару, што је опет извештај о Аврамовом првом чину неверовања у Божја обећања (1. Мојсијева 12,11-16).

Иако су десет година чекали на рођење обећаног сина, Аврам и Сара су и даље били без деце. Закључујући да је Богу потребна њихова помоћ, Сара је Агару дала Авраму као иночу. Иако то нама данас изгледа чудно, Сарин план је био прилично домишљат. У складу са старим обичајима, робинја је могла да послужи као помоћна мајка својој неплодној господарици. Сара је по том обичају свако дете рођено из везе Аврама и Агаре могла да рачуна као своје. Иако је овај план заиста довео до рађања сина, тај син није био дете обећања.

У овом извештају имамо снажан пример како, када се суоче с неповољним околностима, чак и велики Божји људи могу показати недостатак вере. У 1. Мојсијевој 17,18.19. Аврам је молио Бога да прихвати Исмаила као његовог наследника; Господ је, наравно, одбио ту молбу. Једини «чудесни» елемент у Исмаиловом рођењу била је Сарина спремност да дели свога мужа с другом женом. Није било ништа неуобичајено у рођењу детета те жене, детета рођеног »по тијелу«. Да се Аврам поуздао у Божје обећање уместо што је дозволио да околности поткопају његово поверење, ништа од тога не би се догодило и много бола било би уштеђено.

За разлику од Исмаиловог рођења, какве су биле околности приликом рођења Исака? 1. Мојсијева 17,15-19; 18,10-13; Јеврејима 11,11.12. Зашто су управо те околности захтевале тако велику веру Аврама и Саре?

На који начин је и вама недостатак вере у Божја обећања проузроковао бол? Како да научите, на основу тих погрешака, да држите Бога за реч без обзира на све? Које одлуке треба да донесете, одлуке које ће ојачати вашу способност да се ослоните на Божја обећања?

АГАРА И ГОРА СИНАЈ (ГАЛАТИМА 4,21-31)

Коју врсту заветног односа је Бог желео да успостави са својим народом на Синају? Које сличности тај завет показује са Божјим обећањем Авраму? 2. Мојсијева 6,2-8; 19,3-6; 5. Мојсијева 32,10-12.

Бог је желео да са синовима Израилевим на Синају склопи исти заветни однос који је имао са Аврамом. У ствари, постоје сличности између Божјих речи упућених Авраму у 1. Мојсијевој 12,1-3. и Његових речи упућених Мојсију у 2. Мојсијевој 19. У оба случаја, Бог наглашава оно што ће учинити за свој народ. Он не тражи од Израилца да било шта ураде да заслуже Његов благослов; уместо тога, они треба да буду послушни одговарајући на те благослове. Јеврејска реч преведена као »послушати« и »држати« у 2. Мојсијевој 19,5. дословно значи »чути«. Божје речи не упућују на оправдање делима. Насупрот томе, Бог жели да Израил покаже исту веру која је обележила Аврамов одговор на Његова обећања.

Ако је заветни однос који је Бог понудио Израилу на Синају сличан ономе који је понуђен Авраму, зашто Павле изједначава гору Синај с негативним искуством Агаре? 2. Мојсијева 19,7-25; Јеврејима 8,6.7.

Завет на Синају је био одређен да укаже на грешност људског рода и на лек у облику Божје обилне благодати, која је била симболички приказана службама у Светилишту. Проблем са синајским заветом није био на Божјој страни, већ на погрешним обећањима људи (Јеврејима 8,6). Уместо да одговоре на Божја обећања у понизности и вери, Израилци су одговорили самопоуздањем. »Што је год казао Господ чинићемо.« (2. Мојсијева 19,8) Пошто су као робови живели у Египту више од четири стотине година, нису имали никакву истинску представу о Божјем величанству нити о величини своје грешности. На исти начин на који су Аврам и Сара покушали да помогну Богу да испуни своја обећања, Израилци су покушали да Божји завет благодати претворе у завет дела. Агара је симболички представљала Синај по томе што оба случаја показују људске покушаје спасења делима.

Павле не тврди да је закон проглашен на Синају био лош или да је укинут. Њега забрињава галатијско легалистичко погрешно тумачење закона. »Уместо да послужи да их осведочи у апсолутну немогућност угађања Богу држањем закона, закон је створио у њима дубоко усађену одлучност да се ослоне на личне снаге у напору да угоде Богу. И тако, закон није послужио намери благодати да поведе јудаисте Христу. Уместо тога, он их је удаљио од Њега.« (П. Робертсон, *The Christ of the Covenants*, стр. 181)

ИСМАИЛО И ИСАК ДАНАС

Павлов кратки преглед историје Израила био је срачунат да бије доказе његових противника који су тврдили да спадају у праве Авраамове потомке и да је Јерусалим – центар јеврејског хришћанства и закона – њихова мајка. Незнабошци, говорили су они, представљају незакониту децу; ако желе да постану прави Христови следбеници, морају прво да постану синови Аврамови, покоравалући се закону о обрезању.

Истина је, каже Павле, управо супротна томе. Ти легалисти нису синови Аврамови него незаконита деца, као Исмаило. Ослањајући се на обрезање, они се ослањају на »тијело« као што је учинила Сара са Агаром, и као што су Израилци учинили с Божјим законом на Синају. Обраћеници из незнабоштва, међутим, постали су синови Аврамови не природним већ, као Исак, натприродним путем. »Слично Исаку, они су били испуњење обећања датог Авраму... слично Исаку, њихово рођење у слободи било је последица божанске благодати; слично Исаку, и они припадају низу припадника завета обећања.« (Д. Дан, *The Epistle to the Galatians*, стр. 256)

Са чим ће се истински Аврамови потомци суочавати у овом свету? Галатима 4,28-31; 1. Мојсијева 21,8-12.

Чињеница да је био дете обећања донела је Исаку не само благословне већ и противљење и прогонство. Што се тиче прогонства, Павле има на уму церемонију у 1. Мојсијевој 21,8-10, у којој се Исак слави, али у којој се касније појављује Исмаило и говори погрдне речи о њему. Јеврејска реч у 1. Мојсијевој 21,9. дословно значи »смејати се«, али Сарина реакција показује да се Исмаило у ствари ругао Исаку или га је исмевао. Иако Исмаилово понашање нама данас не изгледа значајно, показивало је дубоко непријатељство које је завладало у породици када је дошло у питање право првородства. Многи владари у стара времена покушавали су да утврде свој положај уклањајући могуће супарнике, укључујући и рођаке (Судије 9,1-6). Иако се Исак суочавао с противљењем, уживао је и предности љубави, заштите и наклоности које су ишле заједно с положајем наследника очевог имања.

На које начине сте трпели прогонства, посебно од оних који су вам најближи, због своје вере? Или, поставите себи ово тешко питање: да нисте случајно били кривци што су други били прогоњени због своје вере? Размислите и о томе.

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

Прочитајте у књизи Духа пророштва *Стварање, патријарси и пророци* поглавље под насловом »Закон и завет«.

»Ако је завет са Аврамом садржавао обећање о избегавању, зашто је склопљен други завет на Синају? У току свог робовања, народ је у великој мери изгубио знање о Богу и о начелима завета са Аврамом...

Бог их је довео на Синај, показао им је своју славу, дао им је свој закон уз обећање о великим благословима под условом послушности: 'А сада, ако добро узаслушате глас мој и ушћувате завет мој, бићете моје благо мимо све народе... и бићете ми царство свештеничко, народ свет.« (2. Мојсијева 19,5,6) Народ није схватио грешност свога срца, и да је без Христа немогуће држати Божји закон, па су лако ушли у завет с Богом.... Међутим, прошло је само неколико седмица а они су већ прекршили завет с Богом, и поклонили се уз обожавање златном лику. Нису се могли надати Божјој наклоности преко завета који су прекршили; и сада, видећи своју грешност и своју потребу за опроштајем, били су наведени да осете потребу за Спаситељем, који се открио у завету са Аврамом и био представљен приношењем жртава. Сада су вером и љубављу били везани с Богом као својим ослободиоцем од окова греха. Сада су били спремни да цене благослове новог завета.« (Елен Г. Вајт, *Стварање, патријарси и пророци*, стр. 371.372, оригинал)

ЗА РАЗГОВОР:

1. Да ли је ваше ходање за Спаситељем сличније старом или новом завету? По чему би се могла видети разлика?
2. Који проблеми у вашој месној цркви изазивају напетости међу верницима? На који начин би се они могли разрешити? Иако можда сматрате да сте жртва »прогонства«, како можете бити сигурни да нисте један од прогонитеља? У чему је разлика? Види Матеј 18,15-17.
3. Колико пута сте обећавали Господу да више нећеш чинити ово или оно, а ипак си то и даље чинили? Како ти та жалосна чињеница објашњава значење благодати?

Сажетак: Извештаји о Агари, Исмаилу и синовима Израилевим на Синају показују неразумност покушаја да се ослонимо на своје напоре да постигнемо оно што је Бог обећао да ће учинити. Ова метода самоправедности назива се старим заветом. Нови завет је вечни завет благодати прво успостављен са Адамом и Евом после пада у грех, касније обновљен са Аврамом и коначно испуњен у Христу.

СЛОБОДА У ХРИСТУ

Текстови за проучавање: Галатима 5,1-15; 1. Коринћанима 6,20; Римљанима 8,1; Јеврејима 2,14.15; Римљанима 8,4; 13,8.

Текст за памћење: »Јер сте ви, браћо, на слободу позвани: само да ваша слобода не буде на жељу тјелесну, него из љубави служите један другоме.« (Галатима 5,13)

У тексту у Галатима посланици 2,4. Павле се укратко осврће на важност чувања слободе коју имамо у Христу. Међутим, шта Павле мисли када каже слобода, а то чини врло често? Шта је све укључено у ту слободу? Колико далеко се простире та слобода? Да ли уопште има ограничења? И каква је веза између слободе у Христу и закона?

Павле поставља ова питања опомињући Галате на две опасности. Прва је легализам. Павлови противници у Галатији су тако били обузети настојањем да заслуже Божју наклоност својим понашањем да су изгубили из вида ослобађајућу природу Христовог дела, спасења које су већ имали у Христу вером. Друга опасност је склоност да злоупотребимо слободу коју је Христос купио за нас и да не поштујемо никаква правила. Они који су прихватили то гледиште сматрали су да је слобода супротност закону.

И легализам и непоштовање правила су супротност закону, јер на исти начин држе своје следбенике у једном облику робовања. Међутим, Павле позива Галате да остану чврсто у истинској слободи која је њихово законито право у Христу.

ХРИСТОС НАС ЈЕ ОСЛОБОДИО

»Стојте, дакле, у слободи којом нас Христос ослободи, и не дајте се опет у јарам ропства ухватити.« (Галатима 5,1)

Као кад војни заповедник својим поколебаним трупама нареди да збију своје редове, тако Павле позива Галате да се не одрекну своје слободе коју имају у Христу. Снага и уверљивост Павловог гласа чини да његове речи једноставно искачу са страница написаног текста и да нас воде напред. У ствари, изгледа да је Павле управо то и желео. Иако је тај стих тематски повезан са стиховима пре и после њега, његова одсечност и непостојање синтаксичке повезаности у грчком језику наводе на помисао да је Павле и хтео да се он истакне као наглашена парола. Слобода у Христу као да представља сажетак целокупног Павловог доказивања, а Галати су били у великој опасности да се одрекну управо те своје слободе у Христу.

Прочитајте текст у Галатима 1,3,4; 2,16 и 3,13. Које метафоре су употребљене у тим текстовима и како нам оне помажу да разумемо шта је Христос учинио за нас?

Павлове речи »слобода којом нас Христос ослободи« (Гал. 5,1) као да наговештавају да Павле овде има на уму другу метафору. Састав овог израза је сличан изразу који се употребљавала при свечаној церемонији ослобађања робова. Пошто робови нису имали никаквих грађанских права, претпостављало се да ће неко божанство купити њихову слободу, а за узврат роб, иако стварно слободан, законски ће припадати том божанству. Наравно, у пракси процес је био фиктиван, управо је сам роб уплаћивао новац у храмску ризницу за своју слободу. Узмите у обзир, на пример, израз употребљен у више него хиљаду натписа нађених у храму Аполона у Делфима, који су настали у периоду између 200. године пре Христа до 100. године после Христа: »За слободу, Аполон Питијски откупио је од Сосибуса из Амфисе робину чије је име Никеа... Откупнину је, међутим, посветила Аполону за слободу.« (Бен Витерингтон, *Grace in Galatia*, стр. 340)

Овај израз је по терминологији веома сличан Павловим речима, али постоји и основна разлика. У Павловој метафори, нема никакве фикције, све је стварност. Ми сами не дајемо откупнину за себе (1. Коринћанима 6,20; 7,23). Откупна цена би била сувише висока за нас. Ми бисмо били сувише немоћни да спасемо сами себе, али је Исус приступио и учинио за нас оно што ми сами нисмо могли. Он је платио цену за наше грехе, ослободивши нас тако од осуде закона.

Погледајте пажљиво свој живот. Да ли сте икада помислили да можете спасти саме себе? Шта ваш твој одговор казује и колико бисте морали да будете захвални на ономе што вам је поклоњено у Исусу?

ПРИРОДА ХРИШЋАНСКЕ СЛОБОДЕ

Павлова заповест хришћанима да остану чврсто у својој слободи није дата у вакууму. Претходи јој важно набрајање чињеница: »Христос нас је ослободио.« Зашто хришћани треба да остану чврсто у својој слободи? Зато што их је Христос већ ослободио. Другим речима, наша слобода је последица онога што је Христос већ учинио за нас!

Овај начин изношења чињеница после којег долази налог, типичан је за Павлове посланице (1. Коринћанима 6,20; 10,13.14; Колошанима 2,6). На пример, Павле даје неколико изјава у 6. поглављу Римљанима посланице о нашем положају у Исусу Христу, као на пример: »И знамо да се наш стари човјек разале с њим.« (Римљанима 6,6) На темељу те чињенице Павле изриче опомену и заповест: »Да не царује, дакле, гријех у вашем смртноме тијелу, да га слушате у сластима његовијем.« (Римљанима 6,12) Ово је Павлов начин да каже оно што је битно: »Постаните оно што већ јесте у Христу!« Етички живот јеванђеља не представља настојање да нешто чинимо да бисмо доказали да смо Божја деца. Уместо тога, ми чинимо што чинимо зато што већ јесмо Божја деца.

Од чега нас је Христос ослободио? Римљанима 6,14.18; 8,1; Галатима 4,3.8; 5,1; Јеврејима 2,14.15.

Употреба речи слобода да би се описао хришћански живот је истакнутија у Павловим посланицама него у било којим другим новозаветним списима. Сама реч слобода и њене изведенице појављују се 28 пута у Павловим посланицама, а само 13 пута у свим осталим књигама.

Шта Павле мисли када каже слобода? Прво, то није никаква апстрактна идеја. Појам се не односи на политичку слободу, економску слободу или слободу да живимо на било који начин који нама одговара. Напротив, то је слобода која је утемељена на нашем односу са Исусом Христом. Контекст наговештава да Павле говори о слободи од окова и осуде легалистичког облика хришћанства, али наша слобода обухвата далеко више. Она обухвата и слободу од греха, вечне смрти и сотоне.

»Изван Исуса Христа, људско постојање је обележено оковима – оковима закона, оковима злих елемената који владају светом, оковима греха, тела, и ђавола. Бог је послао свога Сина на свет да уздрма власт тих робовласника.« (Т. Џорџ, *Galatians*, стр. 354)

Чему осећате да робујете у свом животу? Научите напамет текст у Галатима 5,1. и затражите од Господа да слободу коју имате у Христу учини стварношћу вашег живота.

ОПАСНЕ ПОСЛЕДИЦЕ ЛЕГАЛИЗМА (ГАЛАТИМА 5,2-12)

Начин на који се Павле обраћа верницима у Галатима 5,2-12 указује на важност онога што жели да им каже. »Слушајте!« »Пазите на моје речи!« »Ево, ја, Павле, кажем вам.« Својом снажном употребом речи »Гле!«, не само да тражи пуну пажњу својих читалаца већ указује и на свој апостолски ауторитет. Жели да Галати разумеју да ће у случају да прихвате обрезање, како би осигурали спасење, морати да се изложе опасним последицама своје одлуке.

Прочитај текст у Галатима 5,2-12. На шта Павле упозорава у вези са целокупним проблемом обрезања?

Прва последица одлуке да се Божја наклоност обезбеди обрезањем јесте обавеза поштовања целокупног закона. Павле се у 2. и 3. стиху упушта у врло занимљиву игру речи. Христос, каже он, неће вам користити (*ofelesi*); уместо тога, имаћете обавезу да поштујете цели закон (*ofeilet*). Ако неко жели да живи у складу са церемонијалним законом, не може бирати које ће прописе примењивати, а које неће. Ту је у питању све или ништа.

Друго, »изгубиће« Христа или биће »одсечени« од Христа. Одлука да се оправдамо делима обухвата истовремено и одбацивање Божјег начина оправдања у Христу. »Не можете имати и једно и друго. Немогуће је примити Христа, прихватајући тиме истину да сами нисмо у стању да себе спасемо, а онда обавити и обрезање, изјављујући тиме да то можемо.« (Ј. Стот, *The Message of Galatians*, стр. 133)

Павлов трећи приговор обрезању гласи да оно спречава духовно растење. Служи се аналогijом тркача чије је напредовање према циљу намерно осујећено. У ствари, реч преведена као »осујећеност / одвраћање/« (Галатима 5,7.8) употребљавала се у војним круговима да се значи »рушење друма или моста или постављање препрека на пут непријатељу да би се спречило његово напредовање«. (*The SDA Bible Commentary*, б. свеска, стр. 978)

Конечно, обрезање уклања проклетство крста. Како? Порука обрезања је да можете да спасете сами себе; као такви, ласкате сами себи, јер таква способност годи људској охолости. Међутим, порука крста је увредљива за људску охолост, јер морамо да признамо да потпуно, у свему зависимо од Христа. Павле је тако озлојеђен на те људе због њиховог упорног настојања да уведу обрезање да каже како би волео да им нож склизне и да тако сами себе осакате. Јаке речи, али Павлова изјава само одражава озбиљност с којом прилази том проблему.

СЛОБОДА, А НЕ НЕПОШТОВАЊЕ ПРАВИЛА (ГАЛАТИМА 5,13)

Текст у Галатима 5,13 обележава важну прекретницу у Посланици Галатима. Док се све до тог тренутка Павле потпуно усредсређивао на теолошки садржај своје поруке, сада прелази на проблем хришћанског понашања. Како верник који се не спасава делима треба да живи?

На коју могућу злоупотребу слободе Павле жели да упозори вернике у Галатији? Галатима 5,13.

Павле је био потпуно свестан могућег неразумевања које је пратило његово наглашавање благодати и слободе коју верници имају у Христу (Римљанима 3,8; 6,1.2). Међутим, проблем није било Павлово јеванђеље, већ људска склоност да попуштају својим склоностима. Странице историје су препуне извештаја о људима, градовима и народима чија је поквареност и падање у морални хаос била непосредно повезана с њиховим недостатком владања собом. Ко није осетио ту склоност у свом животу? Управо зато Павле тако отворено позива Христове следбенике да се чувају попуштања телесним жељама. У ствари, он жели да чине управо супротно, што значи »да с љубављу служе једни другима«. Као што сваки који служи ближњима из љубави зна, то је нешто што се може чинити само претходним умирањем себи и жељама тела. Они који попуштају своје телу нису они који воле да служе ближњима. Сасвим супротно.

Према томе, наша слобода у Христу није само слобода од робовања свету већ и позив на нову врсту службе, одговорност да служимо ближњима из љубави. То је прилика »да волимо ближње без сметњи, могућност да стварамо људске заједнице утемељене на узајамном давању уместо на трци за моћи и положајем.« (С. Вилијамс, *Galatians*, стр. 145)

Због тога што нам је хришћанство постало нешто сасвим обично а и због текста савремених превода Галатима 5,13, лако можемо превидети силу коју су те речи преносиле Галатима. Прво, грчки језик указује да љубав која надахњује такву врсту службе није уобичајена људска љубав – то би било немогуће, људска љубав је сувише условна. Павлова употреба одређеног члана пре речи љубав у грчком указује да говори о божанској љубави коју добијамо само преко Светога Духа (Римљанима 5,5). Стварно изненађење се крије у чињеници да реч преведена као »служите« у ствари у грчком оригиналу гласи »заробите се«. Наша слобода не огледа се у самосталности и независности, већ у међусобном служењу утемељеном на Божјој љубави.

Будите поштени: да ли сте икада помислили да слободу коју имате у Христу бар мало искористите да се ту и тамо упустите у који грех? Шта је лоше у таквом начину размишљања?

ИЗВРШАВАЈУЋИ ЦЕЛИ ЗАКОН (ГАЛАТИМА 5,13-15)

Како да помирите Павлов негативни коментар о »творењу целог закона« (Галатима 5,3) с његовом позитивном изјавом о »извршавању целог закона« (Галатима 5,14)? Упореди Римљанима 10,5; Галатима 3,10.12; 5,3. са Римљанима 8,4; 13,8; Галатима 5,14.

Многи су видели супротност између Павловог негативног коментара о »творењу целог закона« и његовог позитивног позива на »извршавање целог закона«. У ствари, нема никакве супротности у томе. Решење лежи у чињеници да Павле намерно употребљава сваки од та два израза да подвуче битну разлику између два различита начина описивања хришћанског понашања у односу на закон. На пример, значајно је да Павле, када се позитивно изражава о хришћанском поштовању закона никада не говори о томе као о »творењу закона«. Тај израз резервише само за погрешно понашање оних који живе под законом и који се труде да зараде Божје одобравање, »творећи« оно што закон заповеда.

То уопште не значи да они који су нашли спасење у Христу нису послушни закону. Павле каже да они »извршавају закон«. Он хоће да каже да је истинско хришћанско понашање много више од само спољашње послушности или »творења закона«. Павле се служи речју »извршавати« јер она иде много даље од речи »творити«. Та врста послушности је укореењена у Христу (види Матеј 5,17). То није одбацивање закона, нити његово ограничавање само на љубав, већ је то начин на који верник може да искуси праву намеру и значење целог закона.

Где се, према апостоу Павлу, налази право значење закона? 3. Мојсијева 19,18; Марко 12,31.33; Матеј 19,19; Римљанима 13,9; Јаков 2,8.

Иако је ово цитат из 3. Мојсијева, Павлова изјава у Галатима заснована је на Исусовој употреби текста у 3. Мојсијевој 19,18. Међутим, Исус није био једини јеврејски учитељ који помиње текст у 3. Мојсијевој 19,18 као сажетак целог закона. Раби Хилел, који је живео једну генерацију пре Исуса, рекао је: »Оно што је мрско теби, не чини свом ближњему, и то је целокупни закон.« Међутим, Исусова перспектива је радикално друкчија (Матеј 7,12). Не само да је позитивнија већ показује да закон и љубав нису неспојиве величине. Без љубави, закон је празан и хладан; без закона, љубав нема усмерења.

Шта је лакше и зашто: волети ближње, или једноставно слушати Десет заповести? Расправљајте о свом одговору у разреду.

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

»Истинска вера увек делује преко љубави. Када гледате на Голготу, то није зато да бисте умирили своју душу због необављања дужности, да бисте спокојно заспали, већ да пробудите веру у Исуса, веру која ће деловати, чистећи душу од глиба себичности. Када се вером ухватимо за Христа, наше дело је тек почело. Сваки човек има искварене и грешне навике које се морају савладати оштром борбом. Од сваке душе се тражи да се бори у борби вере. Ако је неко Христов следбеник, он не може да буде оштар у поступању, не може да буде тврдога срца, лишен саучешћа. Не може ни да буде груб у свом говору. Не може ни да буде пун помпе и самоуздизања. Он не може да буде арогантан, нити може да се служи грубим речима, да критикује или да осуђује.

Дело љубави проистиче из дела вере. Библијска религија значи стално деловање. 'Тако да се свијетли видјело ваше пред људима, да виде ваша добра дјела и славе оца нашега који је на небесима.' Традите спасење своје са страхом и дрхтањем, јер је Бог што чини у вама да хоћете и учините као што му је угодно.' Ми треба да будемо ревносни у настојању да чинимо добра дела, да гледамо да истрајемо у добрим делима. А Верни сведок каже: 'Знам твоја дјела!'

Премда је истина да нам наше активности неће саме по себи осигурати спасење, исто је тако истина да ће нас вера која нас сједињује са Христом покренути на активност.« (*The SDA Bible Commentary*, 6. свеска, стр. 1111)

ЗА РАЗГОВОР:

1. Као разред пређите још једном своје одговоре на питања из дела поуке за четвртак. Које решење већина људи сматра лакшим и зашто? На које важне истине вас упућују ваши одговори о томе шта значи извршавати закон?
2. Павле истиче да вера кроз љубав ради. Шта тиме хоће да каже?
3. Размотрите идеју о покушају да се послужимо својом слободом у Христу да се упустимо у грех. Зашто је то тако лако учинити? Међутим, када људи размишљају на такав начин, у коју замку могу да се ухвате? (Види 1. Јованова 3,8)

Сажетак: Слобода је једна од Павлових омиљених речи за дефинисање јеванђеља. Она обухвата и оно што је Христос учинио за нас ослободивши нас од окова света, али и чињеницу да смо позвани да живимо хришћанским животом. Међутим, морамо да будемо веома пажљиви да наша слобода не падне као плен легализма или пак непоштовања правила. Христос нас није ослободио да служимо себи, већ да свој живот можемо предати служби за ближње.

ЖИВЕТИ ПО ДУХУ

Текстови за проучавање: Галатима 5,16-25; 5. Мојсијева 13,4,5; Римљанима 7,14-24; Јеремија 7,9; Осија 4,2; Матеј 22,35-40.

Текст за памћење: »Велим пак: по духу ходите, и жеља тјелеснијех не извршујте.« (Галатима 5,16)

Једна од најомиљењих хришћанских химни свакако је »Дођи, изворе свих благослова« Роберта Робинсона. Међутим, сам Робертсон није увек био човек вере. Очева смрт оставила га је гневног, па се одао пијанству и разуданости. Пошто је слушао познатог проповедника Џорџа Вајтфилда, Робинсон је предао свој живот Господу, постао методистички пастор и написао ту химну, која у оригиналу садржи и речи: »О, како сам свакога дана изнова велики дужник благодати! Нека твоја доброта, као ланцима веже моје немирно срце уз тебе!«

Незадовољан стиховима који су говорили о немирном срцу хришћанина, неко је уписао нове речи: »Склон сам, Госпode, да те обожавам, склон да љубим Господа коме служим.«

Упркос свим добрим намерама издавача, првобитне речи тачно описују борбе хришћанина. И као верници, ми имамо две природе, телесну и духовну, и оне су стално у сукобу. Иако је наша грешна природа увек »склона« да одлута од Господа, ако смо вољни да се предамо Његовом Духу, не морамо да останемо робови жеља свога тела. То је основна мисао Павлове поруке и текста за ову седмицу.

Прочитајте текст у Галатима 5,16. Какву везу идеја о ходању има са животом вере? 5. Мојсијева 13,4,5; Римљанима 13,13; Ефесцима 4,1,17; Колошанима 1,10.

»Ходити« је метафора извучена из Старог завета и односи се на начин на који верник треба да се понаша. Павле, и сам Јеврејин, често употребљава ову метафору у својим посланицама да опише начин понашања који треба да буде обележје хришћанског живота. Његова употреба те метафоре вероватно је повезана с првим именом ране Цркве. Пре него што су Христови следбеници добили име хришћани (Дела 11,26), били су једноставно познати као следбеници »Пута« (Јован 14,6; Дела 22,4; 24,14). То упућује да је хришћанство у тим раним данима представљало не само низ теолошких веровања која су се усредсређивала на Исуса Христа већ и »пут« живота којим треба да се »иде«!

На који начин се Павлова метафора о ходању разликује од исте метафоре у Старом завету? Упореди текстове у 2. Мојсијевој 16,4; 3. Мојсијевој 18,4; Јеремјији 44,23. са Галатима 5,16,25; Римљанима 8,4.

Понашање у Старом завету није било описано као »ходање«, већ много одређеније као »ходање по закону«. *Halakah* је правни термин којим су се Јевреји служили да означе правила и прописе закона и рабинске традиције својих отаца. Иако се *halakah* обично преводи као »јеврејски закони« сама реч је утемељена на јеврејској речи »ходати« и дословно значи »пут којим треба ићи«.

Павлов коментар о »ходању по Духу« није супротан послушности закону. Павле не говори да хришћани треба да живе животом кршења закона. И опет, Павле није противник закона или послушности закону. Он се само супроти легалистичком држању којим се закон злоупотребљава. Истинска послушност коју Бог захтева никада се не може постићи силом и спољашњим притисцима, већ мора да буде последица унутрашње жеље изазване Духом (Галатима 5,18).

Какво је ваше искуство са »ходањем по Духу«? Како то постижете? Који обичаји у вашем животу отежавају ходање по Духу?

ХРИШЋАНИНОВА БОРБА

**»Јер тијело жели против духа, а дух против тијела, а ово се про-
тив једно другоме, да не чините оно шта хоћете.« (Галатима 5,17;
види и Римљанима 7,14-24) Како сте, у свом верском животу, ис-
кусили оштру и болну стварност ових речи?**

Борба коју Павле описује није борба коју води свако људско биће; она се односи првенствено на унутрашњу борбу која бесни у сваком хришћанину. Пошто се људи рађају у складу са жељама тела (Римљанима 8,7), тек када будемо поново рођени Духом почиње стварна духовна борба (Јован 3,6). То не значи да нехришћани никада нису укључени у моралне сукобе, јер ни они нису од тога поштеђени. Међутим, и тај сукоб је у крајњој линији резултат деловања Духа. Међутим, борба хришћанина поприма нову димензију, јер верник има две природе које ратују једна против друге, тело и Дух.

У току целе историје хришћани су чезнули да се ослободе те борбе. Неки су покушавали да се повуку из друштва и да тако прекину борбу, док су други тврдили да се грешна природа може избрисати неким чином божанске благодати. Оба покушаја су била узалудна. Иако силом Духа свакако можемо сузбити жеље тела, сукоб ће се наставити на разне начине све док не будемо добили ново тело приликом Христовог другог доласка. Бежање од друштва ништа не помаже, јер без обзира куда идемо, ми борбу носимо са собом, и тако ће бити све до наше смрти или до другог Христовог доласка.

Пошто имамо две природе, ми смо дословно на обе стране истовремено. Духовна наша природа жели оно што је духовно и презире тело. Телесна природа, међутим, чезне за оним што је телесно и противи се духовноме. Пошто је обраћени ум сувише слаб да се сам одупре телу, наша једина нада да покоримо тело огледа се у томе да свакога дана изнова доносимо одлуку да се заједно с Духом боримо против своје телесне природе. Управо зато је Павле тако упоран када нас позива да ходимо у Духу.

**На темељу свог личног искуства у борби између СВОЈЕ две
природе, који савет бисте дали хришћанину који покушава да
победи у тој непрекидној борби са самим собом, борби која се
никада не завршава и никада не престаје?**

Пошто је говорио о сукобу који постоји између тела и Духа, Павле у Галатима 5,18-26. расправља о природи овог сукоба, дајући листу етичких мана и врлина. Каталог мана или врлина била је уобичајена литерарна појава и у јеврејској и у грчко-римској литератури. Те листе су доносиле попис мана које треба избегавати и врлина које треба развијати.

Пажљиво проучите листе мана и врлина у наведеним текстовима. На које начине је Павлова листа у Галатима 5,19-24. слична, а ипак различита од оних на другим местима? Јеремија 7,9; Осија 4,2; Марко 7,21.22; 1. Тимотију 3,2.3; 1. Петрова 4,3; Откривење 21,8.

Иако је Павле био свестан постојања листа мана и врлина, постоје значајне разлике у начину на који он употребљава своје две листе у Галатима. Прво, иако Павле упоређује те две листе, не говори о њима на исти начин. Листу мана назива »дела телесна«, док листу врлина почаствује називом »род Духа«. То је врло важна разлика. И као што један писац пише: »Тело захтева, а Дух производи. Док једна листа одише атмосфером наметљивости и луде попустљивости својим жељама, друга говори о старању за друге, ведрини, опоравку, поузданости. Једна описује људске манипулације, а друга божанско оспособљавање или додељивање благодати, наглашавајући чињеницу да је унутрашње преображење извор одговорног понашања.« (Ј. Дан, *The Epistle to the Galatians*, стр. 308)

Друга занимљива разлика између две Павлове листе је у томе што је листа мана намерно названа у множини као »дјела тјелесна«. Међутим, »род Духа« је у једнини. Та разлика може да укаже да живот којим се живи у телу не може да унапреди ништа друго осим подела, немира, изазивања раскола, нејединства. Насупрот томе, живот који се живи у Духу производи један род Духа, који се показује у девет врлина које потпوماжу јединство.

У овом контексту, неки људи тврде да оно што човек верује о Богу у ствари и није много важно све док је искрен и поштен. Ништа није даље од истине од тога! Павлова листа мана осведочава у супротном: погрешна гледишта о Богу наводе на изопачене идеје о сексуалном понашању, религији и етици уопште, што доводи до кидања међуљудских односа. Осим тога, може доћи и до губитка вечног живота (Галатима 5,21).

Прегледајте листу »дјела тјелесних«. На који начин свако од њих можете сагледати као кршење једне или више од Десет заповести?

РОД ДУХА (ГАЛАТИМА 5,22-24)

**»А род је духовни: љубав, радост, мир, трпљење, доброта, милост, вјера, кротост, уздржање, на то нема закона.« (Галатима 5,22.23)
На које начине послушност моралном закону од Десет заповести одражава род Духа онако како је изражен овим стиховима? (Види и Матеј 5,21.22.27.28; 22,35-40)**

Десет заповести нису алтернатива љубави; оне нам показују начине на које можемо да изразимо љубав и према Богу и према ближњима. Без обзира колико премашује слово закона, љубав није у сукобу са законом. Мисао да љубав према Богу и љубав према ближњему укидају Десет заповести има исто толико смисла као кад кажемо да љубав према природи укида закон гравитације.

Осим тога, као супротност опису телесних дела у 51 речи, род Духа је описан као девет врлина. Теолози верују да су тих девет врлина организоване у три грозда по три врлине, али се мало слажу у томе колико је њихов редослед важан. Неки у броју три виде прикривено позивање на Тројство; други верују да три тријаде одражавају начине на које треба да се односимо према Богу, својим ближњима и коначно према самима себи; а неки виде у овој листи опис самога Христа. Иако свако од тих гледишта има одређену вредност, најважнија чињеница која се не сме превидети јест узвишено место које Павле даје љубави у животу једног хришћанина.

Чињеница да Павле наводи љубав као прву од девет врлина није случајна. Он је већ нагласио централну улогу љубави у животу хришћанина у Галатима 5,6 и 13, и он је укључује у своју листу врлина и на другим местима (2. Коринћанима 6,6; 1. Тимотију 4,12; 6,11; 2. Тимотију 2,22). Док се све друге врлине појављују и у нехришћанским изворима, љубав је изразито хришћанска врлина. Све то показује да љубав треба да се посматра не само као једна међу многим врлинама, већ као најважнија хришћанска карактеристика која представља кључ за све остале врлине. Љубав је најважнији род Духа (1. Коринћанима 13,13; Римљанима 5,5), и она треба да дефинише живот и држање сваког хришћанина (Јован 13,34.35), ма колико понекад било тешко показивати љубав.

Колико је самоодрицање садржано у љубави? Можете ли волети без самоодрицања? Шта нас Исус учи о љубави и самоодрицању?

ПУТ ПРЕМА ПОБЕДИ

Иако ће унутрашњи сукоб између тела и Духа увек беснети у срцу сваког верника, хришћанским животом не смеју да доминирају пораз, пропусти и грех.

Према тексту у Галатима 5,16-26, шта је кључ живота у којем Дух влада телом?

Текст у Галатима 5,16-26. садржи кључне глаголе који описују врсту живота у којем влада Дух. Прво, верник треба да »ходи« у Духу (5,16). Грчки глагол је *peripateo* који дословно значи »ходати околу или следити некога«. Следбеници познатог грчког филозофа Аристотела постали су познати као »перипатетици« зато што су следили Аристотела куда год је ишао. Чињеница да се глагол налази у садашњем времену указује да Павле не говори о неком повременом ходању, већ о трајном свакодневном искуству. Осим тога, пошто је то и заповест »ходајте« у Духу, види се да ходање у Духу представља избор који се свакодневно понавља.

Други глагол је »бити вођен« (5,18). То показује да треба да дозволимо Духу да нас води у смеру у којем треба да идемо (упореди Римљанима 8,14; 1. Коринћанима 12,2). Наш посао није да водимо, већ да следимо.

Следећа два глагола појављују се у Галатима 5,25. Први је »живети« (*zao* у грчком). Под »живети« Павле подразумева искуство новорођења које мора да обележава живот сваког верника. Павлова употреба садашњег времена указује на искуство новорођења које треба да се обнавља свакога дана. Пошто ми живимо у Духу, Павле наставља и пише да треба и да »ходимо« у Духу. Реч преведена са »ходити« разликује се од оне у 16. стиху. Овде је то реч *stoiheo*. То је војни термин који дословно значи »стати у редове« »одржати корак« или »усагласити се«. Основна мисао овде је да нам Дух даје не само живот већ и да треба да усмерава тај живот свакога дана.

У 24. стиху Павле употребљава глагол »распети«. Свакако да то помало изненађује. Ако треба да следимо Духа, морамо донети чврсту одлуку да усмртимо жеље тела. Наравно, Павле говори симболички. Ми распињемо тело хранећи свој духовни живот и изгладњујући жеље тела.

Које промене и одлуке морате донети да бисте постигли победе које су вам обећане у Христу – победе које вам сада непрестано измичу?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

»Живот хришћанина није увек глaдак. Он мора да се суочава с озбиљним сукобима. Сурова искушења га нападају. "Тијело жели против духа, а дух против тијела!" Што се више приближавамо крају историје ове земље, то ће варљивији и заводљивији бити напади непријатеља. Његови напади ће постајати све оштрији и све чешћи. Они који се одупиру светлости и истини постају све тврдоврагији и неосетљивији, и све огорченији против оних који воле Бога и држе Његове заповести.« (*The SDA Bible Commentary*, 6. свеска, стр. 1111)

»Утицај Светога Духа представља Христов живот у души. Ми не видимо Христа и не говоримо с Њим, али Његов Свети Дух је исто тако близу нас на једном месту као и на другом. Он говори свакоме и преко свакога који је примио Христа. Они који прихватају да Дух станује у њима показују родове Духа – љубав, радост, мир, трпљење, доброту, милост, веру.« (*The SDA Bible Commentary*, 6. свеска, стр. 1112)

ЗА РАЗГОВОР:

1. Дубоко размишљајте о разапињању жеља тела. Шта то у ствари значи? Како се то може учинити? Како често то морамо чинити? Зашто је Павле употребио тако строгу реч? Шта употреба глагола »распети« говори о томе колико је тешка та битка?
2. Коју улогу људски напори имају у рађању рода Духа? Шта вам ваше лично искуство говори о тој улози?
3. Павле каже да они који чине телесна дела неће наследити Божје царство. Како да помирите ту изјаву са чињеницом да исти Павле говори да се спасавамо вером, а не делима?
4. У вашем ходању с Господом, која је највећа борба с којом се суочавате? Зар то није грех, и како је грех утицао на ваш однос према Богу? Који хришћанин није осетио отуђење, сумњу и разочарање као последицу греха у свом животу, а посебно зато што имамо обећање о победи над тим грехом? Посматрајући ту чињеницу у контексту победе над грехом, зашто морамо увек имати на уму да наше спасење почива потпуно на ономе што је Исус учинио за нас?

Сажетак: Иако у животу сваког верника постоји сукоб између телесних жеља и жеља Духа, хришћански живот не мора бити осуђен на пораз. Пошто је Христос победио силу греха и смрти, хришћански живот може да буде живот у којем влада Дух, доносећи свакодневну залиху Божје благодати, која нас оспособљава да сузбијамо телесне жеље.

ЈЕВАНЂЕЉЕ И ЦРКВА

Текстови за проучавање: Галатима 6,1-10; Матеј 18,15-17;
1. Коринћанима 10,12; Римљанима 15,1; Јован 13,34; Лука 22,3.

Текст за памћење: »Зато, дакле, док имамо времена да **чимемо добро свакоме, а особито онима који су с нама у вјери.**« (Галатима 6,10)

Неки пољопривредници су одлучили да највеће кромпире сачувају за себе, а да оне најситније употребе за семе. После неколико разочаравајућих жетви, установили су да је сама природа смањила њихове кромпире на величину кликера. Преко те катастрофе, ови људи су научили једну важну животну поуку.

»Није требало да оно најбоље задрже за себе, а да тек остатке употребе за семе. Закон живота гласи да ћеш пожњети оно што си посејао.

У извесном смислу, сејање ситног кромпира и даље је општи обичај. Ми оно што је најбоље у животу узимамо за себе, а сејемо остатке. Потом очекујемо да неком сулудом променом духовних закона наша себичност буде награђена несебичношћу.«
(*International Student Fellowship Newsletter*, март 2007)

Павле примењује ово начело у Галатима 6,1-10. Уместо да се верници међусобно »кољу и једу« (Галатима 5,15), црква треба да буде место где нас Дух упућује да једни другима дајемо предност. Схватање да се спасавамо благодаћу треба да нас учини скромнијима и стрпљивијима у начину поступања према другима.

ПОДИГНУТИ ОНЕ КОЈИ СУ ПАЛИ

Иако је Павле имао велика очекивања кад је реч о начину хришћанског живота (Галатима 5,16), његови савети верницима у Галатима 6,1 су освежавајуће реалистични. Људи нису савршени, па чак и најоданији хришћани нису имуни на погрешке. У грчком језику, Павлове речи у Галатима 5,16. указују да он замишља стање које ће извесно завладати у цркви у дато време. Павле даје Галатима практичне савете како да поступају у случају да дође до таквих ситуација.

Како хришћани треба да се понашају када неки верник прихвати неки облик нехришћанског понашања? Галатима 6,1; Матеј 18,15-17.

Да бисмо имали користи од Павловог савета у Галатима 6,1 морамо замислити управо ону врсту стања које Павле има на уму. То стање је описано са две речи које се појављују у првом делу тог текста. Прва је »упадне« или »буде ухваћен«. Дословно, реч значи »пронађен, ухваћен или изненађен«. Контекст али и нијансе у значењу повезане с том речју, упућују да Павле има два аспекта на уму. Он не говори само о вернику који је другог верника »ухватио« у неком недоличном понашању, већ и процес којим и сам тај верник бива »ухваћен« у понашању (види: Приче 5,22) које би, у бољим околностима, свакако избегао.

Извесност да грешка о којој Павле говори није намерна показује и терминологија којом се служи. Реч преведена као »грех« долази од грчке речи *paraptoma* која се не односи на намерни грех, већ пре на грешку, посртање или погрешан корак. Ово последње посебно има смисла у светлости Павловог претходног коментара о »ходању« у Духу. Иако то никако не оправдава учињену погрешку, јасно је да Павле не говори о намерном греху (1. Коринћанима 5,1-5).

Правилан приступ у таквом случају не треба да буде казна, осуда или искључење, већ подизање. Грчка реч преведена као »обновити« гласи *katartizo* и значи »закрпити«, »довести у ред«. У Новом завету реч се употребљава за крпљење мрежа (Матеј 4,21), али и за објашњење процеса намештања сломљене кости у грчкој медицинској литератури. Баш као што не бисмо оставили верника који је пао и сломио ногу, као удови Христовог тела ми ћемо се нежно постарати за брата или сестру у Христу који су посрнули и пали док смо заједно ходали путем према Божјем царству.

Уместо да примењујемо савет из Матеја 18,15-17, зашто тако често говоримо лоше о особама на које се љутимо, дозвољавамо свом гневу да се распламти, или чак планирамо и освету?

ЧУВАЈТЕ СЕ ИСКУШЕЊА

»Тада рече Натан Давиду: ти си тај.« (2. Самуилова 12,7)

Озбиљност Павлових речи у Галатима 6,1. – да чувамо себе и свој живот да не бисмо пали у искушење – не сме се занемарити. Хитност и брига који прате Павлове речи може се видети по начину на који упућује свој позив. Реч, преведена као »узимајући у обзир« или »старајући се« дословно значи »пажљиво гледајте« или »уложите велику пажњу у« (упореди Римљанима 16,17; Филибљанима 2,4). Према томе, Павле дословно говори да »пажљиво чувамо себе« да нас напад греха не би изненадио и нашао неспемне. Да би нагласио своју опомену, Павле прелази са другог лица множине »сви ви« у првој половини текста у Галатима 6,1 на друго лице јединине (»ти«) у последњем делу стиха. То није неко опште упозорење које се односи на целу цркву, већ је то лично упозорење упућено сваком појединцу у оквиру цркве.

Павле не објашњава изричито природу искушења на које тако строго упозорава Галате. Можда и нема неки одређени прекршај у виду, већ једноставно говори о опасности да неко учини *исти* грех, без обзира какав, од којег жели да сачува друге. У исто време, његове речи у Галатима 5,26. против »самољубља« (лажна слава) указују да их упозорава на осећање да су на неки начин духовно надмоћнији, духовно изнад оних које желе да спасу, да подигну.

Зашто Павле осећа потребу да опомене Галате поводом духовне охолости? Узмите у обзир и 1. Коринћанима 10,12; Матеј 26,34; 2. Самуилова 12,1-7.

Једна од највећих опасности у хришћанском животу јесте осећање духовне охолости која чини да мислимо да смо на неки начин имуни на неке облике греха. Отрежњује нас ипак чињеница да сви ми имамо исту грешну природу – природу која се противи Богу. И тако, без обуздавајуће силе Божјега Духа, можемо се спустити до скоро сваког облика греха, само када се стекну повољне околности. Таква свест о нашем правом стању без Христа може да нам помогне да не паднемо у грех самоправедности, а може нас надахнути и већим саосећањем према онима који падну и учине који грех.

Колико пута сте запазили како осуђујете друге (можда само у свом срцу) због греха за који сте једнога дана и ви постали криви пред Богом?

НОШЕЊЕ ТЕРЕТА (ГАЛАТИМА 6,2-5)

Осим да подижу посрнуле, коју је још одговорност Павле дао верницима у Галатији? Галатима 6,2-5; види и Римљанима 15,1; Матеј 7,12.

Рчка реч преведена као »бreme« у Галатима 6,2. гласи *baros*. Она се дословно односи на тешке терете које је неко морао да носи на велику удаљеност. Међутим, током времена, реч је постала метафора за било коју врсту невоље или тешкоће, као што је, на пример, терет дугог радног дана пуног спарине и врућине (Матеј 20,12). Иако непосредни контекст Павловог савета да »носе бремена један другог« сигурно обухвата и морално посртање других верника, поменуто у претходном стиху, замисао о ношењу терета коју он има на уму је много шира. Павлови савети откривају неколико врста духовних увида у хришћански живот који се не смеју занемарити.

Прво, као што један писац примећује: »Сви хришћани имају своје терете. Наши терети могу да се разликују по величини и облику, или по врсти, зависно од намера које Провиђење има у нашем животу. За неке, то је терет искушења и последица моралног посртања, као у Галатима 6,1. За друге, то може да буде физичка болест или ментална несрећеност, или породична криза, или незапосленост, или тлачење од стране демона и мноштво других невоља; али ниједан хришћанин није изузет од ношења терета.« (Т. Џорџ, *Galatians*, стр. 413)

Друго, Бог не жели да све своје терете носимо сами. На несрећу, често смо много спремнији да помогнемо другима да носе своје терете него да дозволимо другима да нам помогну у ношењу наших сопствених. Павле осуђује такво понашање као самодовољност (Галатима 6,3), као људску охолост, када одбијамо да признамо да имамо потребе и слабости. Таква охолост нам не само ускраћује утеху од других већ спречава друге да испуне службу коју их је Бог позвао да обаве.

Конечно, Бог нас позива да носимо терете других, јер се путем нашег таквог понашања показује Божја утеха. Ово старање је утемељено на чињеници да је Црква Тело Христово. Једну илустрацију те истине налазимо у Павловим речима: »Али Бог, који тјеши понижене, утјеши нас доласком Титовијем.« (2. Коринћанима 7,6) Запазите да та »Божја утеха није била пружена Павлу преко његове личне молитве и чекања на Господа, већ преко дружења с пријатељем и преко радосне вести коју је он донео.

»Људско пријатељство, у којем носимо терете један другоме, део је Божје намере за Његов народ.« (Ј. Стот, *The Message of Galatians*, стр. 158)

Шта вас задржава да не затражите помоћ – охолост, недостатак поверења, осећање самодовољности? Ако имате неку потребу, зашто не потражите некога у кога имате поверења и затражите од њега да вам помогне да носите свој терет?

ХРИСТОВ ЗАКОН (ГАЛАТИМА 6,2-5)

Павле повезује ношење терета са испуњавањем Христовог закона. Шта он то мисли када каже »закон Христов«? Галатима 5,14; 6,2; Јован 13,34; Матеј 22,34-40.

Павлова употреба израза »закон Христов« (*ton nomon tu Hristu*) не појављује се нигде на другом месту у Библији, иако се он служи сличним изразом у 1. Коринћанима 9,21 (*ennomos Hristu*). Јединственост тог израза имала је као последицу извештан број различитих тумачења. Неки погрешно сматрају да је то доказ да је Божји закон дат на Синају био замењен другим законом, законом Христовим. Други мисле да реч закон једноставно означава општа начела (види Римљанима 7,21), да значи да ношењем терета других следимо Христов пример. Иако ово друго тумачење има неких добрих страна, контекст и слична терминологија као у Галатима 5,14 упућују да је »испуњавање закона Христовог« само још једно позивање на испуњавање Мојсијевог закона путем љубави. Павле је већ раније у својој посланици показао да морални закон није укинут Христовим доласком. Уместо тога, морални закон протумачен љубављу наставља да има важну улогу у животу хришћанина. То је сажет приказ онога што је Исус учио у току своје земаљске службе и чинио у току целог свог живота, па чак и у својој смрти. Ношењем терета других, ми не смо да следимо Исусове стопе већ испуњавамо и Његов закон.

Још један проблем се појављује у овим стиховима - привидна супротност између Галатима 6,2. и 6,5. Овај проблем, међутим, лако се решава када схватимо да Павле употребљава две различите речи да опише два различита стања. Као што смо већ видели, реч за терет у 2. стиху (*baros*) односи се на тешке терете који се носе на велике удаљености. Реч *fortion* у 5. стиху, међутим, односи се на бродски терет, на војнички ранац, па чак и на дете у мајчиној утроби. Док се претходни терет могао скинути, овај други не може. Трудна жена мора да носи своје дете. Као што овај пример показује, има неких терета које други људи могу да носе заједно с нама или уместо нас, али има и таквих терета, као што је пробуђена савест и патње или смрт, за које нема помоћи других. За те терете морамо се ослонити једино на Божју помоћ (Матеј 11,28-30).

Док за неке терете можете добити помоћ од других људи, друге треба за поверимо само Господу. Како да научите да Господу препустите терете које ви сами нисте у стању да носите?

СЕЈАТИ И ЖЊЕТИ (ГАЛАТИМА 6,6-10)

У Галатима 6,7. реч преведена као »ружити« (*mukterizo* – ругати се) појављује се само овде у Новом завету, иако се често налази у грчком преводу Старог завета. Она дословно значи »презриво окренути нос«. У Старом завету она се углавном односи на презирање Божјих пророка (2. Дневника 36,16; Јеремија 20,7) и чак је једном употребљена да се опише бунтовно држање народа према Богу (Језекиљ 8,17). Павле наглашава да људи могу занемаривати Бога или чак одбацити Његове заповести, али да се по мудрости не могу мерити с Њим, да Га не могу надмудрити. Он је коначни судија и на крају грешници ће платити цену за своја дела.

Прочитајте текст из Галатима посланице 6,8. Шта Павле жели овде да каже? Које примере у Библији можете наћи о људима који су сејали у тело и оних који су сејали у Дух? (Види, на пример, Дела 5,1-5; Лука 22,3; Данило 1,8; Матеј 4,1.)

Павлова метафора о сејању и скупљању рода није једина ове врсте. То је животна чињеница која се појављује у многим старим пословицама и изрекама. Међутим, значајан је начин на који је Павле употребава да нагласи своје претходне коментаре о телу и о Духу. Један писац каже: »Савремени еквивалент је да смо слободни да изаберемо, али нисмо слободни да изаберемо последице свога избора.« (Ј. Дан, *Galatians*, стр. 330)

Иако нас Бог не ослобађа увек од земаљских последица наших греха, не смемо се препустити очајању због погрешних одлука које смо довели. Можемо се радовати да нам је Бог опростио наше грехе и прихватио нас као своју децу. Треба да се радујемо приликама које смо добили да сејемо оно што ће нам донети небеску жетву. У међувремену, текст у Галатима 6,10 описује чињеницу да »хришћанска етика има двоструки фокус: један је универзалан и свеобухватан: »Чинимо добро свим људима«; други је посебан и личан: »А особито онима који су с нама у вери«. Павлов универзалистички позив је утемељен на чињеници да су сви људи створени по облику Божјем и да су зато бескрајно вредни у Његовим очима. Када год су хришћани заборављали ову важну чињеницу из божанског откривења, неизбежно су упадали у заслепљујуће грехе расизма, сексизма*, трибализма**, класних подела, и у хиљаде других затуцаности које су мучиле људски род од Адама и Еве па све до наших дана.« (Т. Џорџ, *Galatians*, стр. 427.428)

Сејемо или на добро или на зло. Погледајмо добро себе! Какву ћемо врсту жетве на крају пожњети?

* сексизам, неравноправност полова, дискриминација најчешће мушкараца према женама

** трибализам, организација друштва заснована на солидарности људи који потичу из истог краја, исте етничке групе и слично

»Божји Дух држи зло под влашћу савести. Када се човек уздигне изнад утицаја Духа, жање жетву безакоња. На таквог човека Дух има све мање и мање утицаја да га обузда од сејања семена непослушности. Опомене имају све мање и мање снаге и не допиру до њега. Он постепено губи и страх Господњи. Он сеје у тело; пожњеће поквареност. Жетва семена које је сам посејао управо сазрева. Он презире Божје свете заповести. Његово телесно срце постаје камено срце. Отпор према истини подупиरे га у безакоњу. Управо зато што су људи сејали зло, насиље, злочини и безакоње преовладали су у препотопном свету.

Сви треба да буду обавештени о средствима која разарају душу. То се не догађа због неког декрета који је Бог издао против људи. Бог није учинио да људи постану духовно слепи. Он је дао довољно светлости и доказа да оспособи човека да разликује истину од заблуде. Међутим, Он не присиљава човека да прихвати истину. Он му даје слободу да изабере добро или да изабере зло. Ако се човек одупре доказима који су сасвим довољни да поведу његове мисли у правом смеру и ипак изабере зло, он ће то чинити још много хитрије други пут. Трећи пут ће се још спремније удаљити од Бога и испољити још већу жељу да стане на страну Сотоне. И наставиће да иде тим смером све док се не утврди у злу, да верује лаж коју је гајио као истину. Његов отпор је донео своју жетву.« (*The SDA Bible Commentary*, 6. свеска, стр. 1112)

ЗА РАЗГОВОР:

1. У практичном смислу, шта стварно значи »подигнути« верника који је упао у грех? На који начин природа учињеног греха утиче на процес устајања? Да ли устајање значи да ће све бити исто као пре падања у грех?
2. Пошто постоје неки терети које људи морају да носе сами (Галатима 6,5), како да се верник одлучи треба ли да помогне некоме?
3. Колико је ваша црква успела да примени Павлове савете у Галатима 6? Шта бисте ви лично могли да допринесете да се стање унапреди?

Сажетак: Доказ о Божјој присутности међу припадницима свога народа је христолики дух који влада у цркви. Он се може видети по начину на који се опроштење и хришћанска помоћ указују онима који греше, по томе како верници помажу једни другима у невољама, у намерним делима љубазности не само у односу на вернике већ и у односу на друге људе.

ХВАЛИТИ СЕ КРСТОМ

Текстови за проучавање: Галатима 6,11-18; Римљанима 6,1-6; 12,1-8; 2. Коринћанима 4,10; 5,17; 11,23-29.

Текст за памћење: »А ја Боже сачувај да се чим другијем хвалим, осим крстом Господа нашега Исуса Христа, којег ради разапе се мени свијет, и ја свијету.« (Галатима 6,14)

Ово проучавање Посланице Галатима било је веома озбиљно и исцрпно. Свестан свог позива и истинитости онога што је проповедао (уосталом, као што је рекао много пута, истина долази од Господа) Павле је писао, надахнут ревношћу старо-заветних пророка Исаије, Јеремије и Осије. Баш као што су они преклињали Божји народ свога времена да се одврати од својих погрешака, и Павле је то чинио за народ свога времена.

Без обзира на различите околности, на крају крајева речи пророка Јеремије могу се исто тако лако применити на Галате као што су се примењивале на народ његовог времена: »Овако вели Господ: мудри да се не хвали мудрошћу својом, ни јаки да се не хвали богатством својим. Него ко се хвали, нека се хвали тијем што разумије и познаје мене да сам ја Господ који чини милост и суд и правду на земљи, јер ми је то мило, говори Господ.« (Јеремија 9,23.24)

Нигде се наша »славна« људска мудрост, наше богатство и наша моћ не појављују јасније у свој својој узалудности и таштини као пред крстом Исуса Христа – што је фокус Павловог писма његовом залуталом стаду у Галатији.

ПАВЛОВОМ ВЛАСТИТОМ РУКОМ

Упоредите Павлову завршну примедбу у Галатима 6,11-18. са завршним примедбама у његовим другим посланицама. На који начин се завршне речи у Галатима разликују од завршних речи у другим посланицама, а на који начин су им сличне? Види завршне речи у Римљанима, у Првој и Другој Коринћанима, у Ефесцима, Филибљанима, Колошанима и у Првој и Другој Солуњанима.

Павлове завршне речи нису увек једнаке, али се у њима ипак појављује извештајни број заједничких елемената: (1) поздрави посебним појединцима, (2) коначне опомене, (3) лични потпис и (4) завршна молитва и благослов. Када се ови заједнички елементи у другим посланицама упореде с Павловим завршним речима у Галатима, уочавају се две значајне разлике.

Прво, за разлику од других Павлових посланица, у Галатима нема појединачних поздрави. Зашто? Као и изостанак традиционалног захваљивања на почетку Посланице, то је вероватно још један доказ напетих односа између Павла и Галата. Павле је љубазан, али уздржан.

Друго, морамо се сетити да је Павле имао обичај да своја писма диктира свом писару (Римљанима 16,22). А онда, када би завршио, Павле би узимао перо у своју руку и написао неколико кратких речи на завршетку посланице (1. Коринћанима 16,21). Међутим, у Галатима Павле мења уобичајени начин поступања. Када узима перо из руке писара, Павле је и даље толико забринут због околности у Галатији да пише много дужу поруку. Једноставно није у стању да прекине да пише све док још једном не позове Галате да се одврате од својих неразумних путева.

У Галатима 6,11 Павле наглашава да свој текст пише великим словима. Ми стварно не знамо зашто то чини. Неки су нагађали да Павле не говори о величини слова, него о њиховом искривљеном облику. Они мисле да су његове руке биле тако онемоћале од прогонства или прављења шатора да више није био у стању да правилно обликује своја слова. Други верују да његови коментари пружају још један доказ о његовом слабом виду. Иако су оба тумачења могућа, изгледа да је много једноставније да закључимо да је Павле намерно писао великим словима да нагласи и подвуче важне речи или мисли тиме што ће их написати великим словима или подвући цртом.

Без обзира на разлог, Павле је сигурно желео да његови читаоци послушају његове речи опомене и савета.

ХВАЛИТИ СЕ ПО ТЕЛУ

Прочитајте текст у Галатима 6, 12.13. Шта Павле говори у тим стиховима?

Иако је Павле већ указивао на побуде и циљеве својих противника (Галатима 1,7; 4,17), његова примедба у Галатима 6,12.13 је први изричито коментар о његовим противницима. Он их описује као људе који желе »да се хвале по тијелу«. Израз »да се хвале« на грчком језику дословно значи да ставе »добро лице«. У ствари, реч за »лице« у грчком језику иста је као и реч за маску; отуда се она користила да симболички означи глумачку улогу. Другим речима, Павле говори да су ти људи слични глумцима који траже аплауз од својих гледалаца. У једној култури утемељеној на части и срамоти, слагање је битно, и они који су проповедали заблуде покушавали су изгледа да поправе свој углед пред својим земљацима Јеврејима у Галатији и пред другим јеврејским хришћанима у Јерусалиму.

Павле истиче важну чињеницу о једној од њихових побуда – жељу да избегну прогонство. Иако се прогонство може схватити у драматичном облику који обухвата и физичко злостављање, оно може да буде исто тако разорно и у својим блажим облицима, као што су узнемиравање и искључивање. Павле и остали фанатични ревнитељи у Јудеји некада су се служили првим обликом (Галатима 1,13), али је и други имао врло неугодне последице за хришћане.

Јеврејске религијске старешине и даље су имале значајан политички утицај на многим подручјима. Они су имали политичку потврду Рима; према томе, многи јеврејски хришћани су били врло ревни да одрже добре односе с њима. Обрезајући незнабошце, учећи их да поштују Тору, Павлови противници у Галатији могли су да укажу на заједничке циљеве с локалним Јеврејима. То би им омогућило да задрже не само добре односе са синагогама већ би ојачало и пријатељске везе с јеврејским верницима у Јерусалиму, који су гајили све веће сумње према делу које се обављало међу незнабошцима (Дела 21,20.21). Нема сумње, осим тога, да је њихово деловање у извесном смислу могло допринети да њихово сведочење Јеврејима буде успешније.

Без обзира шта је Павле имао на уму, његове речи су јасне: »А и сви који побожно хоће да живе у Христу Исусу, биће гоњени.« (2. Тимотију 3,12)

Зашто су Павлови противници проповедали своје заблуде? Када се све узме у обзир, све изгледа врло разумно. Шта нам то каже о опасности да чак и из најбољих побуда скренемо с пута, уколико нисмо веома опрезни? Када сте последњи пут учинили нешто погрешно из добрих побуда?

ХВАЛЕЋИ СЕ КРСТОМ (ГАЛАТИМА 6,14)

»А ја Боже сачувај да се чим другијем хвалим осим крстом Господа нашега Исуса Христа, којег ради разапсе се мени свијет и ја свијету.« (Галатима 6,14)

Пошто је разобличио побуде које су навеле неке хришћане да проповедају обрезање, Павле још једном коначно представља своје јеванђеље Галатима, иако у збијеном облику. За Павла, јеванђеље је утемељено на два основна стуба: (1) на централном месту крста (Галатима 6,14) и (2) на доктрини о оправдању (Галатима 6,15). У данашњем делу поуке усредсредимо се на први.

Живећи у двадесет и првом столећу, нама је тешко да схватимо шок који су Павлови коментари о крсту (Галатима 6,14) првобитно морали изазвати. Данас је Христов крст општеприхваћени и цењени симбол који изазива позитивна осећања код већине људи. Међутим, у Павлове дане, крст није био нешто чиме би се требало хвалити, већ нешто презрено и срамотно. Презир с којим је стари свет гледао на Христов крст јасно се препознаје на првом познатом ликовном представљању распећа. Временски смештен у прву половину другог столећа, прастари графит – цртеж на зиду – представља распеће човека с главом магарца. Испод крста, повезан с човеком који се моли склопљених руку, стоји натпис: »Александар се моли свом богу!« Једно је јасно: Христов крст је сматран нечим срамним. Управо у том контексту Павле храбро изјављује да се ничим другим не хвали осим крстом свога Господа Исуса Христа.

До које разлике је Христов крст довео у Павловом односу према свету? Галатима 6,14; Римљанима 6,1-6; 12,1-8; Филипљанима 3,8.

Христов крст мења све за верника. Он нас позива не само да поново оценимо начин на који посматрамо себе већ и како се односимо према свету. Свет – ово садашње покварено време и све што оно садржи (1. Јованова 2,16) – стоји у односу противљења према Богу. Пошто смо ми умрли с Христом, свет више нема снагу поробљавања коју је некада имао над нама, тако да више нема ни старог живота којим смо некада живели. Настављајући Павлово поређење, раскид између верника и света треба да изгледа као да су умрли један за другог.

Како крст утиче на ваш однос према свету? До какве промене је дошло у вашем животу? У којој мери сада живите друкчије него раније, пре него што си свој живот предали у Господње руке, у руке Господа који је умро за вас?

НОВО СТВОРЕЊЕ

Пошто је нагласио централно место Христовог крста у животу хришћанина, Павле сада наглашава други темељни стуб своје еванђеоске поруке: оправдање вером.

Као што смо проучавали у току целог тромесечја, Павле је у ствари поставио обрезање насупрот јеванђељу. Али, он није против самог обрезања. Павле је дао неколико важних изјава против обрезања (види: Галатима 5,2-4), али он не жели да Галати дођу до закључка да је необрезање много угодније Богу од обрезања. Он то не тврди, јер неко може да буде исто толико легалистички настројен у погледу онога што чини, као и у погледу онога што не чини. Духовно говорећи, питање обрезања је неважно само по себи. Права религија је маље утемељена на видљивом понашању, а више на стању људског срца. Као што је сам Исус рекао, неко може прекрасно изгледати на очима, а да изнутра буде искварен (Матеј 23,27).

Шта значи бити ново створење? Галатима 6,15; 2. Коринћанима 5,17. Како си ти сам искусио шта то значи?

Грчка реч преведена као »створење« гласи *ktisis*. Она се може односити на свако појединачно створење (Јеврејима 4,13) или на сва створена бића (Римљанима 8,22). У оба случаја, реч указује на деловање Створитеља. То Павле жели да истакне. Постати »ново створење« није нешто што ми можемо постићи било којим људским напором - било обрезањем или било чим другим. Исус говори о том процесу као о новорођењу (Јован 3,5-8). То је божански акт којим Бог узима особу која је духовно мртва и удахњује у њу духовни живот. То је још једна метафора која описује спасоносни чин који Павле симболички назива оправдање вером.

Павле говори о том искуству новог стварања много детаљније у 2. Коринћанима 5,17. У том стиху објашњава да постати ново створење значи много више од саме промене статуса у небеским књигама; она доноси промену и у нашем садашњем животу. И као што један писац каже, она »укључује цели процес промене: обновитељско дело Светога Духа које води покајању и вери, свакодневни процес умирања телу и оживљавања, стално растење у светости које на крају доводи до усаглашавања с ликом Исуса Христа«. (Т. Џорџ, *Galatians*, стр. 438)

Постати ново створење, међутим, није оно што нас оправдава. Уместо тога, та радикална промена је очевидно показивање свега што значи бити оправдан.

ЗАВРШНЕ ПРИМЕДБЕ (ГАЛАТИМА 6,16-18)

Павле изриче свој благослов онима који, како каже, »по овом правилу живе«. Галатима 6,16. Гледајући на контекст, о каквом правилу Павле овде говори?

Реч преведена као »правило« дословно се односи на прави штап који су употребљавали зидари или столари за мерење. Реч је на крају добила фигуративно значење као правило или мерило којим се нешто мерева. На пример, када говоре о канону Новог завета, људи говоре о двадесет и седам новозаветних књига које се сматрају ауторитативним за одређивање веровања и живота Цркве. Према томе, ако неко учење није у складу с мерилом које представљају те књиге, не може се прихватити.

Какве су то »ране Господа Исуса« које Павле носи на свом телу? Шта је хтео да каже када је написао да нико не сме да му »досађује« зато што их има? Можда ће текст у Галатима 6,14 помоћи да дођемо одговор? Галатима 6,17; 2. Коринћанима 4,10; 11,23-29.

Реч »ознаке« долази од грчке речи »стигмата« од које је изведен наш теолошки појам »стигма«. Павле можда говори о општем обичају жигосања робова знаком њиховог господара ради препознавања, или о обичају неких тајанствених религија у којима одани верници сами себе обележавају у знак оданости. У сваком случају, под »ознакама Господа Исуса« Павле сигурно мисли на ожиљке на свом телу настале због прогонства и тешкоћа (види 2. Коринћанима 4,10; 11,24-27). Његови противници траже да наведу обраћенике из незнабоштва да прихвате ознаку обрезања као доказ њиховог покорвања јудаизму. Међутим, Павле носи ознаке које сведоче чији је роб постао, за њега нема друге верности осим верности Исусу Христу... Ожиљци које је Павле стекао од својих противника док је био у служби свога Господара говоре много речитије о његовој оданости Христу.« (*The SDA Bible Commentary*, 6. свеска, стр. 989)

РАЗМИСЛИ: Које ознаке, физичке или неке друге, носите на себи, ознаке које сте добили због своје оданости и вере у Исуса? Другим речима, чиме сте платили своју веру?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

»Крст на Голготи изазива и коначно ће победити сваку земаљску и паклену силу. У крсту се сабирају сви утицаји, и из њега сви утицаји произлазе. Он је велики центар привлачности, јер је на њему Христос дао свој живот за људски род. Ова жртва је била понуђена са сврхом да се човек обнови у своје првобитно савршенство. Да, чак и више, она је била понуђена да би му омогућила потпуно преображење карактера, да би га учинила и више него победником.

Они који Христовом снагом савладају великог непријатеља Бога и човека, заузеће положаје у небеским дворовима, који ће бити виши од положаја анђела који никада нису сагрешили.

Христос изјављује: 'И када будем подигнут од земље, све ћу привући к себи.' Ако крст не пронађе неки утицај који му иде у прилог, он ће га створити. Како се нараштаји смењују, истина за ово време открива се као садашња истина. Христос на крсту био је посредник којим су се милост и истина среле, а праведност и мир пољубили. То је средство да се покрене свет.« (*The SDA Bible Commentary*, 6. свеска, стр. 1113)

ЗА РАЗГОВОР:

1. Који значај придајете чињеници да Павле почиње и завршава своју посланицу призивањем Божје благодати? Упореди Галатима 1,3. са 6,18.
2. У светлости Павлове изјаве да је »распет ... свету« (Галатима 6,14), какав однос хришћанин треба данас да успостави са светом? Како хришћанин треба да се односи према питањима о животној средини, расизму, побачају, и тако даље, уколико је умро свету?
3. Како неко може да установи да ли је стекао искуство новог стварања о којем Павле пише?
4. На темељу онога што смо научили у току овог тромесечја, како бисте укратко описали Павлово гледиште о следећим темама: о закону, делима закона, оправдању вером, старом и новом завету, Христовом делу и о природи хришћанског живота?

Сажетак: Права религија не састоји се од видљивих дела него од стања човековог срца. Када се срце преда Богу, живот човека ће све више и више одражавати Христов карактер, онако како буде растао у вери. Срце се мора покорити Христу; када се то догоди, све остало ће сигурно уследити.

ЈУЛ

БОЖЈИ ХЕРОЈИ

Уговор са Богом

1. С 2. Дневника 1,1. Уговор са Богом

Право благо

2. Н 1. О царевима 3,7.9. Као мало дете
3. П Јаков 1,5. Тражење мудрости
4. У 1. О царевима 4,33. Најмудрији међу људима
5. С 2. Коринћанима 6,17. Какав епитаф!
6. Ч Матеј 6,24. Продата част
7. П Приче 10,22. Право благо
8. С 1. О царевима 4,34. На раскрсници

Глас искуства

9. Н Проповедник 2,11. Касно буђење
10. П Проповедник 11,9. Глас искуства
11. У 2. Дневника 4,11. Непосвећене способности
12. С 1. О царевима 10,9. Упутити хвалу коме припада
13. Ч Проповедник 10,5.6. Срамни споменици
14. П 2. Дневника 12,1. »Сав Израил с њим.«
15. С 1. О царевима 13,4. Одузета рука

Божји хероји

16. Н 2. Дневника 14,11. Аса је веровао Богу
17. П 1. О царевима 21,25. Језавељин разорни утицај
18. У 1. О царевима 17,1. Глас у пустињи
19. С 1. О царевима 17,13.14. Последња мрвица хране
20. Ч Филибљанима 4,19. »Блаженије је давати...«
21. П 1. О царевима 18,18. Илија пред Ахавом
22. С 1. О царевима 18,21. Божји хероји

Одрећи се себе

23. Н 2. Мојсијева 20,3. Идолопоклонство онда и сада
24. П 1. О царевима 18,41. Чекати Бога
25. У Јаков 5,17.18. Одрећи се себе
26. С 1. О царевима 19,4. Прожет обесхрабрењем
27. Ч 1. О царевима 19,9. »Шта ћеш ти ту?«
28. П 1. О царевима 19,18. Илије потребне данас
29. С 1. О царевима 19,14. У тренуцима слабости

Борбена песма

30. Н 2. Дневника 20,12. Господња битка
31. П 2. Дневника 20,21. Борбена песма

АВГУСТ

ВЕРА И БОЖЈА ОБЕЋАЊА

Све стави на олтар

1. У	2. О царевима 1,16.	Врачање, некада и сада
2. С	Лука 16,10.	Најближи посао
3. Ч	Матеј 10,37.38.	Зашто Јелисије?
4. П	Лука 9,62.	Све стави на олтар
5. С	1. Коринћанима 15,51.52.	Илијин наследник

Божји путеви

6. Н	2. О царевима 2,21.	Загађена и прочишћена вода
7. П	3. Мојсијева 19,32.	Кажњено ругање
8. У	Псалам 33,18.19.	Сто у пустињи
9. С	2. О царевима 5,2.	Иако само дете
10. Ч	Исаија 55,8.9.	Божји путеви
11. П	Откривење 14,13.	Без ватрених кочија
12. С	Јона 1,2.	Невољни пророк

Бео као снег

13. Н	Исаија 26,21.	Постоји граница
14. П	Исаија 6,8.	Пошаљи мене
15. У	Исаија 6,3.	Понизност – права или лажна?
16. С	Исаија 6,6.7.	Живи угљен
17. Ч	Исаија 57,15.	Бео као снег
18. П	Псалам 68,31.	За све
19. С	Плач Јеремијин 3,26.	Јеремија, Божји весник

Вера и Божја обећања

20. Н	Јеремија 35,18.19.	Рихавова породица
21. П	2. Дневника 32,8.	Одбрањена Божја част
22. У	2. О царевима 20,3.	Божанско исцељење
23. С	Исаија 39,4.	Шта су видели?
24. Ч	Авакум 2,4.	Вера и Божја обећања
25. П	Јестира 1,10.11.	Под дејством вина није могуће размишљати
26. С	Јестира 4,14.	За време као што је ово

Извор мудрости

27. Н	Откривење 12,17.	Човекови декрети насупрот Божјим
28. П	Данило 1,17.	Четири младића у Вавилону
29. У	1. Дневника 22,12.	Извор мудрости
30. С	1. Самуилова 2,30.	Без нагодбе
31. Ч	1. Коринћанима 9,27.	Сведочење

СЕПТЕМБАР

ИСТИНИТИ СВЕДОК

Под Божјом управом

1. П	Данило 2,20.21.	Под Божјом управом
2. С	Данило 2,28.	Вавилонски вођа

Бог је послао свог анђела

3. Н	Данило 3,17.	Четири младића у ужареној пећи
4. П	Данило 4,35.	Навуходоносор понижен
5. У	Данило 6.4.	Данило, Божји изасланик
6. С	Данило 6,16.	Бог је послао свог анђела
7. Ч	Данило 9,3.4.	Подела терета
8. П	Исаија 44,28.	Божја рука све покреће
9. С	Захарија 4,10.	Препреке су проба вере

Света намера

10. Н	Јездра 7,10.	Јездра, ученик и учитељ
11. П	Јездра 7,6.	Знање захтева деловање
12. У	Јездра 8,22.	Бог је њихов заштитник
13. С	Немија 1,11.	Света намера
14. Ч	Немија 2,6.	Човек спреман за рад
15. П	Немија 2,18.	»Зидајмо!«
16. С	Немија 3,5.	Они који су по страни

Жива жртва

17. Н	Немија 4,20.	Несвети савез
18. П	5. Мојсијева 15,7.8.	Не заборавите сиромашне
19. У	Немија 6,3.	»Не могу доћи...«
20. С	Исаија 58,12.	Зидај – поправи – обнови!
21. Ч	Лука 1,15.	Божји велики човек
22. П	Лука 1,17.	У духу Илијином
23. С	Амос 4,12.	Јасна порука

Истинити сведок

24. Н	Римљанима 12,1.	Жива жртва
25. П	Јован 1,29.	Спреман да иступи
26. У	Јован 3,29.30.	Ја треба да се умањујем
27. С	Матеј 11,11.	Шта га чини великим?
28. Ч	Филипљанима 1,29.	У тамници ради Христа
29. П	Матеј 10,28.	Највећа част
30. С	Јован 10,41.42.	Истинити сведок

ЧИТАЊЕ БИБЛИЈЕ РЕДОМ

Јул		Август		Септембар	
1. Псалам	115-117	1. Исаија	1-3	1. Јеремија	36-39
2. "	118	2. "	4-6	2. "	40-42
3. "	119, 1-88	3. "	7-9	3. "	43-45
4. "	119, 89-176	4. "	10-13	4. "	46-49
5. "	120-121	5. "	14-17	5. "	50-52
6. "	122-124	6. "	18-20	6. Плач	1-3
7. "	125-127	7. "	21-23	7. "	4-6
8. "	128-130	8. "	24-26	8. Језекиљ	1-4
9. "	131-133	9. "	27-29	9. "	5-7
10. "	134-136	10. "	30-32	10. "	8-10
11. "	137-139	11. "	33-36	11. "	11-12
12. "	140-142	12. "	37-40	12. "	13-15
13. "	143-147	13. "	41-43	13. "	16-18
14. "	148-150	14. "	44-46	14. "	19-21
15. Приче	1-3	15. "	47-49	15. "	22-26
16. "	4-6	16. "	50-52	16. "	27-29
17. "	7-9	17. "	53-55	17. "	30-32
18. "	10-12	18. "	56-59	18. "	33-35
19. "	13-15	19. "	60-62	19. "	36-38
20. "	16-19	20. "	63-66	20. "	39-41
21. "	20-22	21. Јеремија	1-3	21. "	42-44
22. "	23-25	22. "	4-6	22. "	45-48
23. "	26-28	23. "	7-8	23. Данило	1-4
24. "	29-31	24. "	9-11	24. "	5-8
25. Проповедник	1-3	25. "	12-16	25. "	9-12
26. "	4-6	26. "	17-20	26. Осија	1-3
27. "	7-9	27. "	21-23	27. "	4-6
28. "	10-12	28. "	24-26	28. "	7-9
29. Песма над песмама	1-3	29. "	27-29	29. "	10-14
30. "	4-6	30. "	30-32	30. Јоило	1-3
31. "	7-8	31. "	33-35		

ВЕЧЕРЊЕ БОГОСЛУЖЕЊЕ У ПОРОДИЦИ

Јул	Август	Септембар
1. Псалам 1.	1. Псалам 29.	1. Псалам 56.
2. Псалам 2.	2. Псалам 30.	2. Псалам 57.
3. Псалам 3.	3. Псалам 31,1-14.	3. Псалам 58.
4. Псалам 4.	4. Псалам 31,15-24.	4. Псалам 59.
5. Псалам 5.	5. Псалам 32.	5. Псалам 60.
6. Псалам 6.	6. Псалам 33.	6. Псалам 61.
7. Псалам 7.	7. Псалам 34.	7. Псалам 62.
8. Псалам 8.	8. Псалам 35,1-14.	8. Псалам 63.
9. Псалам 9.	9. Псалам 35,15-28.	9. Псалам 64.
10. Псалам 10.	10. Псалам 36.	10. Псалам 65.
11. Псалам 11.	11. Псалам 37,1-19.	11. Псалам 66.
12. Псалам 12.	12. Псалам 37,20-40.	12. Псалам 67.
13. Псалам 13.	13. Псалам 38.	13. Псалам 68.
14. Псалам 14.	14. Псалам 39.	14. Псалам 69,1-16.
15. Псалам 15.	15. Псалам 40.	15. Псалам 69,17-36.
16. Псалам 16.	16. Псалам 41.	16. Псалам 70.
17. Псалам 17.	17. Псалам 42.	17. Псалам 71,1-14.
18. Псалам 18,1-15.	18. Псалам 43.	18. Псалам 71,15-24.
19. Псалам 18,16-30.	19. Псалам 44,1-12.	19. Псалам 72.
20. Псалам 18,31-50.	20. Псалам 44,13-26.	20. Псалам 73,1-15.
21. Псалам 19.	21. Псалам 45.	21. Псалам 73,16-28.
22. Псалам 20.	22. Псалам 46.	22. Псалам 74.
23. Псалам 21.	23. Псалам 47.	23. Псалам 75.
24. Псалам 22,1-15.	24. Псалам 48.	24. Псалам 76.
25. Псалам 22,16-31.	25. Псалам 49.	25. Псалам 77.
26. Псалам 23.	26. Псалам 50.	26. Псалам 78,1-14.
27. Псалам 24.	27. Псалам 51.	27. Псалам 78,15-28.
28. Псалам 25.	28. Псалам 52.	28. Псалам 78,29-42.
29. Псалам 26.	29. Псалам 53.	29. Псалам 78,43-56.
30. Псалам 27.	30. Псалам 54.	30. Псалам 78,57-72.
31. Псалам 28.	31. Псалам 55.	

Предлажемо верницима да ове текстове читају у току вечерњег богослужења у својој породици.

ПОЧЕТАК СУБОТЕ У ЈУЛУ 2017. ГОДИНЕ

МЕСТО	ДАТУМ			
	7.	14.	21.	28.
Радовиш, Струмица, Ђевђелија	20,06	20,02	19,57	19,50
Кавадарци	20,08	20,04	19,59	19,52
Велес, Прилеп, Битола	20,10	20,06	20,01	19,54
Пирот , Врање, Куманово, Скопље	20,12	20,08	20,03	19,56
Књажевац, Ниш , Лесковац, Тетово, Дебар	20,14	20,10	20,05	19,58
Кладово, Неготин , Зајечар, Приштина, Призрен	20,16	20,12	20,07	20,00
Бор, Параћин, Крушевац , Косовска Митровица, Ђаковица	20,18	20,14	20,09	20,02
Јагодина , Нови Пазар, Пећ	20,20	20,16	20,11	20,04
Пожаревац, Смедеревска Паланка, Крагујевац , Чачак, Краљево, Беране, Колашин, Подгорица , Улцињ	20,22	20,18	20,13	20,06
Аранђеловац, Ужице, Бар	20,24	20,20	20,15	20,08
Вршац, Алибунар, Ковин, Смедерево, Панчево, Београд , Ваљево, Пљевља, Зеленика	20,26	20,22	20,17	20,10
Киkindа, Српска Црња, Зрењанин , Рума, Шабац, Фоча, Билећа, Требиње, Дубровник	20,28	20,24	20,19	20,12
Сента, Бечеј, Нови Сад , Сремска Митровица, Богатић, Бијељина, Лозница, Сарајево , Млет	20,30	20,26	20,21	20,14
Бачка Топола, Кула, Врбас, Бачка Паланка, Шид , Тузла, Мостар, Метковић, Пељешац	20,32	20,28	20,23	20,16
Суботица , Сомбор, Даљ, Вуковар, Винковци, Добој, Зеница, Хвар, Корчула	20,34	20,30	20,25	20,18
Бели Манастир , Осијек , Славонски Брод, Дервента, Јајце, Ливно, Брач, Вис	20,36	20,32	20,27	20,20
Славонска Пожега, Бања Лука , Сплит	20,38	20,34	20,29	20,22
Подравска Слатина, Дарувар, Нова Градишка, Босанска Градишка, Приједор , Дрвар, Книн, Шибеник	20,40	20,36	20,31	20,24
Вировитица, Биоград	20,42	20,38	20,33	20,26
Копривница, Бјеловар, Сисак, Бихаћ, Госпић, Задар , Дуги Оток	20,44	20,40	20,35	20,28
Чаковец, Вараждин, Загреб , Слуњ, Паг	20,46	20,42	20,37	20,30
Мурска Сбота, Ормож, Птуј , Крапина, Карловац, Раб	20,48	20,44	20,39	20,32
Марибор , Рогашка Слатина, Цеље, Зидани Мост, Цриквеница, Крк, Црес, Лошињ	20,50	20,46	20,41	20,34
Дравоград, Словењ Градец, Межица, Љубљана , Ријека, Пула	20,52	20,48	20,43	20,36
Крањ, Постојна, Копер, Ровињ	20,54	20,50	20,45	20,38
Јесенице , Крањска Гора, Горица	20,56	20,52	20,47	20,40

ПОЧЕТАК СУБОТЕ У АВГУСТУ 2017. ГОДИНЕ

МЕСТО	ДАТУМ			
	4.	11.	18.	25.
Струмица	19,41	19,32	19,21	19,10
Радовиш, Ђевђелија	19,43	19,34	19,23	19,12
Пирот , Кавадарци	19,45	19,36	19,25	19,14
Врање, Куманово, Велес, Прилеп, Битола	19,47	19,38	19,27	19,16
Кладово, Неготин, Зајечар, Књажевац, Ниш , Лесковац, Скопље , Тетово, Охрид	19,49	19,40	19,29	19,18
Бор, Параћин, Крушевац , Приштина, Призрен, Дебар	19,51	19,42	19,31	19,20
Јагодина , Косовска Митровица, Ђаковица	19,53	19,44	19,33	19,22
Вршац, Ковин, Пожаревац, Смедерево, Смедеревска Паланка, Крагујевац, Краљево, Нови Пазар, Пећ	19,55	19,46	19,35	19,24
Алибунар, Панчево, Београд , Аранђеловац, Чачак, Беране, Колашин, Подгорица , Улцињ	19,57	19,48	19,37	19,26
Кикинда, Српска Црња, Зрењанин , Ваљево, Ужице, Пљевља, Бар	19,59	19,50	19,39	19,28
Сента, Бечеј, Нови Сад , Рума, Сремска Митровица, Богатић, Шабац, Фоча, Зеленика	20,01	19,52	19,41	19,30
Суботица , Бачка Топола, Кула, Врбас, Бачка Паланка, Шид, Бијељина, Лозница, Билећа, Требиње, Дубровник	20,03	19,54	19,43	19,32
Сомбор , Даљ, Вуковар, Винковци, Тузла, Сарајево , Мостар, Метковић, Мљет	20,05	19,56	19,45	19,34
Бели Манастир , Осијек , Добој, Зеница, Пељешац	20,07	19,58	19,47	19,36
Славонска Пожега, Славонски Брод, Дервента , Јајце, Ливно, Брач, Хвар, Корчула	20,09	20,00	19,49	19,38
Вировитица, Подравска Слатина, Дарувар, Нова Градишка, Босанска Градишка, Бања Лука , Сплит, Вис	20,11	20,02	19,51	19,40
Бјеловар, Приједор , Дрвар, Книн, Шибеник	20,13	20,04	19,53	19,42
Копривница, Сисак, Бихаћ, Биоград	20,15	20,06	19,55	19,44
Мурска Собота, Ормож, Чаковец, Вараждин, Загреб , Слуњ, Госпић, Задар, Дуги Оток	20,17	20,08	19,57	19,46
Марибор , Птуј, Рогашка Слатина, Крапина, Карловац, Раб, Паг	20,19	20,10	19,59	19,48
Словењ Градец, Џеље , Зидани Мост, Цриквеница, Крк, Црес, Лошињ	20,21	20,12	20,01	19,50
Дравоград, Межица, Љубљана , Постојна, Ријека	20,23	20,14	20,03	19,52
Јесенице, Крањ, Копер, Ровињ, Пула	20,25	20,16	20,05	19,54
Крањска Гора , Горица	20,27	20,18	20,07	19,56

Подаци из ове табеле изведени су по летњем рачунању времена.

ПОЧЕТАК СУБОТЕ У СЕПТЕМБРУ 2017. ГОДИНЕ

МЕСТО	ДАТУМ				
	1.	8.	15.	22.	29.
Струмица	19,02	18,49	18,36	18,23	18,10
Пирот , Радовиш, Ђевђелија	19,04	18,51	18,38	18,25	18,12
Кладово, Неготин , Зајечар, Књажевац, Лесковац, Врање, Кавадарци	19,06	18,53	18,40	18,27	18,14
Бор, Ниш , Куманово, Скопље, Велес, Прилеп, Битола	19,08	18,55	18,42	18,29	18,16
Вршац, Пожаревац, Јагодина , Параћин, Крушевац, Приштина, Тетово, Охрид	19,10	18,57	18,44	18,31	18,18
Алибунар, Панчево, Ковин, Смедерево, Смедеревска Паланка, Аранђеловац, Крагујевац , Краљево, Нови Пазар, Ђаковица, Косовска Митровица, Призрен, Дебар	19,12	18,59	18,46	18,33	18,20
Кикинда, Српска Црња, Зрењанин, Београд , Чачак, Пећ	19,14	19,01	18,48	18,35	18,22
Сента, Бечеј, Нови Сад , Рума, Шабац, Ваљево, Ужице, Беране, Колашин	19,16	19,03	18,50	18,37	18,24
Суботица , Бачка Топола, Кула, Врбас, Бачка Паланка, Шид, Сремска Митровица, Богатић, Бијељина, Лозница, Пљевља, Подгорица , Бар, Улцињ	19,18	19,05	18,52	18,39	18,26
Сомбор , Осијек, Даљ, Вуковар, Винковци, Тузла, Фоча, Зеленика	19,20	19,07	18,54	18,41	18,28
Бели Манастир , Сарајево, Билећа, Требиње, Дубровник	19,22	19,09	18,56	18,43	18,30
Подравска Слатина, Славонска Пожега, Славонски Брод, Дервента , Добој, Зеница, Мостар, Метковић, Мљет	19,24	19,11	18,58	18,45	18,32
Вировитица, Дарувар, Нова Градишка, Босанска Градишка, Бања Лука , Јајце, Пељешац	19,26	19,13	19,00	18,47	18,34
Копривница, Бјеловар, Приједор , Ливно, Брач, Хвар, Корчула	19,28	19,15	19,02	18,49	18,36
Мурска Сوبота, Ормож, Чаковец, Вараждин , Сисак, Дрвар, Книн, Сплит, Вис	19,30	19,17	19,04	18,51	18,38
Марибор , Птуј, Рогашка Слатина, Крапина, Загреб , Слуњ, Бихаћ, Шибеник, Биоград	19,32	19,19	19,06	18,53	18,40
Словењ Градец, Цеље , Зидани Мост, Карловац, Госпић, Задар, Дути Оток	19,34	19,21	19,08	18,55	18,42
Дравоград, Межица, Цриквеница, Крк, Раб, Паг	19,36	19,23	19,10	18,57	18,44
Јесенице, Крањ, Љубљана , Постојна, Ријека, Црес, Лошињ	19,38	19,25	19,12	18,59	18,46
Крањска гора, Горица, Копер, Ровињ, Пула	19,40	19,27	19,14	19,01	18,48

ZDRAVO DETE OD GLAVE DO PETE

Шона Вихмајстер и Соња Крум

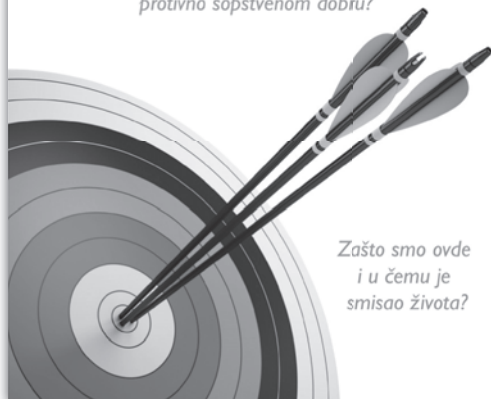
Свакодневне одлуке могу нам помоћи да се не разболимо. Зато је важно да научимо тајне које ће нам помоћи да се осећамо добро. Живимо у свету који је загађен и понекад се лоше ствари догађају добрим људима. Међутим, могућност да се разболите много је мања ако одлучите да живите здравим начином живота.

Džeri A. Gledson

Moć *izbora*

*Zašto se ljudska bića često ponašaju
protivno sopstvenom dobru?*

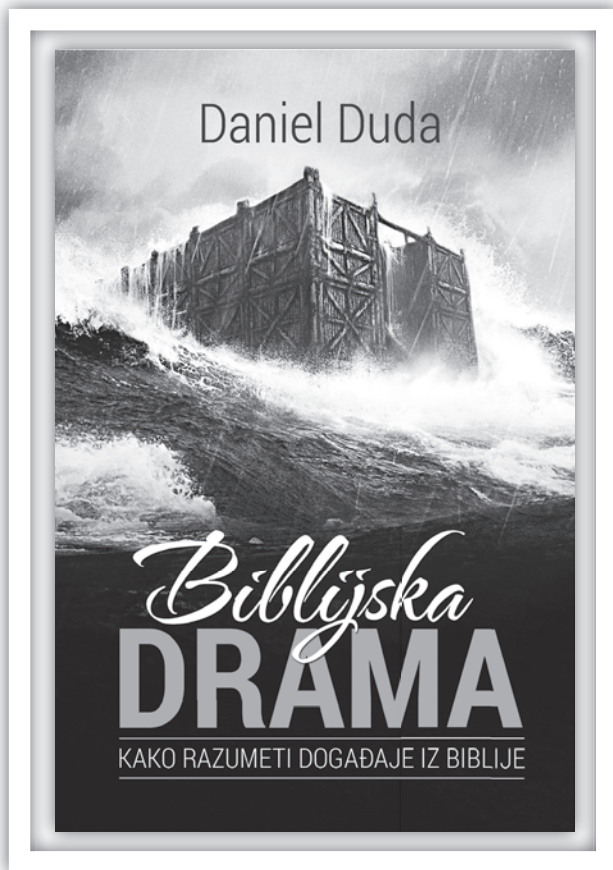

*Zašto smo ovde
i u čemu je
smisao života?*

МОЋ ИЗБОРА **Џери А. Гледсон**

Зашто се људска бића често понашају противно сопственом добру?

Бавећи се овим питањем, аутор у само средиште свог разматрања ставља истине о физичкој спремности, менталном здрављу, друштвеним односима и духовном благостању и уклапа их у савршену целину своје уравнотежене филозофије.

БИБЛИЈСКА ДРАМА

Даниел Дуда

Кад вас неко пита о чему заправо говори Библија, а ви тешко налазите одговор, јер на њу гледате као на збирку стихова помоћу којих нешто доказујете, светих истина којима треба да верујете, или пак као на списак грехова пред којима треба бежати – онда ћете на следећим страницама сазнати нешто што ће променити ваше гледиште на ту књигу. разумећете велику и свеобухватну историју Библије и она ће вас испунити захвалношћу према нашем Господу.

ПОНЕСИ МЕ!

ИСУС УТИШАВА БУРУ ЈОНА И ВЕЛИКА РИБА

Уз помоћ ручице постаје торбица која се носи. У исто време, књига садржи слагалице са по 16 делића.

ГЛЕДАЈ И ПРОНАЂИ!

библијске приче

Илустрације: Џил Гајл; Текст: Шарлот Торо

У овој књизи деца ће се упознати са кључним причама из Библије. Ово је предивна колекција омиљених прича о сусретима Исуса са људима у разним ситуацијама. Слике су богате детаљима које деца треба да пронађу. Текст је препричан једноставним језиком и налази се на великим преклапалицама којима је књига опремљена.

Моје драгоцене БИБЛИЈСКЕ ПРИЧЕ

Илустрације: Џил Гајл; Текст: Дон Мјурел

Ово је колекција 45 омиљених прича о Богу и Његовој љубави према нама показаној преко Исуса. Свако поглавље верно описује историју Божје породице језиком који разумеју мала деца. Живе илустрације задивите и слушаоца и читаоца!

